

**Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture
v Mestni občini Ljubljana 2024-2027
v letu 2024**

1. Uvod

Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2024-2027 v letu 2024 je prvo poročilo v tem strateškem obdobju. Oddelek za kulturo že od leta 2009 vsako leto posreduje Mestnemu svetu MOL v obravnavo poročilo o vseh aktivnostih, ki so bile izvedene v preteklem letu na podlagi veljavnega strateškega dokumenta. Tudi tokratno poročilo je metodološko pripravljeno na podoben način kot prejšnja ter vsebuje opis ključnih aktivnosti, ki so jih v letu 2024 opravili sofinancirani izvajalci kulturnih programov in projektov za vsak strateški cilj posebej. Dolgoletna kontinuiteta poročanja omogoča ne le spremljanje rasti in razvoja posameznih kulturnih izvajalcev, ampak tudi primerljivost le-teh skozi daljše časovno obdobje. Poročilo vsebuje številne vsebinske, finančne in druge podatke o kulturnem življenju in ustvarjanju ter izvajanju mestnih kulturnih politik. Že bežen pogled na besedilo kaže, kako kakovostna, bogata in raznolika je kulturna ponudba v Ljubljani ter kako strukturirano je podporno okolje za ustvarjanje v mestu.

Če je bilo leto 2023 še leto pokoronskega okrevanja, se je ustvarjanje v letu 2024 vrnilo v bolj ustaljene tirnice. Večina javnih zavodov MOL na področju kulture je ne le dosegla, ampak tudi preseгла ključne kazalnike uspešnosti iz predkoronskega obdobja. Naj predstavimo le nekaj primerov: Festival Ljubljana je izvedel 432 prireditev (288 v letu 2019, 162 v koronskem letu 2020), Kinodvor je imel 141.328 obiskovalcev (134.052 v letu 2019, 46.076 v letu 2020), javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane je obiskalo 194.525 obiskovalcev (117.209 v letu 2019, 33.755 v letu 2020), prihodki od prodanih vstopnic Kina Šiška so lani znašali 587.352 EUR (478.383 EUR v letu 2019, 152.471 EUR v letu 2020)...

K programskim in poslovnim uspehom javnih zavodov MOL na področju kulture nedvomno prispeva dejstvo, da MOL vsako leto sistematično vlaga v obnovo prostorov, ki so namenjeni ustvarjanju v kulturi. V letu 2024 se je začela prenova Palače Cukrarna, v kateri bo deloval Center mladih Ljubljana s pomembnim delom programa, ki se bo navezoval na kulturo in ustvarjalnost mladih. Prenova Palače Cukrarna bo zaključena konec leta 2025. Največji investicijski projekt na področju kulture, ki je bil realiziran v letu 2024, je prenova Vodnikove domačije, za katero je MOL namenil 2.744.644 EUR. Prenova je obsegala vse tri objekte, ki sestavljajo Vodnikovo domačijo: glavni objekt Domačija, za njo je Kotlovnica, na dvoriščnem delu pa Hiša pri kamniti mizi. Ljubljana je kot Unescovo mesto literature s prenovljeno Vodnikovo domačijo dobila izjemno funkcionalen prostor, ki knjigo povezuje s številnimi drugimi področji. Vodnikovo domačijo odlično upravlja nevladna organizacija Divja misel.

Center Rog je odprl svoja vrata v oktobru 2023, tako da je bilo leto 2024 prvo leto njegovega celoletnega programskega delovanja. Pestra množica raznovrstnih dogodkov s številnimi domačimi in tujimi udeleženci, ki aktivno sodelujejo pri pripravi in izvedbi projektov pomeni dodano vrednost h kulturnemu in ustvarjalnemu življenju mesta. Center Rog se je že v prvem letu svojega delovanja uveljavil kot referenčna institucija na področju ustvarjalnega sektorja ne le v regionalnem, temveč tudi v širšem mednarodnem prostoru.

V letu 2024 smo zagotovili stabilne finančne, prostorske in druge (produkcijske) pogoje za delovanje ne le javnih zavodov MOL na področju kulture, temveč tudi nevladnega sektorja v kulturi. Ohranili smo trend višanja sredstev za nevladne organizacije in samozaposlene v kulturi:

v letu 2024 smo zagotovili 8,7% več sredstev kot v letu 2023. Prav tako smo povečali število nevladnih organizacij, ki jim MOL sofinancira štiriletno kulturne programe, in sicer s 56 (2023) na 61 (2024). Tisto, kar med drugim zaznamuje nevladni sektor, je tesna vpetost v mednarodne koprodukcije na področju sodobnih umetnosti. Oddelek za kulturo je v letu 2024 opravil sistematičen pregled vseh prostorov, ki jih je MOL namenil za delovanje nevladnih organizacij na področju kulture. Velika večina nevladnih organizacij, ki so predstavljene v poročilu, deluje in ustvarja v prostorih Mestne občine Ljubljana. Z rednimi nadzornimi pregledi zagotavljamo smotrnost uporabe prostorov in skrb uporabnikov za njihovo vzdrževanje.

Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2024-2027 je prinesla več vsebinskih novosti v primerjavi s prejšnjimi strateškimi dokumenti: krepitev regionalnega kulturnega sodelovanja in sodelovanja kulturnih izvajalcev s četrtinimi skupnostmi MOL, spodbujanje trajnostnega razvoja na področju kulture ter krepitev ozaveščenosti javnosti o pomembni vlogi kulture in umetnosti pri izboljšanju duševnega zdravja. Aktivnosti, ki jih je potrebno izvesti za uresničitev strateških ciljev na teh t. i. prečnih področjih kulture, so načrtovane večinoma za obdobje 2025-2027, leto 2024 pa smo namenili usklajevalnim sestankom in izdelavi prvih akcijskih načrtov s pristojnimi oddelki in službami Mestne uprave MOL za področja lokalne samouprave, zdravja, socialnega varstva in varstva okolja.

Poleg številnih gostovanj tujih umetnic in umetnikov na področju mednarodnega sodelovanja izpostavljamo tudi uspešno izvedbo XIX. Svetovne konference Lige zgodovinskih mest z naslovom *Ustvarjanje živahnega, za promet zaprtega mestnega središča s pomočjo trajnosti in urbane mobilnosti*. Na tridnevni konferenci, ki jo je organiziral MOL, je sodelovalo 95 udeleženk in udeležencev iz 29 mest iz 15 držav.

V nadaljevanju tega poročila so podrobno navedeni številni izstopajoči dogodki v letu 2024 po posameznih področjih kulture in umetnosti kot tudi izvajanje zapisanih ciljev strateškega dokumenta.

2. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture

2.1 Uprizoritvene umetnosti

Gledališče

2.1.1 Gledališče

1. cilj: Spodbujanje koprodukcijskega sodelovanja med javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami na področju gledališča

Področje uprizoritvenih umetnosti obsega pripravo in izvedbo kulturnih programov na področju gledališča in plesa. Gledališko področje zajema vse zvrsti t.i. odrskih umetnosti, in sicer od dramskega in postdramskega, lutkovnega, eksperimentalnega, glasbeno-gledališkega in fizičnega gledališča ter performansa, prek ambientalnega do uličnega gledališča.

Programski dosežki javnih zavodov v letu 2024 na področju uprizoritvenih umetnosti

Mestno gledališče ljubljansko

Mestno gledališče ljubljansko (v nadaljevanju: MGL) je drugo največje dramsko gledališče v Sloveniji, s posebnostjo repertoarnega gledališča in jedrom stalnega igralskega ansambla.

Leto 2024 je bilo za MGL izjemno uspešno tako v poslovnem kot programskem smislu. V matični hiši in izven nje so izvedli 405 različnih dogodkov pred 78.630 gledalci (od tega je bila ena predstava prikazana na spletu). Število obiskovalcev se iz leta v leto kontinuirano povečuje (v letu 2023 jih je bilo 76.970).

Na Velikem odru MGL so bile v letu 2024 premierno uprizorjene naslednje predstave:

- *Bodočnost*, režija: Žiga Divjak,
- *Kakor vam drago*, režija: Juš Zidar,
- *Kazimir in Karolina*, režija: Nina Rajić Kranjac in Tibor Hrs Pandur,
- *Radost*, režija: Nejc Gazvoda,
- *Luč ugasne*, režija: Sebastian Cavazza,
- *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*, režija: Diego de Brea,
- *Zaprta vrata*, režija: Jaša Koceli,
- *Zločin na Kozjem otoku*, režija: Alen Jelen,
- *Teci, Maša, teci*, režija: Dragica Potočnjak.

Na Mali sceni MGL so bile premierno uprizorjene naslednje predstave:

- *Čas za veselje*, režija: Anja Suša,
- *EX*, režija: Maruša Kink,
- *Bodočnost*, režija: Žiga Divjak,

V osrednjem programu mednarodnega festivala BITEF v Beogradu so nastopali z uprizoritvama *Bodočnost* in *Razpoka*, v tekmovalnem programu festivala Borštnikovo srečanje 2024 pa z

uprizoritvama *Pohorski bataljon* in *Razpoka*. Uprizoritev *Razpoka* je prejela kar pet nagrad, in sicer za režijo (Jan Krmelj), igro (Jernej Gašperin za vlogo Noaha), mlado igralko (Diana Kolenc za vlogo Celeste), scenografijo (Lin Japelj) in glasbo (Val Fürst in Pavel Panon Raščan).

Kino Šiška je aprila gostil tradicionalni *Koncert MGL in AGRFT z gosti*. Na odru je nastopilo več kot dvajset igralcev-pevcev in sedem instrumentalistov. Med 2. in 7. februarjem je na Velikem odru potekal Festival Ruta, ki je v petih letih postal ugleden regionalni festival z naraščajočim številom obiskovalcev.

Prihodki MGL so bili v letu 2024 za 3,6 % višji od prihodkov v letu 2023, pri čemer so bili prihodki od vstopnic gledaliških predstav višji za 15,7%, kar prav tako priča tudi o poslovni uspešnosti zavoda.

Lutkovno gledališče Ljubljana (LGL)

Tudi za Lutkovno gledališče Ljubljana (v nadaljevanju: LGL) je bilo leto 2024 izjemno uspešno. V letu 2024 so uprizorili 11 premiernih predstav:

- *Kidričeva 29c*, režija: Martin Mlakar,
- *V Dobrih rokah*, režija: Jakub Maksymov,
- *Mišek Julijan*, režija: Asja Kahrmanović,
- *Samson in Roberto: Fjordski razgled*, režija: Nika Bezeljak,
- *Medo in Pujsi*, režija: Marko Bulc,
- *Rekviem*, režija: Jaša,
- *Hiša za lutke*, režija: Yngvild Aspeli, Paola Rizza,
- *Balerina, Balerina*, režija: Jūratė Trimakaitė,
- *Medvedek Pu*, režija: Benjamin Zajc,
- *Transport: Odhod*, režija: Tin Grabnar,
- *Pisma z roba gozda*, režija: Anđelka Nikolić.

V letu 2024 so odigrali 733 predstav ter izvedli 35 gostovanj po Sloveniji in zamejstvu. Na odrih se je zvrstilo 46 naslovov predstav iz preteklih let, ki so bile odigrane 507-krat. Ob velikem povpraševanju občinstva za otroške predstave, se povečuje tudi delež odigranih predstav za srednje šole in odrasle. Število mednarodnih gostovanj se je lani povečalo s 50 (2023) na 62 (2024). Koprodukcijske povezave in evropska partnerstva zagotavljajo izmenjavo znanj, dodatna sredstva in posebno mesto v mednarodnem prostoru.

Število obiskovalcev se nenehno povečuje: 115.794 (2024), 109.737 (2023), 88.490 (2022).

V programskem smislu je leto 2024 zaznamoval 17. mednarodni bienalni festival sodobne lutkovne umetnosti Lutke 2024.

V Lutkovnem gledališču Ljubljana so maja 2024 ponovno obudili BiFest, pregledni (*showcase*) festival mladih ustvarjalcev, ki je predstavil uprizoritve mladih lutkarjev, nastale v sodelovanju z AGRFT in v okviru osveženega programa BiTeater. Slednji mladim lutkarjem omogoča, da v profesionalnih produkcijskih pogojih zasnujejo in izvedejo avtorski projekt znotraj širokega polja sodobne lutkovne umetnosti. V programu je bilo pet uprizoritev, ki so v zadnjih dveh letih nastale v okviru programa BiTeater in so od takrat del rednega programa Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Festivalske predstave je dodatno obogatila okrogla miza z naslovom *Kje so mladi lutkarji*, na kateri je sodelovala najmlajša generacija lutkovnih praktikov in teoretikov z željo ustvariti prostor za refleksijo in preizpraševanje pozicije mladih lutkovnih praks v Sloveniji in širše.

Prihodki LGL so bili v letu 2024 za 9,5% višji od prihodkov v letu 2023, pri čemer je bil delež lastnih prihodkov 20,3% (v primerjavi s 14,9% v letu 2023).

Slovensko mladinsko gledališče (SMG)

Leto 2024 je bilo programsko uspešno tudi za SMG, saj so bile kar tri predstave uvrščene v tekmovalni program 59. Borštnikovega srečanja, kar je največ med vsemi slovenskimi gledališči. V 2024 so organizirali 248 različnih dogodkov (leto prej pa 237), pri čemer je treba upoštevati dejstvo, da SMG ni abonmajsko gledališče in da upravlja z eno manjših gledaliških dvoran v Ljubljani.

V letu 2024 so uprizorili 7 premiernih predstav:

- *Angeli v Ameriki*, režija: Nina Rajić Kranjac,
- *Slovenija šteje*, režija: Sebastian Nübling, Jackie Poloni,
- *Umetnost vojne/Umetnost miru* (v okviru programa Mlado Mladinsko), režija: Ana Duša,
- *Prepelka – zgodba za vso družino*, režija: Vito Taufer,
- *Kje mi živimo*, režija: Bor Ravbar,
- *Jata*, režija: Žiga Divjak,
- *Sveta Ivana Klavniška*, režija: Davide Sacco, Agata Tomšič / ErosAntEros.

SMG je za predstavo *Angeli v Ameriki* prejel veliko nagrado Festivala Borštnikovo srečanje 2024 za najboljšo uprizoritev, režiserka Nina Rajić Kranjac pa je za režijo te predstave prejela nagrado Prešernovega sklada (2025). Poleg tega sta Borštnikovo nagrado za igro prejeli Nataša Keser (za vlogo v predstavi *Angeli v Ameriki*) in Anja Novak (za vlogi v predstavi *Angeli v Ameriki* in Paule v predstavi *Ljubimki*). Borštnikovo nagrado za kostumografijo je prejela Marina Sremac (za predstavo *Angeli v Ameriki*), Borštnikova nagrada za poseben dosežke pa je pripadla seriji predavanj-performansov z naslovom *Spolna vzgoja II*.

Velika mednarodna koprodukcija *Sveta Ivana Klavniška* Bertolta Brechta je svetovno premiero doživela aprila 2024 v Bologni, novembra 2024 pa slovensko v Cankarjevem domu. Spektakel v štirih jezikih je povezal italijanski tandem ErosAntEros, igralce in igralko Slovenskega mladinskega gledališča in Luksemburškega narodnega gledališča ter skupino Laibach, ki je za to priložnost napisala izvirno glasbo in jo na odru tudi v živo izvaja.

Cikel gledaliških esejev, ki je prej potekal na Novi pošti, so spomladi 2024 začasno preselili v Galerijo Cukrarna.

Programski dosežki nevladnih organizacij v letu 2024 na področju uprizoritvenih umetnosti

Sedemnajst programskih izvajalcev, ki so bili izbrani na javnem razpisu 2024-2027 na področju uprizoritvenih umetnosti, je v celoti izvedlo svoje letne programe: Gledališče Glej, Zavod Maska, Nomad Dance Academy Slovenija, Društvo Hiša otrok in umetnosti, Zavod Emanat, Zavod Federacija, Zavod Delak, Zavod Bufeto, Društvo Pekinpah, Zavod Bunker, Zavod EN-KNAP, Plesni teater Ljubljana, Zavod Flota, Društvo Gledališče Ane Monro, Društvo slovensko komorno glasbeno gledališče, Mini teater in DUM – društvo umetnikov. Na projektnem razpisu na

področju uprizoritvenih umetnosti je bilo v letu 2024 sofinanciranih 45 enoletnih projektov, od tega 30 projektov produkcije in 15 projektov postprodukcije.

V produkciji nevladnih organizacij so bili v okviru štiriletnih kulturnih programov sofinancirani naslednji festivali: Ana Desetnica v produkciji Društva Gledališče Ane Monro, Mladi levi v produkciji zavoda Bunker, Ljubljana, PARL – Performance Art Research v produkciji Zavoda Maska, Mednarodni gledališko-klovnovski festival Klovnbuť v produkciji Zavoda Bufeto, Festival Spider v produkciji Društva Pekinpah in Mednarodni festival sodobnega plesa CoFestival v koprodukciji umetniškega društva Nomad Dance Academy Slovenija.

Gledališče Glej je povečalo število dogodkov s 97 (v letu 2023) na 122 (v letu 2024). Premierno so uprizorili performans *Zaznavati telo* (avtorica: Lučka Centa) ter gledališke predstave: *Si to, kar ješ* (avtorski projekt skupine mladih ustvarjalcev), *S samimi Samotami obdana Samota* (avtorica Maša Kagao Knez), *Jadran Resort* (avtorice Natalija Vujošević, Neja Tomšič, Tara Langford), *Krik: Mama* (mladi kolektiv Reaktor). V okviru postprodukcije predstav iz prejšnjih sezon so izvedli predstave: *Heroj 4.0*, *Under Construction*, *Opijske ladje*, *Soap Opera*, *Deklici*. V okviru festivala *Neskončna sedanost (Infinite Present)* so izvedli deset predstav. Platforme Trigger in IETM Caravan se je udeležilo več kot 30, mednarodnega festivala Resistance pa 45 tujih gostov. Organizirali so tudi 6. festival *Soteska Open*, katerega namen je spodbujanje znotraj sektorskega dialoga in ustvarjanje kulturne skupnosti na območju Gregorčičeve, Slovenske ceste, Rimske in Vegove ulice.

Društvo Gledališče Ane Monro je organiziralo 27. mednarodni festival uličnih gledališč Ana Desetnica, ki je potekal v mestnem središču in Šiški. V letu 2024 so uprizorili ponovitve štirih predstav iz let 2018–2023: *Veselo na delo*, *Zadnji ulov*, *Ups!*, *40-60*. S slednjima so gostovali na festivalih v Madžarski, Srbiji, Romuniji in Avstriji. V soseski Celovški dvori so v sodelovanju z javnim zavodom Mladi zmaji izvedli nov projekt *Art Yard*, nadaljevali pa so tudi izvajanje izobraževalnega programa *Šugla*, *Šugla plus*, *Šugla pro*.

Zavod Bufeto je organiziral 17. mednarodni festival sodobne klovnade in novega cirkusa, ki je gostoval tudi v Borovnici, Murski Soboti in Novi Gorici. Posebnost lanskega festivala, ki je pritegnil okrog 4.500 gledalcev, je razširjen program sodelovanj z mednarodnimi partnerji. Poleg festivala so izvedli tudi usposabljanja in delavnice z domačimi in tujimi mentorji (projekt *Laboratorij Bufeto*) ter raziskovalno-uprizoritveni projekt *Biti klovn*. V okviru projekta *Cirkuliranje – Kultura do vrat* (kombinacija delavnic, cirkuških nastopov in predstav) so izvedli 14 dogodkov v ljubljanskih soseskah, parkih in na trgih.

Mini teater je lani praznoval 25-letnico delovanja. Izvedli so 10 premier: *Volk in kozlički*, *Sanjači ali ljubezenska zgodba v revoluciji*, *Skini mi se s kursa*, *Dolgega dneva potovanje v noč*, *Morska deklica*, *Balada o trobenti in oblaku*, *Umetnost preživetja*, *Janko in Metka*, *Zgodbe iz Odeše/Zgodba o mojem golobjaku*, *Samo še enkrat gremo spat*. Poleg premiernih uprizoritev so izvedli tudi 188 ponovitev in 47 drugih umetniških dogodkov. Njihove predstave si je ogledalo 23.814 gledalcev: 9.144 v Mini teatru, 12.356 na gostovanjih, 1.684 na drugih dogodkih. Predstava *Dnevnik Ane Frank*, ki ima močan izobraževalni in družbeno-ozaveščevalni poudarek, je imela 18 ponovitev, vključno z gostovanjem v Celovcu. S svojimi predstavami so gostovali tudi na Kosovu in Hrvaškem, medtem ko je na odru Mini teatra gostovalo sedem predstav iz tujine in zamejstva. Jubilejno leto so programsko zasnovali s poudarkom na mladih avtorjih, sodobni dramatik in mednarodnem sodelovanju. Prav tako so izvedli 10. Festival Hiša strpnosti – Hiša drugih, ki je vključeval predvajanje 15 filmov, uprizoritev dveh predstav ter izobraževanja za mlade. Sodelovali so na več festivalih: Borštnikovo srečanje, Junij v Ljubljani (...). Organizirali so tudi štiri razstave, ki so bile del praznovanja jubileja: *Mini časovni portal* 1. in 2. (Križevniška

ulica in notranji prostor Mini teatra), *Od skice do lutke: Robert Smolik – skice, lutke in scenografije* (Bežigradska galerija 1), #2 Mini teater 25 let (GT22, Maribor).

Slovensko komorno glasbeno gledališče je izvedlo obsežen program, ki je zajemal komorno opero *Heloiza (in Abelard)*, komorno opero za 6 ženskih glasov a cappella *Svatba*, družinski muzikal *Kresna noč*, komično opero Giacoma Puccinija *Gianni Schicchi*, glasbeno-gledališko predstavo *Voci incognite* Ane Jerman Obreza, kabaretno opero *Španska vas*, otroško opero *Kekec in škrat Skovik*. V koprodukciji s HNK Ivana pl. Zajca na Reki so pripravili projekt *Powder Her Face/Napudrana*, gostovali so tudi v Herceg Novem, Skopju, Sionu in Trstu. V drugih slovenskih mestih so nastopali v Radomljah, Postojni, Novi Gorici in Sežani.

Hiša otrok in umetnosti je izvedla obsežen program s 187 različnimi dogodki, ki so pritegnili 12.611 obiskovalcev. Največ obiskovalcev ima program *Hišno gledališče*, ki poleg predstav vključuje tudi seminarje in izobraževanja. Prav tako je bil odlično obiskan festival *Hišni kavč*, ki naslov prizorišča obiskovalcu razkrije šele ob rezervaciji brezplačne vstopnice. Premierno so bile izvedene naslednje predstave: *Lonček na pike/Velik lonec*, *majhna miš*, ki je imela dvajset ponovitev, *Kako objeti ježa* z osmimi ponovitvami do konca leta, *Death and Sound/Smrt in mleko* s štirimi ponovitvami ter avtorska predstava o izgorelosti *Prežgan_ka*. V okviru vikenda neodvisnega lutkovnega gledališča je bilo uprizorjenih 13 predstav.

Društvo Pekinpah je v okviru programa 2024 uprizorilo naslednje predstave: *Preživljati čas plesaje: gibi Afrodita* (avtor Matej Kejžar), *Meso* (avtorica Tatiana Kocmur), *STRIPTEASE* (avtorica Dora Brkarić), *Tok misli – preplet* (avtorica Anamaria Klajnšček) in *Rdeči gozd* (avtorica Leja Jurišić). Za njihov program so značilne mednarodne koprodukcije, podpora mladim avtorjem in inovativne produkcije z osredotočenostjo na telesu, spolu, identiteti. Društvo je izvedlo 13. Festival Spider, festival radikalnih teles, ki združuje različne medije v uprizoritvenih umetnostih, od vizualnih do gledaliških, od klasične glasbe do klubskih hitov. Festival je potekal v Plečnikovem avditoriju v Tivoliju. Gostovali so v Španiji, Belgiji, na Švedskem in Hrvaškem.

Zavod Bunker je izvedel naslednje dogodke: predstava *Haribo Kimchi*, performativna doživetja *Skupne krajine* v Koseškem borštu, predstava *Zlati časi*, intervencije v javnem prostoru *Krpanje nevidnega*. Že tradicionalni 27. festival Mladi levi je potekal na različnih lokacijah in gostil več kot 7.000 obiskovalcev. Festival se je zaključil s praznovanjem 20. obletnice delovanja Stare mestne elektrarne kot pomembnega mestnega in nacionalnega centra sodobne uprizoritvene umetnosti. Gostovali so v Belgiji, Veliki Britaniji, Španiji, Nemčiji, Italiji, Estoniji, na Finskem in Portugalskem.

Zavod Federacija je v okviru programa 2024 izvedel naslednje projekte: *Čas v pogledu: Asimetrija objema*, *Dialog III*, *Za-mišljen*, *Dotik Tkivo Tkanina*, *Goli Oder* (na Festivalu improvizacije), *Posebna izdaja*, *Daljša partitura*, *Guba*, *Kot voda, ki se zlije z vsem*. Eksperimentalna predstava *Za-mišljen* je prejela nagrado Zlata strela, ki jo podeljuje zavod Bunker.

Zavod Delak je v letu 2024 uspešno izvedel 18 gledaliških dogodkov, med katerimi je bilo 5 premiernih uprizoritev: *Oko (Ciklon)*, *Osvajalec*, *Severni red AČ::EL*, *Tekstura:: Skrij me sneg in Hidrokinon*. Prav tako so izvedli 7 gostovanj: v Istanbulu, Pekingu, Zagrebu, Beogradu, Novi Gorici, Mariboru in Kopru. V Istanbulu so prejeli plaketi TheatreIST in IBB Kultur za prispevek k razvoju gledališča. Zavod Delak je v letu 2024 utrdil svojo vlogo inovativnega gledališkega

ustvarjalca z močno prisotnostjo tako doma kot v tujini, s posebnim poudarkom na mladih, eksperimentalnem pristopu in zgodovinskem kontekstu sodobne umetnosti. Pomembno je poudariti, da je Dragan Živadinov letošnji prejemnik Prešernove nagrade za življenjsko delo.

2. cilj: Povečati število ponovitev predstav iz preteklih sezon

V okviru projektnega razpisa 2024 smo spodbujali izvajalce gledaliških projektov k večjemu številu ponovitev s posebnim razpisnim kriterijem (najmanj tri ponovitve) s ciljem večje dostopnosti čim širšemu občinstvu. V okviru programskega razpisa je bil poseben programski sklop *regionalno sodelovanje*.

3. cilj: Ureditev skladiščnih prostorov za javne zavode MOL-a in nevladne organizacije s področja uprizoritvenih umetnosti

Preureditev podzemnega objekta pod Neubergerjevo ulico za skladiščenje opreme LGL-a, SMG-ja, MGL-a in drugih javnih zavodov MOL-a ter nevladnih organizacij s področja uprizoritvenih umetnosti je v teku in bo zaključena do konca leta 2025.

4. cilj: Zagotoviti dodatne vadbene, skladiščne in druge prostore za nevladne organizacije s področja uprizoritvenih umetnosti

Objekt na lokaciji Ambrožev trg 5, ki je v lasti MOL-a in potreben temeljite prenove, je v fazi priprave projektne rešitve za več programskih izvajalcev s področja uprizoritvenih umetnosti in tudi drugih področji. Projekt vključuje vadbo, skladiščenje in izvajanje uprizoritev v celotnih gabaritih, ki jih prostor omogoča. Osmišljen je kot vadbena uprizoritveni ter razstavni prostor.

2.1.2 Sodobni ples

V okviru štiriletnega programskega razpisa 2024-2027 na področju sodobnega plesa sofinanciramo delovanje šestih nevladnih organizacij: Zavoda EN-KNAP, Plesnega teatra Ljubljana, Zavoda Flota, Nomad Dance Academy Slovenija, Zavoda Emanat in Društva DUM.

Zavod EN-KNAP, ki je programski upravitelj Centra kulture Španski borci v Mostah, je v letu 2024 svojemu občinstvu omogočil ogled 26 različnih plesnih predstav, kar zgovorno priča o izjemno bogatem kulturnem programu. Povečalo se je tako število dogodkov (357 v letu 2024, 248 v letu 2023), kot število obiskovalcev (17.476 leta 2024, 16.435 leta 2023). Med samostojnimi produkcijami in postprodukcijami v letu 2024 po številu obiskovalcev izstopajo naslednji projekti: *Mojstrovina za šest plesalcev* (koreografija: Emese Cuhorka in Csaba Molnár), *Ožigosani* (koreografija: Iztok Kovač), *Huda mravljica* (koreografija: Iztok Kovač) in *Odvečni* (En-Knap Group). Med mednarodnimi koprodukcijami Zavoda En-knap velja izpostaviti naslednje projekte: projekt *Amaterski tihotapci* (koreografija: Silvia Gribaudi & Andrea Rampazzo), ki je gostoval v Gorici, Novi Gorici, Kopru in Trstu; projekt *All'Arme* (Panzetti/Ticconi & Studio za Suvremeni Ples), ki je gostoval v Gorici, Novi Gorici, Zagrebu in Budimpešti; projekt *Gran Bolero* (koreografija: J. Rubio Gamo), ki je gostoval v Zagrebu, Celovcu, Zadru, Splitu in Murski Soboti; projekt *Plešoč (p)ogledi* (koreografija: F. Prioville), ki je gostoval v Düserdolfu in Trbovljah ter projekt *Na poteh Evrope* (koreografija: M. Cason), ki je gostoval v številnih mestih v Italiji in Avstriji.

Plesni teater Ljubljana je lani izvedel tri premierne uprizoritve: *Prostor z razgledom* (koreografija: Vita Osojnik), *Grom* (avtor: Ben Novak) in *Equilibrium/ Ravnovesje* (avtor: Bor Prokofjev). Osem predstav, ki so bile uprizorjene 41-krat, je bilo izvedenih v okviru postprodukcije projektov iz prejšnjih sezon. Sodelovali so pri devetih koprodukcijah in gostovali na Reki, v Chemnitzu, Istanbulu, Beogradu, Franciji in na Švedskem. Izvedli so obsežen program kulturno-umetnostne vzgoje: v okviru *Build-up* treningov (71 izvedb) je sodelovalo 475 plesalcev, 29 plesnih delavnic *Modreci* se je udeležilo 326 starejših oseb, *Džem improvizacije* pa so pritegnile 116 udeležencev. Programe za najmlajše si je ogledalo 1.326 otrok. V celoti so izvedli 115 dogodkov, ki si jih je ogledalo 10.931 obiskovalcev.

Zavod Flota je uprizoril premierne predstave: *Nezaželeni* (koreografija: Matjaž Farič), *Razkriti trenutki* (avtorici: Kristyna Peldova & Enya Belak) in *Roke, ki me nikoli niso poznale* (avtorja: Milan Tomašič & Charlie Brittain). Ponovitve predstav: *Zdravo, seno!/Hey, hay!* (avtorici: Anna Possarnig & Jerca Rožnik Novak), *Eno samo telo ni dovolj* (avtorica Agostina D'Alessandro) in *Tihožitje* (avtor: Tin Grabnar). Gostovali so na Dunaju, v Budimpešti, Zagrebu, Istanbulu, Trstu in v Nigeriji. Projekt *Razkriti trenutki* je nastal med rezidenco na Portugalskem. Gostovali so tudi na festivalih in v šolah po Sloveniji.

Pri Nomad Dance Academy Slovenija so izvedli naslednje projekte: *Kot so rime z ne*, *Srebrno zlato*, *Večer plesnih solov*, *Inside the outside*, *Magija*, *Katastri začasnosti prostorov*, *Kompozicija razlik IX*, *Začasni slovenski plesni arhiv* ter *Globalni plesni maraton: Ples čisto zares*. V okviru 13. mednarodnega festivala sodobnega plesa CoFestival 2024, ki je potekal v Kinu Šiška, je bilo izvedenih 11 predstav, vključeval pa je tudi pogovore, projekcije, diskurzivni program in posebno razstavo z naslovom *Ples, odpor, (neiz)delovanje* v Muzeju sodobne umetnosti v Zagrebu.

Zavod Emanat je realiziral program, ki je obsegal 12 projektov: *Hišna preiskava*, *Kušni me*, *To je komedija*, *Kit na odru*, *Fent cua/Medtem ko smo čakali*, *Mad Jakale v filmu*, *ki ga nismo videli*, *Reči reči*, *Screamage*, *Tehnoburleska* *Tatovi podob*, *Mrtva teža – živeča pokrajina*, *Sad Sam Lucky* in *Platforma malih umetnosti*. Skupno so izvedli 98 dogodkov, ki si jih je ogledalo 7.284 obiskovalcev.

DUM – društvo umetnikov je izvedlo 41 različnih dogodkov, v katere je bilo vključenih več kot 60 ustvarjalcev in ustvarjalcev. Osrednji projekti v letu 2024 so bili *V izvrstnem redu* (koreografija Mateja Bučar), *Posebna izdaja/Origami* (koreografija Andreja Rauch Podrzavnik) in *Kvadrat 1* (koreografija Polett Kasza in Mateja Železnik). Programski poudarek v letu 2024 je bil na podpori ustvarjalnim procesom, koprodukcijah, raziskovalnem delu in vključevanju mlajših avtoric in avtorjev.

1. cilj: Razvoj koprodukcijske mreže, ki bo omogočala organizirana gostovanja sodobnoplesnih predstav znotraj Ljubljanske urbane regije

Uresničevanje tega cilja je tesno povezano z uresničevanjem projekta z naslovom *Kulturni vzgib*, ki je eden izmed šestih regijskih projektov strateškega značaja v Strategiji razvoja kulture v Ljubljanski urbani regiji 2023-2027. Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije bo kot nosilec prve tovrstne regijske strategije v državi predvidoma v drugi polovici aprila 2025 izoblikovala akcijski načrt za izvedbo vseh regijskih projektov strateškega značaja. Načrt gostovanj sodobnoplesnih predstav znotraj Ljubljanske urbane regije bo sestavni del skupnega akcijskega načrta za vsa umetniška področja, ki jih pokrivajo nevladne kulturne organizacije.

Društvo Asociacija bo koordinator nastajajoče mreže, ki bo v okviru skupnega akcijskega načrta pripravilo tudi predlog gostovanj za področje sodobnega plesa.

Nekateri izvajalci s področja sodobnega plesa že sodelujejo s producenti znotraj regije. Plesni teater Ljubljana je na primer v 2024 gostoval v Domžalah s predstavo *2Gether/al(l)one*, v njihovem abonmaju za najstnike iz Domžal in Kamnika. Predstavo *Juri Muri v Afriki* pa so odigrali v Grosuplju in Domžalah.

2. cilj: Povečati število ponovitev sodobnoplesnih predstav iz preteklih sezon

V okviru projektnega razpisa na področju uprizoritvenih umetnosti smo v letu 2024 sofinancirali tudi postprodukcijo, ki se je nanašala na ponovitve sodobnoplesnih predstav, ki so bili premierno izvedene v obdobju od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2023.

Zavod En-knap in Plesni teater Ljubljana, ki izvajata svoje programe v prostorih MOL, kontinuirano krepi postprodukcijo in koprodukcijo z domačimi in tujimi partnerji. Plesni teater Ljubljana je v letu 2024 izvedel 115 plesnih dogodkov, ki si jih je ogledalo 10.931 obiskovalcev. Zavod En-knap je izvedel 357 dogodkov, ki si jih je ogledalo 17.476 obiskovalcev.

3. cilj: Izboljšati razmere za razvoj mladih plesalcev in koreografov

V okviru projektnega razpisa 2024 je strokovna komisija za uprizoritvene umetnosti na področju mladike – prvi projekti v sofinanciranje predlagala 4 (od 8 prijavljenih) gledališke in plesne projektov:

- Timotej Novaković: projekt *Problem svobodne izbire v postmodernem svetu*,
- Anamaria Bagarić: projekt *Preveč mene se skriva v svetu, preveč sveta se skriva v meni*,
- Sara Gorše: projekt *Sreča*,
- Mojca Špik: projekt *Vzpon*.

V letu 2024 smo v okviru programskega razpisa 2024-2027 uvedli novo razpisno področje: *mladike – prvi programi*. Na tem področju so prednostno sofinancirane nevladne kulturne organizacije, ki v pripravo in izvedbo svojih programov vključujejo večje število mladih umetnic in umetnikov, ki niso starejši od 35 let. Med tremi izbranimi programskimi izvajalci na tem področju je tudi Kulturno društvo Skladišče 172, ki ga umetniško vodi mlada koreografinja Anja Mejač.

V okviru projektnega in programskega razpisa smo v letu 2024 tako izboljšali razmere za razvoj mladih plesalcev in koreografov.

4. cilj: Zagotoviti dodatne vadbene prostore za nevladne organizacije in samozaposlene s področja sodobnega plesa

V sodelovanju s Službo za lokalno samoupravo MU MOL in četrtnima skupnostma Posavje in Šmarna gora smo že v začetku leta 2024 *Društvu za sodobni ples Slovenije*, ki združuje izvajalce na področju sodobnega plesa, omogočili začetek redne vadbe v skupnostnih dvoranh na naslovu

Savljе 101 in Srednje Gameljne 50. Redna vadba se nadaljuje tudi v letu 2025. Gre za vzajemno sodelovanje, saj plesalci in koreografi sodelujejo tudi pri dogodkih v okviru četrtnih skupnosti ter organizirajo brezplačne dejavnosti za njihove prebivalce in prebivalke.

2.2. Vizualne umetnosti

Področje vizualnih umetnosti zajema tako tradicionalne zvrsti, kot so slikarstvo, risba, grafika, ilustracija, strip, kiparstvo, arhitekturo, oblikovanje, svetlobno umetnost, fotografijo, video, instalacije, performans, umetnost v javnem prostoru kot tudi druge sodobne ustvarjalne prakse XXI. stoletja, ki so preplet naštetega v polju umetnosti.

Programski dosežki javnih zavodov v letu 2024 na področju vizualnih umetnosti

Muzej in galerije mesta Ljubljane (MGML)

Muzej in galerije mesta Ljubljane (v nadaljevanju: MGML), ena izmed osrednjih kulturnih institucij v državi, je v letu 2024 nadaljeval s svojimi aktivnostmi ter s kakovostnim delom prispeval k razvoju muzejske in galerijske dejavnosti. Pri oblikovanju različnih programov MGML spodbuja načelo participacije in se z njimi odziva na aktualna socialna, družbena in politična vprašanja ter spodbuja spoštovanje drugačnosti in tako postaja aktiven ustvarjalec sprememb v urbanem prostoru. Izvedba razstav s področja prezentacije kulturne dediščine in sodobno-umetniških projektov v galerijah MGML je bila zelo dobro obiskana in je prejela izjemno pozitiven odziv pri splošni kot tudi pri kritiški javnosti.

V Mestnem muzeju so aprila 2024 na ogled postavili obsežno razstavo o oblačilni kulturi Ljubljančanov v obdobju med 1850-1950, na kateri so obiskovalci lahko videli izbor muzealij iz bogate oblačilne zbirke, ki je začela nastajati sredi 50. let 20. stoletja, intenzivneje in sistematično pa se je oblikovala v zadnjih tridesetih letih. Jeseni so odprli drugo večjo razstavo v letu 2024 z naslovom *Prostori gibanja: 40 let LGBT-skupnosti v Ljubljani*, ki je nastala v soavtorstvu s Suzano Tratnik. Razstava je v središče postavila različne vidike urbane zgodovine skozi prizmo prostorov za združevanje, podporo in organizirano zagovornišvo urbanega LGBT aktivizma v Ljubljani.

V Plečnikovi hiši so v letu 2024 nadaljevali z občasnimi razstavami, ki se navezujejo na arhitektovo delo in življenje. Razstava *Plečnik in Ljubljana: urejanje odprtega prostora*, ki jo je pripravila konservatorska svetnica mag. Darja Pergovnik, je Plečnikova načela prostorskega urejanja Ljubljane podkrepila s konkretnimi primeri, arhivskimi fotografijami, sodobnimi fotografijami Matevža Paternostra in Plečnikovimi načrti. Razstava sodi med najbolj obiskane občasne razstave Plečnikove hiše.

Mestna galerija je pripravila več občnih razstav, med katerimi velja izpostaviti pregledno razstavo Mladena Stropnika z naslovom *Adijo Pecivo*, ki je obravnavala vprašanja dinamike in dojemanja različnih stvarnosti našega vsakdana. Ob odprtju razstave je bil izdan obsežen dvojezičen katalog razstave. Posebnost kataloga je, da je zasnovan kot knjiga umetnika, naslovnica vsakega od 200 izvodov je originalna. Pregledna samostojna razstava Tomaža Furlana, uveljavljenega kiparja, intermedijskega in konceptualnega umetnika, je prvič na enem mestu predstavila njegovo vsestransko umetniško delovanje. Razstava je zajela obdobje od začetka njegovega ustvarjanja leta 2000 pa vse do danes, vključila pa je tudi umetnikovo najnovejšo

produkcijo, izvedeno prav za razstavo v Mestni galeriji Ljubljana. Razstava *Medprostori* akademskega slikarja in režiserja Roberta Črnelča, ki v svojem delu združuje obe področji svojega delovanja – slike in filma, se je dotaknila vprašanja, kako vnesti v likovne podobe bistvene prvine filma. Skupinska kiparska razstava *Različnosti* je prikazovala kiparska dela sodobnih slovenskih akademskih kipark in kiparjev, in sicer dela, narejena v različnih materialih ter skozi različne likovne pristope, saj so avtorji med seboj raznoliki tako v avtorskih poetikah kot v uporabi materialov za svoja likovna ustvarjanja.

Galerija Cukrarna se je uveljavila kot eden najbolj pomembnih prostorov sodobne umetnosti, ki s svojimi programi nagovarja širok spekter obiskovalcev kot tudi strokovne javnosti. V luči sodelovanja z velikim številom institucij tako iz nevladnega kot institucionalnega sektorja, Cukrarna presega pomen lokalne institucije in je pomemben deležnik v slovenskem in mednarodnem okolju. V letu 2024 so poleg manjših razstav v začetku leta otvorili skupinsko razstavo *Razširjeni vid* z deli dvajsetih slovenskih umetnic in umetnikov ter razstavo *Plastenja* o kolažu in asemblažu, individualne predstavitve slovenskih avtorjev in avtoric. Z novim programskim sklopom v obliki treh sočasnih samostojnih predstavitev so obiskovalcem Galerije Cukrarna omogočili, da je s sprehajanjem skozi vse nivoje stavbe – od kletnega prostora do avle in obeh nadstropij – prehajajo med avtorskimi poetikami treh generacijsko sicer povezanih umetnikov. V galeriji Parter in v drugem nadstropju so bila na ogled dela Šejle Kamerić, v kletnem prostoru in v prvem nadstropju razstava Adriana Pacija, v avli Cukrarne, ki je bila kot razstavni prostor uporabljena prvič, pa novonastalo delo Tobiasa Putriha. Razstave so se povezovale na več ravneh: vsi trije umetniki so se predstavili z novimi deli, Šejlo Kamerić in Adriana Pacija je povezal tudi časovni okvir devetdesetih let preteklega stoletja, znotraj katerega sta formirala svojo umetniško pot.

Galerija Jakopič, ki je specializirana za medij fotografije, je predstavila doslej največjo srednjekarierno retrospektivno razstavo Klavdija Slubana, enega v svetu najbolj uveljavljenih fotografov slovenskega rodu. Za razstavo *Nekje drugje Tukaj* sta avtor in kuratorka dr. Marija Skočir v poglobljenem dialogu zasnovala povsem nov izbor ciklov, ki skozi več kot 150 fotografij predstavlja vrhunec več kot treh desetletij Slubanovega ustvarjanja. Vse v Galeriji Jakopič predstavljene fotografije so bile – v analogni in digitalni tehniki – izdelane posebej za to razstavo. Fotografska razstava *Naša last* je predstavila dveletno obdobje, zaznamovano s pandemijo covid-19 in z demonstracijami po vsej Sloveniji, pri čemer je v ospredje postavila vlogo in pomen fotografije pri beleženju družbenih dogodkov in vrednotenju naše skupne dediščine. Na obsežni skupinski razstavi je bilo na ogled več kot 250 fotografij 38 fotografov in fotografinj, ki so kljub zahtevnim delovnim pogojem dosledno dokumentirali več kot 170 dogodkov v prestolnici in drugod po državi.

Med projekti v Galeriji Vžigalica velja izpostaviti stalnico sodelovanja s Svetlobno gverilo ter retrospektivno-dokumentarno razstavo *Samo John ... in tako naprej* enega najbolj »znanih-neznanih« umetnikov Johna Feknerja, ki je deloval v New Yorku konec sedemdesetih in v osemdesetih letih XX. stoletja. Feknerjeva retrospektivno-dokumentarna razstava v Galeriji Vžigalica je bila prva samostojna predstavitev njegove umetnosti v javni instituciji, ki leži nedaleč od kraja rojstva umetnikovega očeta Ivana Feknerja na Karlovški ulici v Ljubljani. Razstava je razkrila raznolike plasti Feknerjeve 60-letne bogate, a spregledane umetniške zapuščine.

Razstava *Transformacije* v okviru festivala Svetlobna gverila je predstavila dela mednarodne umetniške zasedbe. Dela Cinzie Campolese, Lovra Ivančiča in Sarah Rechberger so se, vsako na

svoj, način lotevala tematike transformacij: vsi trije ustvarjalci so izhajali iz potenciala prostora, pri čemer so osmišljali tako njegove fizikalne kot povsem fikijske vidike.

V Bežigraskih galerijah 1 in 2, katerih poslanstvo je prezentacija del slovenskih avtorjev in avtoric vseh generacij, so v letu 2024 izvedli razstave Mateja Čepina, Miklavža Komelja, Lare Jeranko Marconi, Jasne Samarin, Franca Miheliča, Bogdana Borčiča in Silvestra Komela.

Mednarodni grafični likovni center (MGLC)

Mednarodni grafični likovni center (v nadaljevanju: MGLC) je v letu 2024 izvedel številne razstavne, andragoško-pedagoške in raziskovalne projekte ter prispeval k bogatitvi svoje zbirke z novimi deli, pridobljenimi z odkupom in donacijami. Marca 2024 so otvorili razstavo del Zmaga Jeraja, enega najvidnejših slovenskih likovnih umetnikov druge polovice 20. stoletja. Na razstavi z naslovom *Z visokim korakom prestopim okensko polico* so na ogled postavili izbrane slike, risbe in grafike iz zgodnje zrele faze Jerajevega opusa iz konca 60. in 70. let minulega stoletja, kjer se je ukvarjal s specifičnim vprašanjem, ali gre za odnos in prehajanje med notranjim in zunanjim prostorom, med notranjščinami in zunanjščinami, med zaprtim in odprtim.

MGLC se je v letu 2024 poklonil Adriani Maraž, edini predstavnici klasične ljubljanske grafične šole. Retrospektivna razstava je predstavila njene najmarkantnejše grafike od študijskih do zrelih let, tudi risbe in slike ter objekte in video projekcijo. Konec leta 2024, na *Ta veseli dan kulture*, so v Gradu Tivoli odprli drugi večji projekt zavoda v letu 2024, razstavo *Victor Vasarely v odmevu*, izbor Vasarelyjevih grafik, slik in objektov iz različnih obdobj njegov kariere. Slovenskemu občinstvu so tako po mnogih letih ponudili obsežnejši vpogled v delo tega izjemnega madžarsko-francoskega umetnika.

V Švicariji so odprli razstavo *Punctum (Točka)*, katere idejna zasnova je izhajala iz vloge Švicarije, ki je bila skozi zgodovino skrivno, neodvisno in samoorganizirano žarišče ustvarjalnosti na robu mestnega parka. Razstava je raziskovala primarno izpovednost umetnikov Saše Bezjak, Dušana Gerlica in Deana Ivandića, ki prav tako delujejo na robu družbenih in ustvarjalnih tokov. Jeseni so na ogled postavili razstavo *Daritev* gvatemalskega umetnika Antonina Pichillája, ki skozi svojo umetniško prakso analizira in reinterpreterira lastno kulturno dediščino. Razstava je tematizirala veščino tkanja in je na ogled postavila Pichillájeva dela, ki temeljijo na mitih, legendah, ritualih in majevski ikonografiji

Ljubljanski grad

V letu 2024 so v javnem zavodu Ljubljanski grad izvedli vse likovne razstave, ki so jih načrtali v programu dela. Razstave so bile pripravljene v skladu z usmeritvami zavoda: likovno kakovostne, vizualno privlačne in obenem razumljive kar najširšemu spektru obiskovalcev, s čimer Ljubljanski grad nadaljuje svoje poslanstvo širši javnosti prepoznavno in referenčno razstavišče v Ljubljani in Sloveniji. Nadaljevali so z nekaterimi tesnimi sodelovanji iz preteklih let: v sodelovanju z Muzejem novejši in sodobne zgodovine Slovenije so na ogled postavili fotografsko razstavo, ki je bila posvečena sreči in veselju skozi objektiv fotografa Marjana Cigliča, dve razstavi v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana: likovno razstavo umetnika Braneta Širce ter kiparsko razstavo umetnika Primoža Puglja. V Peterokotnem stolpu so pripravili prostorsko postavitev z naslovom *Ana Lazovski: Čarobnost klobučarstva*. V poletnem času so v Palaciju in Stanovski dvorani razstavljali pokrajinsko fotografijo slovenskega fotografa Jake

Ivančiča v sodelovanju z National Geographic Slovenija. V jesenskem času sta bili v Peterokotnem stolpu postavljeni razstavi: *RUBY RED - Intermedijska poezija v arhitekturnem prostoru* in dobrodelna razstava UNICEF-ove punčke iz cunj, v Galeriji »S« pa prostorska postavitev umetnika Borisa Beje *Brik kolaps*. Z odprtjem prenovljene dvorane Kazemate januarja 2024 so v uporabo ponovno pridobili razstavni prostor po letih obsežne prenove. Prostor so na simboličen način ponovno odprli z razstavo slovenskega lutkarja Silvana Omerzuja, ki se je tematsko povezala z Lutkovnim muzejem, ki je le nekaj korakov stran od Kazemat in kjer je umetnik pustil viden pečat. Leto 2024 so zaključili s tehnološko napredno vsebino v Kazematah - potopitveno doživetje po principu prostorske projekcije z naslovom *V objemu impresionizma*, ki so ga pripravili skupaj z Narodno galerijo Slovenije.

Programski dosežki nevladnih organizacij v letu 2024 na področju vizualnih umetnosti

Leto 2024 je bilo začetek novega štiriletnega obdobja, znotraj katerega imajo izvajalci zagotovljena sredstva MOL, kar jim omogoča, da načrtujejo svoje programe, sklepajo koprodukcijske in izvajalske pogodbe ter si zagotovijo boljše poslovne pogoje. Na področju vizualnih umetnosti je bilo v pričujočem programskem obdobju izbranih osem programskih izvajalcev. Programi so bili izvedeni v celoti, s poudarkom na kakovosti in dostopnosti občinstvu.

Zavod Ravnikar Gallery upravlja s prostorom Ravnikar Gallery Space, ki je zasnovan z namenom predstavitve tako mladih kot tudi uveljavljenih vizualnih umetnikov in umetnic iz Slovenije in bližnje regije, hkrati pa ustvarja vez med aktualno likovno produkcijo in širšo skupnostjo. Med dogodki, ki so v letu 2024 izstopali, je *Ljubljana Art Weekend*, ki so ga izvedli tretjič, v njegovi izvedbi pa so združili moči z lokalno umetniško iniciativo, revijo ETC. Tema osrednje razstave in istoimenske tretje številke revije ETC *Razprodaja (Selling Out)*, ki se je poglobila v temo plačanega dela, negotove zaposlitve in nenehnega boja za preživetje. Zavod Ravnikar Gallery space je v letu 2024 sodeloval na več umetniških sejmi kot so Art Brussels, ARCO Lisboa, Artissima in NADA Miami.

Zavod P.A.R.A.S.I.T.E. se je v letu 2024 udeležil štirih sejmov: enega najpomembnejših evropskih sejmov sodobne likovne umetnosti ARCOMadrid, že šestnajstič zapored so se udeležili sejma Viennacontemporary, ki zbiralcem, direktorjem muzejev in kustosom iz vsega sveta služi predvsem kot sejem za nova spoznanja in odkritja ter sejmov Miss Read Berlin in Paris Photo. Obisk in odziv publike je bil odličen, promocija domačih ustvarjalcev in ustvarjalk pa zelo uspešna. Od razstav omenjenega producenta so izstopale razstava Ana Likar v okvir Nagrade skupine OHO, razstava Dalibora Borija Zupančiča in večletni projekt RIO Rock. Slednji je v obujal pomembno obdobje kontrakulture in alternativne kulture sedemdesetih in zgodnjih osemdesetih let, ki do danes ni bila resneje obravnavana.

Delovanje Kulturno umetniškega društva Mreža na Metelkovi je tudi v letu 2024 temeljilo na izvedbi programa, ki odraža kritičen razmislek o dogajanju v sodobnem času. V galeriji Alkatraz so izvedli enega njihovih bolj prepoznavnih programov z naslovom *Mentorstvo+*, v okviru katerega vsako leto povabijo k sodelovanju dve umetnici_ka, enega z že uveljavljeno pozicijo in drugega, ki v ta prostor šele vstopa oziroma razvija svojo izraznost. V letu 2024 sta tako moči združila Zoran Srdić Janežič in Tom Winkler, ki sta s projektom *Nevenka* obdelala vlogo umetniških modelov. Polega tega sta s t. i. anti-razstavo z naslovom *Vesele malarke* ponudila

pomemben vpogled v aktivistično-umetniško prakso tega kolektiva, ki z uporabo feministične in anarhistične propagande kot umetniškega izraza odraža aktualna dogajanja v domačem okolju.

Galerija Equrna je v letu 2024 nadaljevala s svojo programsko usmeritvijo predstavljanja uveljavljenih in tudi mlajših ustvarjalcev, ki izstopajo s svojimi avtorskimi poetikami. Izvedla je več avtorskih razstav: razstava Franca Mesariča, skupinska razstava *Interierji*, razstava Jureta Zadnikarja in Boštjana Novaka, poleg tega so sodelovali na dveh umetniških sejmihi: At Market Budapest in Art Zagreb.

Študentski kulturni center ŠKUC, ki sodi med vodilna središča kulturnega in umetniškega ustvarjanja v Sloveniji, je v letu 2024 izvedel več odmevih razstav. Skupinska mednarodna razstava *Here, but somewhere else*, je odražala kolektivno raziskovanje večplastnih tem pripadnosti, spomina, prijateljstva, kolektivne identitete in migracijskega gibanja. Razstava *Ausstellung! Laibach Kunst 1980–1984*, ki jo je kurirala Barbara Borčič v sodelovanju s skupino Laibach, je predstavila zgodnjo vizualno produkcijo skupine Laibach. Veliko zanimanja je požela tudi razstava *Sanjamo skupaj* v okviru 30. Mednarodnega festivala sodobnih umetnosti Mesto žensk. ŠKUC je v letu 2024 nadaljeval tudi uspešno sodelovanje s Postajo DIVA, ki deluje pod okriljem Zavoda SCCA-Ljubljana.

Društvo likovnih umetnikov Ljubljana je tudi v letu 2024 izpolnjevalo svoje poslanstvo predstavljanja del svojih članov in članic: razstava risb in slik Jožeta Muhoviča, Bojana Bensa, Polone Demšar, Paole Korošec, Mojce Smerdu in Dani Žbontar, v okviru projekta Galerija na ulici se je predstavil Nejc Trampuž in sicer s kolažem narejenim na osnovi fotografije TEŠ 6.

Forum Ljubljana je v okviru programa izvedel 18. festival Svetlobna gverila z vrsto postavitv v galerijskih in javnih prostorih po mestu. V okviru le-tega je bila izvedena stalna postavitve avtorice Nike Erjavec: *Celične pokrajine*, ki je interaktiven svetlobni ambient z naslovom *Svetlobno mesto* v paviljonu na vrtu UKC Ljubljana. Avtorica je zasnovala interaktiven svetlobni ambient, ki skozi igro senc ustvarja nove prostorske narative. Forum Ljubljana je nadaljeval s kontinuirano izvedbo projekta *Živel strip! Živela animacija! 2024*, ki je bil zaokrožen z razstavo stripov udeležencev natečaja ter projekcijo nagrajenih animiranih filmov v knjižnici Otona Župančiča.

Društvo Photon je v letu 2024 sodelovalo na umetniških in fotografskih sejmihi kot so Mia Photo Fair, Photo London 2023, Art Basel in Art Photo Budapest. V okviru delovanja galerije na Trgu prekomorskih brigad je izstopal projekt z naslovom *Drugačni svetovi 2024*, skupinska razstava finalistov 12. mednarodnega natečaja za mlade fotografe, ki prikazuje aktualne trende sodobne fotografije.

1. cilj: Izboljšanje razmer za izvajanje programov in projektov na področju vizualnih umetnosti

V letu 2024 ni bilo izvedenih skupnih izobraževanj in usposabljanj na temo praktičnega usposabljanja tehničnih kadrov na področju vizualnih umetnosti, ki bi bili vključeni v delovanje tako javnih zavodov kot tudi nevladnih organizacij.

MGLC kot producent Grafičnega bienala Ljubljana v produkcijo bienala vključuje večje število zunanjih tehničnih sodelavcev (večina samozaposlenih v kulturi), ki ob vsaki ediciji bienala

pridobijo nove tehnične izkušnje pri postavljanju večjih in zahtevnejših mednarodnih razstavnih projektov. Delo je dolgoročno in obsega obdobje priprave in načrtovanja (2024) in naslednje leto izvedbo (2025). S tem se vzpostavlja ekipa izkušenih tehničnih sodelavcev, ki stalno sodeluje tako z javnimi zavodi kot z nevladnimi organizacijami.

Znotraj delovanja javnih zavodov MOL je v letu 2024 potekala aktivna izmenjava in souporaba virov, opreme in kadrov med javnimi kulturnimi zavodi MOL, nevladnimi organizacijami in samozaposlenimi v kulturi.

MGLC kot vodja rezidenčnega in ustvarjalnega centra MGLC Švicarija omogoča nevladnim organizacijam namestitve gostujočih umetnikov v mednarodnih rezidenčnih studiih; v letu 2024 je bilo izvedenih 7 sodelovanj z nevladnimi organizacijami in 2 sodelovanji z javnimi zavodi.

Izpostavljamo še primer sodelovanja Muzeja in galerij mesta Ljubljane z javnim zavodom Center Rog in zunanjimi partnerji razstave *Boris Podrecca: Delto reke spremeniti v morje*. Za potrebe tehnične izvedbe projekta so bili v Centru Rog izdelani ključni elementi strukture, 3D-tiskani stiki in držala plakatov, interpretacija Semperjevih vozlov in šivov, ki bodo po zaključku razstave namenjeni nadaljnji skupni rabi obeh zavodov. Primer dobre prakse izmenjave in souporabe opreme in kadrov predstavlja tudi kontinuirano sodelovanje javnega zavoda Ljubljanski grad in Kinodvora pri izvedbi projekta Kino pod zvezdami.

2. cilj: Krepitev dostopa do vizualnih umetnosti

V okviru galerijske dejavnosti v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) smo v letu 2024 omogočili predstavitev dvema prijaviteljema, ki imata sedež ali prebivališče na območju Ljubljanske urbane regije in sta bila uspešna na javnem razpisu ter s tem vizualno umetnost približali občinstvu širšega geografskega območja. V Mestni hiši je gostoval angažiran fotograf Dušan Letnar, ki je v svojem projektu *Pulfrfabrika* dokumentiral proces propada kamniške smodnišnice in s tem ustvaril izjemen arhiv podob, ki pričajo o dogajanju v mestu in okolici. V Galeriji Kresija je bil na ogled projekt *Hiša na hribu/Skupaj* v produkciji Zavoda CCC – Zavoda za produkcijo sodobne umetnosti in družbenega raziskovanja. Projekt *Hiša na hribu* je zaradi svojega poslanstva postal prepoznan kot primer dobre prakse pri vzpostavljanju oz. krepitvi javnih in socialnih prostorov na obrobju mesta v ruralnem okolju Polhograjskih dolomitov. Na podlagi tega je že tretje leto vključen v evropski projekt *Smoties – Human Cities*, ki ga v Sloveniji vodi Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

3. cilj: Spodbujanje izvajalcev na področju vizualnih umetnosti k delovanju in ustvarjanju z obravnavo okoljske problematike

V okviru galerijske dejavnosti v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) smo v letu 2024 prispevali k ozaveščanju o okoljskih tematikah z razstavo ob 10. obletnici akcije *Človek, čuvaj svoje mesto* z naslovom *Človek, razstava!*. Ideja o komunikacijski platformi, ki v Ljubljani spodbuja k boljšemu, skrbnemu in spoštljivemu odnosu do skupnega okolja in ki širi navdihujoče in pozitivne prakse in ozavešča o negativnih platih škodljivega odnosa do skupnega okolja, se je na Mestni občini Ljubljana začel pred desetimi leti. Aktivnosti znotraj projekta potekajo tudi v sodelovanju z Javnim zavodom Mladi zmaji, Zavodom Bob in skupino strokovnih sodelavk

ČlovekINJE, ki izvajajo mladinsko ulično delo in preventivno terensko delo usmerjeno v skupnost. Razstavni projekt *10 let akcije Človek, čuvaj svoje mesto* je ob svojem jubileju ponudila strnjen prikaz dosedanjih aktivnosti.

V okviru Javnega razpisa za izbor kulturnih projektov, ki jih je v letu 2024 sofinancirala Mestna občina Ljubljana, je bil na področju vizualnih umetnosti sofinanciran projekt z naslovom *Sejalec*, ki ga je izvedlo Društvo za razvoj trajnostnega oblikovanja Trajna. Projekt je z jasno in izvirno zasnovo in izvedbo, ki izstopa v svetu ekološke tematike, v Kraterju (začasni produkcijski prostor, ki je vzniknil iz opuščenega, kraterju podobnega gradbišča, na stičišču Dunajske ceste in Topniške ulice) predstavil viseči vrt in ga združil z žerjavom. S prepletom arhitekturne, oblikovalske, gradbeniške in ekološke prakse je združil raznolike strokovnjake.

Mednarodni grafični likovni center je v letu 2024 vodil mednarodni projekt *Trajnost je v zraku* (s podporo programa Ustvarjalna Evropa), ki povezuje rezidenčne centre v Ljubljani (MGLC Švicarija), Pragi (MeetFactory), Atenah (Snehta) in Madridu (Matadero). Projekt se je ukvarjal s trajnostjo v umetnosti in okoljsko problematiko. MGLC je v Ljubljani gostil tri umetnice na trimesečnih rezidencah. Pripravile so dve razstavi in en performans na temo varovanja narave. Mednarodni projekt se bo zaključil januarja 2026.

4. cilj: Povečanje števila projektov vizualne umetnosti, ki poudarjajo posamezne avtorske opuse

V okviru galerijske dejavnosti v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) so svoje avtorske opuse predstavili Neja Tomšič, Lada in Sašo Sedlaček, Lucija Rosc, Simon Yung Chang, Arjan Pregl, Tilyen Mucik, Miha Godec, Matej Tomažin v sodelovanju z Uršo Čuk, Anžetom Šmalcem in Jonom Žagarjem, Sara Rman, Dušan Letnar, Miha Perne in Bojana Ristevski Mlaker, Jurij Hartman, Tanja Pak, Barabar Kapelj in Gabriel Fuso. V prostorih MOL smo podprli dvanajst sodelovanj avtorjev in avtoric projektov z izbranimi kuratorji in/ali pisci besedil in s tem pripomogli h kakovostnejši predstavitvi razstavnih projektov in celovitejšemu podajanju sporočila avtorskega projekta.

V okviru Javnega razpisa za izbor kulturnih projektov, ki jih je v letu 2024 sofinanciral MOL, sta na področju avtorskih poetik izstopala projekta fotografov Tadeja Vaukmana in Simona Yung Changa, v katerih sta oba podala izrazito izviren pogled na intimo posameznikov skozi njuna osebna pogleda. Pri Simonu Yungu Changu je šlo za kompleksen vpogled v odrska in zaodrška življenja t.i. kraljic preobleke. Razstava je požela veliko medijskega in pozitivnega odmeva v javnosti, saj je avtor uspešno združil osebni pogled in družbeno kritičnost. Tadej Vaukman je s svojo razstavo *San Lorenzo* podal introspektiven pogled na ljudi, ki ga obkrožajo ali jih je naključno srečal. Na razstavi se telo ne pojavlja kot komentar telesa samega, temveč le kot še en prostor, v katerem umetnik biva. Vaukmanove fotografije so zmes intimnega in subtilno družbeno angažiranega. Njegova dela ga uvrščajo med najbolj prodorne sodobne fotografe, kar odraža prav razstava *San Lorenzo*.

2.3. Glasbene umetnosti

Programski dosežki javnih zavodov v letu 2024 na področju glasbene umetnosti

Oba javna zavoda, ki se programsko pretežno ukvarjata z glasbeno umetnostjo - Festival Ljubljana in Center urbane kulture Kino Šiška, sta sledila zastavljenim ciljem.

Festival Ljubljana

V okviru Festivala Ljubljana se je v prostorih Križank, na drugih prireditvenih lokacijah ter ob upoštevanju predvajanj na spletni strani in družbenih omrežjih zavoda v letu 2024 odvijalo skupno 370 različnih prireditev, ki jih je organiziral Festival Ljubljana (od 432 vseh prireditev). Največ prireditev je potekalo v okviru 72. Ljubljana festivala (105) in mojstrskih tečajev (72). Ocena skupnega števila vseh obiskovalcev prireditev Festivala Ljubljana v letu 2024 je 89.445.

Med 18. in 23. februarjem 2024 je v Cankarjevem domu in Slovenski filharmoniji potekal 7. *Zimski Festival*, katerega otvoritev je pod dirigentskim vodstvom Yana Pascala Torteliera s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija zaznamoval zmagovalec 1. Mednarodnega klavirskega tekmovanja Festivala Ljubljana, Kai-Min Chang. Drugi del otvoritvenega koncerta je potekal v izvedbi Mešanega pevskega zbora Glasbene Matice, Komornega zbora Akademije za glasbo, Festivalskega zbora Virtuozii ter treh solistov, ki so izvedli so Saint Saëns *Rekvjem*. Naslednji dan je bila v Cankarjevem domu na sporedu Rossinijeva kantata *Stabat Mater*, dan kasneje pa je v Slovenski filharmoniji nastopila pianistka rusko-ameriškega porekla Olga Kern, ki se je slovenskemu občinstvu predstavila prvič. Olga Kern je tudi soustanoviteljica klavirskega tekmovanja za pianiste od 18. do 32. leta starosti ter fundacije Olge Kern, ki mladim in obetavnim glasbenim talentom nudi finančno ter umetniško podporo. Predstavila se je s skladbami Beethovna, Schumann, Gershwin, Rahmaninova, Corellija, Skrjabin in Balakirjeva. Zaključek festivala, 23. februarja, je potekal v Slovenski filharmoniji z nastopom Slovenskega mladinskega orkestra pod vodstvom Žive Ploj Peršuh ter z nastopom violinista Roka Zaletela Černoša.

Eden od glavnih ciljev Festivala Ljubljana je tudi podpora mladim umetnikom, kar izkazuje predvsem z organizacijo mednarodnega glasbenega cikla *Mladi virtuozii*, ki ponuja možnosti za vzgojo mladih poslušalcev in izvajalcev. V sklopu tega programa, ki se že tradicionalno začneja v jesenskih mesecih, zaključijo pa se aprila naslednje leto, nastopajo zmagovalci različnih mednarodnih tekmovanj. Z različnimi instrumenti je nastopilo več kot 15 mladih glasbenikov.

38. Slovenski glasbeni dnevi so potekali med 17. in 23. aprilom. Otvoritveni koncert se je odvijal v Slovenski filharmoniji s skladbami Alda Kumarja, Tomaža Sveteta ter Uroša Rojka, v izvedbi Orkestra Slovenske filharmonije ter solistov Lalite Svete (violina), Lovorke Nemeš Dular (klavir) in Nine Prešiček Laznik (klavir). V Viteški dvorani je pod vodstvom prof. dr. Jerneja Weissa na temo *Glasbena interpretacija med znanostjo in umetnostjo*, potekal tudi mednarodni muzikološki simpozij, prvič je bil izveden tudi mednarodni študentski simpozij z enako tematiko. Društvo slovenskih skladateljev (DSS) se je predstavilo s tradicionalno četrtkovno *Nočjo slovenskih skladateljev*, krstno pa so bile izvedene skladbe 14 slovenskih ustvarjalcev. V okviru cikla *Klavirski atelje* je nastopil Duo Claripiano (Dušan Sodja, klarinet, Tatjana Kaučič, klavir), ki mu je društvo podelilo stanovsko Lipovškovo nagrado za izjemni prispevek pri predstavljanju in promociji slovenske glasbene ustvarjalnosti.

72. Ljubljana Festival je v dveh mesecih in pol ponudil 105 prireditev, ki jih je obiskalo več kot 55.000 obiskovalcev iz 57 držav, nastopilo pa je skoraj 6300 vrhunskih umetnikov iz 55 držav. Slavnostna otvoritev 72. Ljubljana Festivala se je že tradicionalno s Poletno nočjo poklonila Ditki Haberl, Alenki Pinterič in Neci Falk. Ljubiteljem opere in baleta je 72. Ljubljana Festival ponudil

uprizoritev Puccinijeve opere Tosca in baleta Grk Zorba v izvedbi SNG Opera in balet Maribor, balet Spartak, s katerim se je predstavilo Državno operno in baletno gledališče Astana Opera, koncertno izvedbo opere La Bohème, opero Trubadur v izvedbi italijanskega gledališča Teatro del Maggio Musicale Fiorentino pod dirigentskim vodstvom Zubina Mehte in Gala večer svetovnih baletnih zvezd.

V okviru mojstrskih tečajev Festivala Ljubljana so v Križevniški cerkvi ponovno potekali koncerti profesorjev in študentov.

Pet zaporednih julijskih večerov se je na odru odvijal muzikal Telesni stražar, julija pa je nastopila tudi brazilska izvajalka Margaret Menezes. Koncert Baročnega ansambla iz Vroclava je otvoril koncerte komorne glasbe, v nadaljevanju pa so se predstavili še Martina Jankova in Christoph Berner, Ensemble Dissonance z Benjaminom Ziervoglom in Borisom Bizjakom, trio Claudi Arimany, Eduard Sánchez in Pedro José Rodríguez, Duetissimo, pianist Tamás Érdi, Ensemble.si, 4Saxes, sopranistka Mojca Bitenc, baritonist Gabriel Lipuš, violinistka Petra Kovačič, Gary Levinson in prijatelji, Nuška Drašček in Marko Hatlak ter Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije z Bernardom Brizanijem in Stevnom Loyem.

Predstavil se je orkester iz Ningboja (Kitajska), solistka Yuanchun Yu je predstavila več kot 2000 let star tradicionalni kitajski inštrument pipo. V drugi polovici avgusta je bil na sporedu koncert posvečen skladatelju, kitaristu in pevcu Franku Zappi, ob koncu meseca pa sta nastopila Vlado Kreslin z gosti in brazilski pianist Cesar Camargo Mariano s slovenskimi gosti Bossa da Nova. 72. Ljubljana Festival je 3. septembra sklenil Simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Charlesa Dutoita ter gostjo, slovito pianistko Martho Argerich.

Center urbane kulture Kino Šiška

Javna dejavnost Kina Šiška je bila tudi v letu 2024 osredotočena na sodobno urbano glasbo. Program je v veliki in mali dvorani ter na zunanjih prizoriščih v okviru poletnih produkcij predstavljal raznoliko paleto sodobne urbane glasbene ustvarjalnosti. Poudarek glasbenega programa je ostal na aktualni (alter) popularni glasbi, neodvisni rockovski, pop-rockovski in elektro-pop produkciji. Program se je izvajal na treh ključnih stebrih: spodbujanje domače glasbene produkcije, razvoj občinstva in kreativnosti mladih ter zagotavljanje kontinuirane koncertne ponudbe aktualnih mednarodnih izvajalcev, vključno z mednarodnim sodelovanjem in mreženjem.

Koncertni program so organizatorji strnili v štiri osnovne sklope: glavni program samostojnih koncertov uveljavljenih izvajalcev je bil tako v veliki kot tudi mali dvorani razdeljen na sklop tujih in sklop domačih izvajalcev.

28. oktobra so gostili otvoritveni večer festivala modularno-sintetične glasbe *Clockwork Voltage*.

Dogodek MENT Ljubljana 2024 je bil izveden med 21. in 24. februarjem. Organizatorji so predstavili nov del - poimenovan CE/MENT - osredotočen na elektronsko glasbo. Festival in konferenca sta bila odlično obiskana, dogodki pa so potekali na številnih prizoriščih po Ljubljani: Kino Šiška, Ljubljanski grad, Stara mestna elektrarna, Gala hala, Channel Zero, Menza pri koritu, Klub Gromka, Orto bar, Klub K4, Zorica, DobraVaga, M hotel, Računalniški muzej. Delavnica Modul@rnice, kjer so se udeleženci izobrazili o izdelavi sintetizatorjev zvoka, se je odvila v prostorih Osmo/ze zavoda Delak. MENT Ljubljana se je ponovno potrdil kot eden vodilnih predstavitev festivalov in glasbenih konferenc v srednji in vzhodni Evropi. Na tokratni ediciji je v štirih dneh na 16 odrih po Ljubljani nastopilo 88 izvajalcev iz 23 držav, ki so žanrsko prehajali

od rocka, popa, elektronike in folk-rocka do hip-hopa in DJ nastopov. Dogodke je v štirih dneh obiskalo več kot 7.000 obiskovalcev. Mednarodne konference, ki se osredotoča na glasbeno industrijo in kreativnost, se je udeležilo več kot 700 tujih (iz 35 držav) in domačih glasbenih profesionalcev (organizatorjev festivalov, vodij koncertnih prizorišč, založnikov, glasbenih agentov, menedžerjev, predstavnikov promocijskih agencij, medijev in drugih strokovnih delegatov). Pri mnogih tujih nastopih (Avstrija, Belgija, Estonija, Italija, Češka, Madžarska, Nemčija, Hrvaška, Slovaška, Srbija, Francija...) so aktivno sodelovali tudi kulturni inštituti in veleposlaništva teh držav v Sloveniji. Že osmo leto zapored so organizatorji k sodelovanju pritegnili tudi vizualne umetnike, ki so pod kuratorstvom ekipe galerije DobraVaga ustvarili 74 vizualnih del, navdahnjenih z glasbo posameznih glasbenikov, ki so nastopili na festivalu. Festival nadaljuje tudi z gostujočo kuracijo, prvič je gostil oder domače založbe Moonlee, ki je praznovala 20. letnico obstoja in oder domačega kolektiva Dirty Skunks. Sodelovali so z RTV Slovenija, Valom 202, ki je gostil program odra v Kinu Šiška.

Špil liga, osrednji projekt kulturno-umetnostne vzgoje Kina Šiška na področju glasbe, se je v letu 2024 odvil v dveh delih. Večinski del 11. sezone je vključeval 6 koncertnih nastopov, med drugim finalni večer na Kongresnem trgu v okviru festivala Junij v Ljubljani. V 11. sezoni je nastopilo 12 dijaških glasbenih zasedb. Vsi nastopajoči so bili poleg daljših tonskih vaj deležni tudi treh fokusnih delavnic s področij glasbenega posla. Štirje finalisti so v sodelovanju z dijaki Srednje šole za oblikovanje in fotografijo izdelali tudi nove portretne fotografije in se naučili veččin medsektorskega sodelovanja in komunikacije. Poleg že prej vzpostavljenih nagrad so leta 2024 začeli tudi s sodelovanjem s hrvaško platformo in festivalom za dijaške glasbenike Superval, v okviru katerega so zmagovalci 11. sezone nastopili v Zagrebu in se povezali s tamkajšnjimi dijaškimi glasbeniki. Jeseni je bil odprt razpis za 12. sezono in organizatorji so prejeli 10 popolnih prijav.

Programski dosežki nevladnih organizacij v letu 2024 na področju glasbenih umetnosti

V letu 2024 se je začelo novo štiriletno programsko obdobje in strokovna komisija za glasbene umetnosti je izbrala 13 izvajalcev javnih kulturnih programov.

Po številu koncertov najobsežnejši program pripravlja Glasbena mladina ljubljanska, ki z mladimi ustvarjalci znotraj devetih različnih ciklov (*Mladi mladim*, *Glasbena ulica*, *Ob klavirju*, *Jazz mladih*...) letno organizira več kot dvesto koncertov, na katerih svoje dosežke in znanje predstavljajo mladi glasbeni ustvarjalci in poustvarjalci, ki šele začenjajo svojo profesionalno glasbeno pot ali pa se nanjo šele pripravljajo. Društvo svojo pisarniško in organizacijsko dejavnost izvaja v prostorih MOL na Slovenski cesti.

Ustanova Imago Sloveniae – Podoba Slovenije je v letu 2024 organizirala že 36. edicijo *Noči v Stari Ljubljani*, poulični festival etno in jazz glasbe, ki poteka na ljubljanskih trgih in odru na Novem trgu. V letu 2024 so na otvoritvenem koncertu nastopili člani ansambla Čompe, ki so praznovali svojo 30. letnico in ansambel Katalena.

Staroljubljanski zavod za kulturo je v okviru cikla *Poletje v Stari Ljubljani* organiziral 15 koncertov z raznoliko glasbeno ponudbo, ki so bili za obiskovalce brezplačni. Na koncertih so med drugimi nastopili Trio Arael, Salzburški deželni pihalni orkester, Bernardo Santos, Marko Hatlak, izvajalci pa so prihajali iz 13 držav. V okviru mednarodnega glasbenega cikla *Mladi talenti* je zavod pripravil sedem koncertov, ki so bili izvedeni na treh različnih prizoriščih. Vsako

leto v okviru cikla *Zima v stari Ljubljani* pripravijo tudi tradicionalni božični koncert pred Magistratom, ki običajno privabi več tisoč poslušalcev.

Društvo za trobilno komorno glasbo Sibrass je v dvorani Slovenske filharmonije realiziral pet zanimivih koncertov stare in sodobne glasbe, pisane za pihala, ki jih je obiskalo približno 700 poslušalcev.

Društvo Kapa, ki svoj program večinoma pripravlja v Gala hali ali na letnem prizorišču na Metelkovi, je v letu 2024 organiziralo več kot 60 različnih glasbenih dogodkov s pretežno alternativno rock glasbeno ponudbo domačih in tujih izvajalcev. Poleg koncertov društvo pripravlja tudi izobraževalne programe za mlade tehnike, DJ-je, organizatorje in druge poklice, ki jih glasbena industrija in organizacija dogodkov potrebuje. Društvo svoje organizacijsko delo opravlja v prostorih MOL.

Društvo Channel Zero, ki svoj program prav tako izvaja pretežno v prostorih na Metelkovi, je v okviru predvidenih glasbenih ciklov (redna klubska dejavnost, Level Up, LINK) realiziral skoraj vse načrtovane koncerte, nekaj izvajalcev pa je zaradi različnih razlogov (bolezni, odpoved turneje...), zamenjal s primerljivo kakovostnimi.

Društvo slovenskih skladateljev je v osmih različnih sklopih (*Koncertni atelje, Skladatelji mladim, Pogovori s skladatelji...*) pripravilo vrsto glasbeno izobraževalnih dogodkov, pogovorov in koncertov.

Zavod Druga godba je organiziral 40. mednarodni festival Druga godba, ki je privabil največ zanimanja občinstva v zadnjih desetih letih. Nastopili so glasbeniki z različnih delov sveta in različnih glasbenih usmeritev, med njimi Hiram Salsano, Angélica Garcia, Acid Arab, Borka & Bos, Ibrahim Maalouf and the Trumpets of Michel-Ange, najbolj odmevni zvezdi festivala pa sta bila Mats Gustafsson in Kimmo Pohjonen. Festival je obiskalo 4300 ljudi, še prav posebej je odmevala vrnitev Druge godbe v polno zasedene Križanke. Pisarna Zavoda Druga godba deluje v prostorih MOL na Trgu prekomorskih brigad.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič ŠOU Univerze v Ljubljani je pripravil letni koncert, se udeležil dirigentskega seminarja za študente v Gradcu, kjer so nastopili na dveh koncertih ter se udeležil zborovskega tekmovanja v Varni.

Društvo Veseli dihurčki je v Ljubljani na različnih prizoriščih (kino Šiška, Metelkova, Orto bar..) organiziralo 50 koncertov težko rockovskih zasedb, ki jih je obiskalo približno 15.000 poslušalcev.

Društvo Glasbena matica v Ljubljani deluje že več kot 150 let in se osredotoča na klasično vokalno glasbo tako na področju organizacije koncertov, glasbeno-igranih predstav, pevskega izobraževanja in glasbenega založništva. V sodobni slovenski kulturni prostor Glasbena matica vstopa s koncerti samospevov, vokalno-instrumentalnimi koncerti, s produkcijo glasbeno-igranih predstav za otroke, z organizacijo pevskih izobraževanj in izdajanjem notnih edicij ter zgoščenk. Programsko težišče je na izvedbah del slovenskih avtorjev, tudi novitet, nastalih na pobudo Glasbene matice, med poustvarjalci pa so pretežno slovenski umetniki, tako v mednarodnem prostoru uveljavljeni umetniki kot mladi glasbeniki na začetku profesionalne poti.

V letu 2024 so v okviru Ciklusa samospevov, ki izpostavlja slovensko glasbeno dediščino ter sodobno slovensko ustvarjalnost, hkrati pa odpira možnosti izbranim interpretom, nastopili nekateri nadarjeni in visoko izobraženi pevci, poseben avtorski večer je bil namenjen prvi celostni predstavitvi samospevov Mirka Poliča, ki sta ga izvedla sopranistka Aleksandra Radovanović in tenorist Gregor Ravnik s pianistom Igorjem Vičentićem.

Člani najmlajših pevskih sestavov Otroškega pevskega zbora ter Mladinskega pevskega zbora Glasbene matice so sodelovali pri dveh predstavah SNG Opera in balet Ljubljana ter na festivalu Forum nove glasbe pri izvedbi dela skladatelja Fabia Niedra.

Nevladne organizacije, ki delujejo na področju glasbenih umetnosti in imajo z MOL sklenjene štiriletne pogodbe o izvajanju javnega kulturnega programa, so v letu 2024 organizirale 522 dogodkov, ki jih je obiskalo skoraj 85.000 obiskovalcev.

1. cilj: Spodbujati različne zvrsti glasbenega ustvarjanja

Strokovne komisije, ki na vsakoletnih javnih razpisih za sofinanciranje kulturnih projektov ocenjujejo predlagane projekte, vselej namenjajo pozornost tudi žanrski raznovrstnosti izbranih projektov. V letu 2024 je bilo sofinanciranih 26 različnih glasbenih projektov, med katerimi so bili tako projekti tako imenovane klasične glasbe (npr.: Zavod Im.puls: Cellofest 2024, Plečnik a cappella, Zveza glasbene mladine Slovenije: GM Oder, Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije. Sozvočja svetov...), jazza (Jazz Club Gajo: Gala koncert, Miha Zadnikar Ilić: Defonija, Zavod Alcedo: Salamander...), elektronske glasbe (Združenje SEZAM: Festival Keep in mind, Artevida: Clock voltage...), etno glasbe (Društvo Sestava: Sozvočja sveta, Društvo Triola: Sevdah Klasik...), plesne glasbe (Coraviento: Espacio flamenco, Nest: Nochas de tablao...) in drugih vmesnih žanrov. Tudi med 13 izbranimi programskimi izvajalci so zastopane zelo različne glasbene zvrsti od moderne rock glasbe, hip hopa, elektronske glasbe, (Društvo Kapa, Channel Zero), klasične glasbe, (Društvo Slovenskih skladateljev, Staroljubljanski zavod, Harmonia antiqua labacensis, Glasbena mladina ljubljanska), punk in metal ponudbe (društvo Veseli dihurčki), zborovske glasbe (APZ Tone Tomšič), jazza (Društvo Sibrass), etno in druge glasbe (Zavod Druga godba, Društvo za eno glasbo).

2. cilj: Ohranjanje vrhunske kakovosti glasbenega ustvarjanja in poustvarjanja

Kriteriji, ki jih pri izboru posameznih projektov in večletnih programov na podlagi javnega razpisa upošteva strokovna komisija, največji delež točk in največ poudarka namenjajo prav kakovosti posameznih predlogov. Strokovno komisijo sestavljajo članice in člani, ki dobro poznajo področje glasbene umetnosti in spremljajo izvajanje sofinanciranih programov in projektov, prav tako pa slednje spremljamo tudi na Oddelku za kulturo.

3. cilj: Izboljšanje prostorskih pogojev za delovanje in ustvarjanje na področju glasbenih umetnosti

Pomanjkanje primernih prostorov za ustvarjanje je na področju glasbenih umetnosti precejšnje, nekaj glasbenih producentov deluje v prostorih, ki so v lasti MOL in njihovo delovanje spremljamo in spodbujamo. Bolj zahtevno je področje vadbenih prostorov, saj morajo biti ustrezno izolirani, da ne motijo drugih uporabnikov in dovolj akustični, da izvajalci lahko vadijo.

4. cilj: Podpora mednarodnemu uveljavljanju in izobraževanju mladih glasbenikov

V začetku leta 2023 je v Ljubljani potekalo 1. mednarodno klavirsko tekmovanje Festivala Ljubljana, prvo glasbeno tekmovanje takšnih razsežnosti pri nas. Zmagovalec, ki je s svojih tehničnim znanjem in interpretacijskimi sposobnostmi prepričal 9 člansko strokovno žirijo, je postal Kai-Min Chang. Poleg nagrade je zmagovalcu pripadla tudi čast, da je februarja 2024 nastopil na 7. Zimskem festivalu Festivala Ljubljana. Naslednje klavirsko tekmovanje Festivala Ljubljana bo potekalo leta 2026.

Pred kratkim se je zaključilo 1. mednarodno tekmovanje Festivala Ljubljana – Trobilni kvinteti in kvarteti 2025, katerega osnovni cilj je združiti nadarjene glasbenike z vsega sveta ter jim omogočiti izmenjavo izkušenj, znanja in umetniškega izraza, hkrati pa spodbujati inovativnost in ustvarjanje glasbenih doživetij. Poleg tega kot del poletnega Ljubljana Festivala za domače in tuje študente organizira mojstrske tečaje pod umetniškim vodstvom Branimirja Slokarja. Glasbenik velja za enega najvidnejših svetovnih pozavnistov in na njegovo povabilo se v Ljubljano vsako leto vračajo izvrstni glasbeniki, solisti, profesorji na uglednih evropskih glasbeno-izobraževalnih ustanovah, ki segajo v sam vrh glasbenega sveta. V letu 2024 so mlade nadarjene glasbenike poučevali violinistki Latica Honda-Rosenberg in Lana Trotovšek, violinist Hartmut Rohde, violončelist Jens-Peter Maintz, kontrabasist Rick Stotijn, oboist Emanuel Abbühl, flavtist Felix Renggli, fagotist Ole Kristian Dahl, trobentač Reinhold Friedrich, hornist Radovan Vlatković, bandeonist Fabio Furia ter pianist Epifanio Comis, ki je hkrati tudi umetniški vodja Mednarodnega klavirskega tekmovanja Festivala Ljubljana.

Center Urbane kulture Kino Šiška vsako leto organizira Špil ligo, tekmovanje srednješolskih glasbenih skupin, ki ima poleg promocijskega tudi strokovno izobraževalni namen. V letu 2024 se je odvrtela že 11. edicija Špil lige.

Društvo Kapa v okviru svojega delovanja ponuja možnosti izobraževanja mladim glasbenikom in tehnikom, ki želijo pridobiti znanja o različnih ravneh organizacije koncertov v praksi.

2.4. Intermedijske umetnosti

Področje intermedijskih umetnosti zajema programe in projekte, ki se opisujejo predvsem kot spletna umetnost, virtualna, povečana in razširjena resničnost, intermedijski performans, interaktivna instalacija, robotska umetnost, kibernetska umetnost, digitalno arhiviranje, umetna inteligenca, internet stvari, bio umetnost, raziskovalna medijska umetnost oziroma različni prepleti naštetega. Gre za projekte, ki na umetniški način uporabljajo in predstavljajo procese, produkte ter vplive tehnologij, znanosti in z njimi povezanih praks, pri čemer sodobne tehnologije uporabljajo na refleksiven, kritičen, ustvarjal in raziskovalen način.

V novem programskem obdobju 2024-2027 je bil v programsko sofinanciranje izbran izvajalec Društvo Ljudmila, ki v svojem delovanju prepleta znanost in tehnologijo. V okviru izvajanja programa je izstopal festival *Adela*, mednarodni festival generativnih umetnosti, ki se je v letu 2024 nagibal k trajnostnim praksam računalništva (*permacomputing*), medijsko arheološkemu vzpostavljanju dialoga s stroji in prebujanju neuresničenih potencialov analognosti. V sklopu platforme V2V, ki že od leta 2019 poteka pod okriljem Ljudmile in umetniškim vodstvom Anje Romih in Stelle Ivšek (Beam Team), so v letu 2024 zasnovali mentorsko-produkcijski projekt v sodelovanju s festivalom Svetlobna gverila. Namen je bil opolnomočenje mladih in uveljavljajočih se umetnikov, ki so v preteklosti kot ustvarjalci video vsebin že sodelovali pri različnih dogodkih platforme ter jim omogočiti, da svoje delo predstavijo širši publiki v okviru referenčnega festivala v javnem prostoru.

Na področju intermedijskih umetnosti nimamo javnih zavodov, je pa javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane izvedel nekaj odmevnih projektov v sklopu osme izvedbe festivala *INDIGO*. Od dogodkov v okviru festivala je izstopal glasbeni performans umetnika Iglooghosta. Britanski umetnik Iglooghost ustvarja glasbo, umetniška dela in uganke, ki se vrtijo okoli izmišljenega ekosistema čudnih entitet in malih bogov. Vsako njegovo izdano delo to vesolje

razširja z multimedijско vsebino. Svoj čas deli med ustvarjanjem nezemeljske laptop glasbe kot Iglooghost, obenem pa sodeluje s Kaiem Whistonom in BABiijem pod skupnim imenom Gloo, kjer ustvarjajo oblačila, organizirajo klubske večere in kreirajo nenavadne spletne artefakte. V galeriji Vžigalica (MGML) je v letu 2024 izstopala razstava *Last umetnika in oblikovalca* Mihe Artnaka, ki je skušala na novo opredeliti naše razumevanje lastništva in lastnine z uvedbo inovativnih konceptov (ne)lastništva in javne zasebne lastnine. Sedem umetniških del izziva naše običajne predstave o umetnosti ter z uporabo sodobne tehnologije in različnih storitev naslavlja lastnino, avtorstvo in avtentičnost. Poleg te je bila zelo odmevna razstava Johna Feknerja, ki velja za enega najbolj *znanih-neznanih* umetnikov, ki so delovali v New Yorku konec sedemdesetih in v osemdesetih letih 20. stoletja. Bil je del tedanje živahne umetniške scene in je razstavljal z Donom Leichtom, Keithom Haringom, Davidom Wojnarowiczem, Jenny Holzer in drugimi.

1. cilj: Podpora kakovostnim umetniškim projektom, ki se družbenih in okoljskih tem lotevajo v prepletu z znanstvenimi in tehnološkimi pristopi in praksami

Pričujoči cilj je bil realiziran predvsem v okviru projektov, izbranih na projektnem razpisu za leto 2024. Pri tem je izstopal projekt v izvedbi Zavoda Sektor z naslovom *Odmevi brezna I.*, ki je temeljil na raziskovalnem delu umetnice Robertine Šebjanič o odstranjevanju v Baltskem morju, ki ga je izvedla v času umetniške rezidence na francoski znanstvenoraziskovalni jadnici TARA v letu 2023. Projekt se osredotoča na nevidno onesnaževanje morja, ki ga povzročajo vojne in njihov negativni vpliv na biološki ekosistem in naravni red morskega življenja. Zavod Artevida je izvedel projekt z naslovom *Symbiotipia – Roscoff*, s katerim so nagovarjali občinstvo in mu vzbuditi empatijo do neznanih bitij ter boljše razumevanje občutljive simbioze med živalmi, rastlinami ter stroji, pa tudi premislek o naši povezanosti in umeščenosti v okolje. S tem je projekt nagovarjal preudarnije ravnanje z naravo in želi zbuditi skrb za ohranjanje planeta. Projekt je na svojstven način prispeval k premišljevanju pojma *multi-species* znotraj antropocena, razumljenega ne kot geološke dobe, temveč kot edinstvene kulturne, družbene in politične paradigme, v kateri svojo enakovredno vlogo in pomen pridobijo najrazličnejši organizmi, ne le človek.

2. cilj: Reflektirana raba tehnologij v intermedijskih programih in projektih

Pričujoči cilj je bil v največji meri izpolnjen v delu programskega izvajalca Društva Ljudmila, ki v svojem delu povezuje znanost in umetnost, s poudarkom na tehnološko podprti ustvarjalnosti. Od projektnih izvajalcev je Inštitut Egon March izvedel projekt z naslovom *Ditopia Atmos Ljubljana*, foto animacija s spremljajočo glasbo, ki jo je Marko Košnik realiziral na osnovi obsežne zbirke *walk – laps* fotografij. Zajel jih je med zvezno hojo po otvoritvah v nekaterih prireditvenih prostorih v Ljubljani, predvsem v navezavi na produkcijsko dejavnost Zavoda Kersnikova.

2.5. Knjiga in knjižnična dejavnost

2.5.1 Knjiga in bralna kultura

1. cilj: Povezati vse člene knjižne verige v aktivno in sodelujočo literarno skupnost

Zavod Divja misel je v letu 2024 uspešno izvajal literarne programe, kulturno-umetnostno vzgojo ter programe glasbene in vizualne umetnosti. Zaradi celovite obnove Vodnikove domačije v Šiški

je bila večina programa tudi v letu 2024 izvedena v prostorih Vodnikove domačije Center (Trubarjeva hiša literature).

V okviru literarnih programov so izvajali priljubljen in široko prepoznaven program spodbujanja bralne kulture za otroke *Nedelce* in *Otroški knjižni festival*. V letu 2024 je preko 1500 otrok obiskalo 28 nedeljskih dogodkov, na katerih so nastopale različne avtorice in avtorji ter predstavljali kakovostno knjižno produkcijo. *Otroški knjižni festival*, ki je nekakšno knjižno povabilo v poletje, je potekal v parku Sveta Evrope za Cankarjevim domom. Celodnevno razgibano dogajanje je privabilo preko 1000 obiskovalcev. *Nedelce*, *Otroški knjižni festival* in *Center ilustracije* zajemajo tudi program kulturno-umetnostne vzgoje, v okviru katerega so izvedli 13 delavnic z uveljavljenimi mentorji in mentoricami

Na področju uprizoritvenih umetnosti so pripravili novo produkcijo *Krogec in krog*, ki otroke usmerja na pozorno opazovanje okolice - kje vse najdemo krog (gumb, guma, luknja, okroglo okno ...), kaj se zgodi, ko se krog premakne, je zvok lahko okrogel?

Na knjižnem sejmu v parku Zvezda je zavod Divja misel priredil otvoritveni koncert Tomaža Hostnika z bendom, ob zaprtju pa koncert Kiki. Ob selitvi nazaj v Šiško so ob ponovnem odprtju Vodnikove domačije pripravili koncert Tschimyja.

Nadaljevali so s Pravljčnim studiem, laboratorijskim projektom Vodnikove domačije Šiška, ki je namenjen spodbujanju pripovedovalskih kompetenc pri otrocih. Ekipa sodelujočih pripovedovalk, pedagoginj in strokovnjakov s področja psihologije in pedagogike se usmerja v razvoj kontekstov, pripovedovalskih elementov in metodologije za delo z otroki na področju besednega izražanja. V letu 2024 je bilo v projekt vključenih 950 udeležencev (strokovni delavci v šolstvu, organizirane vrtčevske in šolske skupine, družinska publika). Tudi razstavni program so povezovali z literaturo in izvedli 7 odmevnih razstavnih projektov.

Knjižnice pod krošnjami so tudi poleti 2024 vabile na devet bralnih otokov po mestu: park Tabor, vrt Muslimanskega kulturnega centra, Trnovska plaža, vrt Plečnikove hiše, atrij Galerije ŠKUC, park Kodeljevo, park Muste v Fužinah, gostovanje na festivalu Junij v Ljubljani v Parku Zvezda, gostovanje na zelenici ob knjižnici NUK.

Izvedba literarnih prireditev za odrasle na Vodnikovi domačiji v letu 2024 je bila zelo uspešna. Večina dogodkov je zaradi prenove Vodnikove domačije v Šiški potekala v Trubarjevi hiši literature, na Stritarjevi. Gostili so tako domače kot tuje avtorje, naj izpostavimo samo svetovno uveljavljenega hrvaškega striparja Danijela Žeželja in nizozemsko pisateljico Gerdo Blees. Skupaj so izvedli 77 dogodkov, ki jih je obiskalo preko 2200 obiskovalcev v živo in dodatnih 650 prek spletnih platform. Nadaljevali so s promocijo dediščine Valentina Vodnika z vodstvi in z literarnimi sprehodi po Ljubljani. Pred koncem leta je bila celovita prenova Vodnikove domačije zaključena in Divja misel je z desetim Decembrskim sejmom ilustracije pričela z novim programskim ciklom v Šiški.

Založba Beletrina je v letu 2024 uspešno izvedla literarni festival *Fabula*, ki je privabil več kot 5.000 obiskovalcev po Sloveniji in gostil ugledne domače ter tuje avtorje. Festival je raziskoval tematiko človeške identitete, pri čemer so avtorji skozi literarna dela osvetlili vprašanja spomina, razseljevanja in kolektivne zavesti. Osrednji gostje festivala so bili katalonski pisatelj Pol Guasch, bolgarska avtorica Kapka Kassabova, srbska pesnica Milena Marković, češka pisateljica Lucie

Faulerová in ruska pisateljica Marija Stepanova, ki so s svojimi deli razprli globoke teme človekovega obstoja. Eden ključnih ciljev festivala je bil dostopnost literature, zato so vse festivalske knjige izšle v zbirki Beletrine žepnice po dostopni ceni 10 evrov. Dogodki so potekali v Cankarjevem domu, knjižnicah in drugih kulturnih ustanovah po Sloveniji, hkrati pa so bila srečanja z avtorji digitalizirana in dostopna na spletu. Festival je z izbranimi knjižnimi deli spodbujal tudi bralno kulturo, pri čemer so organizirali literarne delavnice za otroke, mladino in starejše. Poudarek je bil na regionalnem sodelovanju, kjer so izbrane slovenske avtorje predstavljali v knjižnicah po Ljubljani in širše. Fabula je s projektom Fabula Hub povezala mlade evropske literarne talente in omogočila mednarodno sodelovanje s festivali v Hrvaški in Srbiji.

Društvo slovenskih pisateljev (v nadaljevanju: DSP) je v letu 2024 izvedlo obsežen literarni program, osredotočen na spodbujanje bralne kulture in promocijo slovenske književnosti. Osrednji dogodek so bili 29. *Slovenski dnevi knjige*, ki so potekali pod geslom *Na preži* in pritegnili več kot 5.000 obiskovalcev na različnih prizoriščih po Sloveniji. Dogajanje je obsegalo knjižni sejem, literarna branja, nagrade ter poglobljene razprave o literaturi, pri čemer je sodelovalo 37 založb in številni avtorji. Pomemben del festivala je bila akcija *S knjigo po Kulturni soseski*, ki je povezovala knjižni sejem s kulturnimi ustanovami v Ljubljani. DSP je v sodelovanju z mednarodnimi partnerji organiziralo 39. festival Vilenica, ki je gostil več kot 20 avtorjev iz 16 držav in se osredotočal na sodobno srednjeevropsko književnost. Posebno pozornost je festival namenil češki literaturi. Nagrado festivala je prejel hrvaški avtor Miljenko Jergović, slovenski avtor v središču pa je bil Dušan Šarotar. V sklopu dogodkov DSP so potekali tudi literarni večeri, prevajalski pogovori in podelitev nagrade desetnica, ki jo je prejela Nataša Konc Lorenzutti. V prihodnosti načrtujejo širitev programov in krepitev sodelovanja z domačimi in tujimi literarnimi institucijami.

Društvo slovenskih književnih prevajalcev (v nadaljevanju: DSKP), ki je bilo na zadnjem razpisu sprejeto v programsko sofinanciranje, je v letu 2024 uspešno izvedlo niz dogodkov, ki so prispevali k promociji prevajalske dejavnosti in bralne kulture. Eden od osrednjih programov je bil *Prevajalski evrobarometer*, v okviru katerega so potekali pogovori o prevajanju mladinske literature, stripov in sodobnih evropskih del. V okviru programa *Ljubljanski prevajalski sprehod* so obiskovalce popeljali po mestnih lokacijah s pomembno prevajalsko zgodovino. Podelitev Jermanove nagrade za najboljši prevod temeljnega filozofskega dela je bila eden od vrhuncev leta in je požela velik medijski odziv. Lavrinova diploma, ki nagrajuje prevajalce slovenske literature v tuje jezike, je letos pripadla priznani poljski prevajalki Joanni Pomorski. V sklopu mednarodnih sodelovanj je DSKP gostil prevajalske delavnice in seminarje, ki so združili strokovnjake z različnih jezikovnih področij. Organizacija je uspešno sodelovala z domačimi in tujimi festivali, kot so Sejem na zraku, Slovenski knjižni sejem in Tinta, kjer so predstavili prevajalske dosežke. V prihodnje načrtujejo širjenje programov in vključevanje mlajših generacij v prevajalske prakse.

2. cilj: Vzpostavitev Centra ilustracije v središču mesta

V zavodu Divja misel, v okviru katerega deluje Center ilustracije, so se odločili, da bo le-ta svoje poslanstvo nadaljeval v obnovljeni Vodnikovi domačiji.

3. cilj: Krepitev prepoznavnosti Ljubljane kot Unescovega mesta literature

Pisarno Ljubljane - Unescovega mesta literature upravlja zavod Divja misel, ki je na Vodnikovi domačiji vzpostavil t.i. *Pisarno mesta literature*. Temeljni cilji delovanja pisarne so povezovanje in krepitev sodelovanja med akterji na literarnem področju v mestu, ozaveščanje in obveščanje javnosti o aktivnostih mesta literature ter aktivno sodelovanje v mreži mest literature, povezovanje in sodelovanje pri projektih, na festivalih in vzpostavitve pozitivnih praks mednarodnih izmenjav, da bi pisarna postala središče ključnih podatkov o Ljubljani kot mestu literature.

Mreža Unescovih mest literature, ki se zavezujejo k spodbujanju trajnostnega razvoja literature in bralne kulture, trenutno šteje 53 mest - članic iz vsega sveta. Ljubljana je bila od leta 2018 do 2023 podpredsednica mreže mest literature, kar dokazuje, da resnično aktivno sodelujemo in sooblikujemo podobo mreže. V letu 2024 se je mreža zaradi širitve reorganizirala in ima poleg koordinatorja in namestnika še dva pomočnika in eno od pomočniških mest je prevzela Ljubljana.

Pomemben del delovanja pisarne so partnerska sodelovanja z Buklo, MGLC – Švicarijo, Slovensko kinoteko, stanovskimi društvi na področju knjige itn.

V parku Zvezda so izvedli uspešen *Sejem na zraku* ob svetovnem dnevu knjige, nadaljevali s projektom *Mlado pero* v časopisu Delo, ki postaja pomembna platforma za mlade avtorje in katere pomemben del je podelitev nagrade *mlado pero* v sklopu podelitve nagrade *kresnik*. V letu 2024 sta nagrado *mlado pero* prejela Pino Pograjc in Anja Zidar.

Na vrtu Društva slovenskih pisateljev deluje zvočna instalacija *Tukaj poslušamo literaturo*, stalni prostor, kjer literaturo lahko poslušamo. Kurirani izbori prinašajo raznolike literarne glasove in se povezujejo z literarnim dogajanjem v mestu.

V sodelovanju s Slovensko kinoteko in v sklopu letnega kina Slovenske kinoteke na Muzejski ploščadi Metelkova so tudi v 2024 pripravili festival *Poletje na platnu in med platnicami*. Festival je potekal med 13. in 18. avgustom na zelenici letnega kina Slovenske kinoteke na Muzejski ploščadi Metelkova, vsi dogodki pa so tematizirali povezanost filma in poezije. Festival je obsegal 5 projekcij filmov in 4 literarne dogodke. Pisarna mesta literature je na Muzejski ploščadi v času festivala organizirala začasno pop-up knjigarno, ki je ponujala izbor knjig, povezanih s krovno temo. V sodelovanju z založniki so pripravili nabor pesniških zbirk, ki so se vsebinsko tako ali drugače nanašale na filme in spremljevalni literarni program.

V letu 2024 so prostore Vodnikove domačije na Stritarjevi ulici spremenili v mini sejem knjig in ilustracij avtoric, ki je stal in k nakupu in podpori avtoric vabil skoraj tri tedne. Ob tem so prostor opremili tudi s citati avtoric. Z izborom kakovostnih del so želeli poudariti vidnost ženskih avtoric in ilustratorok, ob 8. marcu so izvedli tudi brezplačni voden sprehod po ženski literarni Ljubljani.

Tudi lani so ob nekaterih dogodkih izvedli pop-up knjigarne:

- *Poletje na platnu in med platnicami* – izbor filmske literature glede na temo festivala; avgust 2024, v času festival Poletje na platnu in med platnicami; lokacija: letni kino Slovenske kinoteke,
- *Svetovni dan poezije* – izbor poezije; marec 2024, dogodki ob svetovnem dnevu poezije; premična stojnica na različnih lokacijah,
- *Podelitev nagrade kresnik* – izbor nagrajenih in za nagrado kresnik nominiranih romanov preteklih nekaj let; junij 2024, lokacija: Rožnik,
- *Podelitev Jermanove nagrade* - izbor nominiranih knjig; 25. oktober 2024, literarni večer ob podelitvi nagrade; lokacija: Dvorana Alme Karlin (Cankarjev dom).

Posamezniki, ki so tako ali drugače z ustvarjanjem, posredovanjem, predanostjo ali požrtvovalnostjo še posebej zaznamovali literarno življenje v mestu literature, se vsak mesec predstavijo v obliki portreta (tekst s fotografijo). Med njimi so bili v zadnjem času predstavljeni tudi založniki, knjigarji, kritiki in promotorji. Teksti so bili tudi v letu 2024 objavljeni v reviji Bukla, nato pa še – navadno v nekoliko večjem obsegu – na spletni strani Ljubljane, Unescovega mesta literature. Portrete pripravlja Andrej Hočevar, fotografije pa prispeva Lana Špiler. V letu 2024 so bili objavljeni 4 portreti.

Vsako leto izvedejo vsaj en *Zajtrk v mestu literature* kot nekakšen forum, na katerem se lahko udeleženci (založniki, knjigarnarji ...) pogovarjajo o izzivih in težavah ter zbirajo predloge oz. iščejo skupne rešitve.

Eden pomembnejših projektov v letu 2024 je bila realizacija projekta izmenjave med Ljubljano in francoskim Angoulêmom, prav tako Unescovim mestom literature, ki se še posebej posveča stripu (t.i. svetovna prestolnica stripa). Projekt je bil izpeljan v sodelovanju in s financiranjem Francoskega inštituta v Sloveniji in mestom Angoulême. V letu 2024 se je v Ljubljani odvil delovni obisk župana in strokovne delegacije iz Angoulêmea ter prvi razpis za ustvarjalce in prva rezidenca, ki je trajala en mesec. Prvi francoski rezident, ki je oktobra 2024 ustvarjal v Centru Rog, je bil André Derraine, ki se je s svojimi deli predstavljal v raznih slovenskih medijih, na festivalu Tinta, z razstavo v galeriji Dobra vaga in mojstrskim tečajem v Centru ilustracije.

Tudi v letu 2024 smo s programom Ljubljana bere sodelovali na sejmu Sa(n)jam knjige u Puli, enem najpomembnejših knjižnih sejmov / festivalov v regiji, kjer je med drugim sodelovala slovenska filozofinja dr. Alenka Zupančič. Prvič pa se puljski knjižni sejem predstavil tudi v Ljubljani, ko je festival Indigo (MGML) gostil priznanega in večkrat nagrajenega hrvaškega romanopisca Kristjana Novaka. Pogovor z njim je bil izpeljan v formi, ki se sicer na istrskem knjižnem sejmu uporablja za najbolj izstopajoče goste sejma in sicer pogovor *Zajtrk z avtorjem*. Pogovor je vodil ddr. Aljoša Pužar, profesor na FDV, ki že več kot deset let navdušuje tako avtorje kot občinstvo s svojim teoretsko utemeljenim, a duhovitim vodenjem pogovorov.

Pomembno referenčno mesto za knjigo v Ljubljani ostaja spletna stran *mestoliterature.si*, kjer so na sistematičen način predstavljena pomembnejša literarna prizorišča in organizacije, obsežen seznam knjižnic, knjigarn, založb in drugih z literaturo povezanih prostorov, kar vse skupaj tvori literarni zemljevid mesta. Na spletni strani je tudi pregled literarnih prireditev v mestu, ki so na ta način prvič zbrani na enem mestu.

Pisarna mesta literature vodi tudi program literarnih rezidenc v Švicariji, s katerim spodbujamo sodelovanje in povezovanje z avtorji iz drugih mest literature ter na ta način nudimo odprt prostor za ustvarjanje in vključevanje v lokalno literarno krajino. V letu 2024 sta bili gostji Herlina Tien Suhesti (Jakarta) in Valeska Angelo Torres (Rio de Janeiro).

Med mednarodnimi aktivnostmi je pisarna sodelovala na srečanjih Unescovih mest literature v Edinburgu in vseh kreativnih mest v Bragi. Pisarna je bila vidna tudi na Slovenskem knjižnem sejmu, kjer je promovirala pomen naziva Unescovo mesto literature.

Leta 2025 bo Ljubljana gostila mednarodno srečanje Unescovih mest literature ob 10. obletnici pridobitve naziva *mesto literature*. V ta namen je pisarna Unescovega mesta literature že začela

z organizacijskimi pripravami, da bi srečanje učinkovito predstavilo mesto in njegovo bogato literarno življenje.

2.5.2 Knjižnična dejavnost

1. cilj: Razvoj in nadgradnja storitev za uporabnike knjižnice

V letu 2024 Mestna knjižnica Ljubljana beleži stabilizacijo števila članov, ki je za 0,47 % višje kot v letu 2023, kar predstavlja 2,64% rast v petletnem primerjalnem obdobju. Beležijo zmerno povečanje števila novo vpisanih uporabnikov, saj ta ostaja za 9,55% višje od petletnega povprečja. To kaže na postopno umirjanje po postkoronskem obdobju, vseeno pa razvijajo trajnejše strategije za privabljanje novih članov.

V letu 2024 je knjižnica uspešno ohranjala ravnovesje med tradicionalnimi in digitalnimi storitvami, pri čemer so ključne prednosti ostajale učinkovito upravljanje gradiva, širjenje dostopnosti in prilagajanje spreminjajočim se navadam uporabnikov. Čeprav je število obiskov rahlo upadlo, se je izposoja gradiva povečala, kar kaže na bolj aktivno uporabo knjižničnih storitev. Opazen je padec pri uporabi digitalnih virov v primerjavi s fizičnim gradivom, kar lahko nakazuje na vrnitev k tradicionalnim oblikam izposoje. Število prireditev so zmanjšali zaradi načrtne optimizacije dogodkov, ki poteka v smeri kvalitete in manj v smeri kvantitete.

V letu 2024 so izvedli aktivnosti za povečan vpis novih članov, predvsem so se osredotočili na študente in jim v mesecu oktobru pripravili posebne dejavnosti z akcijo *Študent naj bo ... v knjižnici!*, omogočili so jim ugodnejši vpis ter jih z razširjeno promocijo privabljali v knjižnice. Nadaljevali so s podaljšano odprtostjo velike čitalnice v Slovanski knjižnici in s kasnejšim začetkom poletnega obratovalnega časa, z namenom študentom omogočiti prostore in dejavnosti knjižnice.

V Centru za promocijo branja odraslih (CPBO) so v sodelovanju s partnerji oblikovali program dejavnosti in projektov promocije branja za ciljno skupino odraslih, posamezne ciljne skupine ter strokovno in širšo javnost. Programska zasnova je usmerjena v smer večje vidnosti dejavnosti, ki promovirajo pomen branja za razvoj posameznika, družbe in sveta. S programom *Literatura, srce knjižnice* v sodelovanju s partnerji povezujejo in oblikujejo programe in aktivnosti na področju promocije knjige in branja (v fizičnem in spletnem okolju).

Nadaljevali so z osrednjim bralnim projektom *Mesto bere*, v letu 2024 je sodeloval 501 bralec s 3.299 mnenji o prebranih knjigah, ki so ga nadgradili z novimi oblikami promocije branja, objavami na spletni strani in družbenih omrežjih (MKL intervju z avtorji, prispevki, bralci priporočajo). Nadaljevali so z izvajanjem dejavnosti promocije branja s priporočanjem knjig, filmov, glasbe s spletno aplikacijo (marec 2024), ki so jo razvili za namen lažjega in preglednejšega vnašanja anotacij ter s programom bralnih skupin z dodatno promocijo in delovno skupino, ki bo pripravila izhodišča za nadaljnje delo (september 2024). Pripravili so predlog za novo personalizirano obliko spletnega svetovanja za branje, ki ga nadaljujejo v letu 2025.

Poletna bralna akcija *Maček v žaklju* s paketno izposajo zakritih knjig je trajala od junija do avgusta, v okviru le-te so izposodili 32.335 knjig (2023: 30.351). Z akcijo *Knjižnica na delovnem mestu* so v letu 2024 sodelovali s tremi partnerji (AMZS, T-2 in občino Velike Lašče), kjer so vzpostaviličasne posebne knjižnične zbirke, ki so jih lahko uporabljali zaposleni in njihovi družinski člani.

Na področju prireditvene dejavnosti je bilo izvedenih več projektov, ki so na različne načine vstopali v interakcije z obiskovalci. Posebno pozornost so posvečali dejavnostim s področja zdravja in vsebinam, povezanim z zdravim življenjem in dobrim počutjem (cikli *Zdravje*, *Borza zdravja*, *Šola hrane in projekt Zdravi prigrizki: zdravo ustvarjanje z otroki*). Knjižnica kot pomembna v razvoju lastne socialne odgovornosti izpostavlja namensko oblikovane cikle, namenjenih ranljivim skupinam, ter promocijo dogodkov, ki naslavljajo teme, kot so pravice LGBTQ+ skupnosti, manjšin ter pomembnost podpore razumevanju družbenih in podnebnih sprememb.

Uporabnikom knjižnice so omogočili vseživljenjsko izobraževanje in priložnostno učenje. Pri oblikovanju in izvajanju učnih aktivnosti so se osredotočali na vse starostne in ciljne skupine. Vsebine so vezali predvsem na področja medijske, finančne, zdravstvene in bralne pismenosti. Izobraževalna dejavnost v veliki meri poteka preko organizacije delavnic in te so v letu 2024 številčno prednjačile pred številom predavanj in vodenih ogledov. Slednje sledi konceptu interaktivnega izobraževanja z aktivno participacijo. Na *Točkah vseživljenjskega učenja* in *Točkah znanja* so izvajali individualna svetovanja za pridobitev specifičnih znanj s področja računalniške pismenosti, 3D-tiskanja, e-pismenosti, biblioandragoške pismenosti in karijerne pismenosti.

Izvajali so mobilnost za uporabnike v okviru pridobljene akreditacije Erasmus+ za splošno izobraževanje odraslih (bralni skupini *Razpletanje zgodb* ter *Brati inu obstati*). Usmerjene so v izboljšanje osebnih kompetenc uporabnikov Mestne knjižnice Ljubljana ter krepitev praktičnih spretnosti s področja medkulturnosti, digitalnih kompetenc in trajnostnega razvoja.

Naslavljajo vse starostne skupine in že s svojim projektom za najmlajše *Ciciuhec, beremo z malčki* (v letu 2024 so pritegnili k sodelovanju visoko število sodelujočih: 9.339 vrtčevskih otrok iz 505 skupin, njihovih vzgojiteljic in staršev) stopajo v aktivno sodelovanje s sistemom vzgoje in izobraževanja. Tudi v letu 2024 so izvajali projekta *Rastem s knjigo* v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS ter projekt *Poletavci – poletni bralci* in *NajPoletavci*, ki je tudi tokrat pritegnil veliko število šolskih otrok (pri projektu *Poletavci* in *NajPoletavci* so skupaj beležili kar 4.818 mladih bralcev).

Knjižnice so se dolžne odzvati tudi na hitro spreminjajočo se demografsko sliko mesta, vedno večjega števila priseljenih posameznikov in družin v mestu in v primestnih občinah. V Mestni knjižnici Ljubljana so v letu 2024 začeli z načrtnim razvijanjem storitev in dogodkov, predvsem za družine in odrasle tujce, ki živijo v Ljubljani, tudi preko namensko ustanovljene delovne skupine, ki bo raziskala, kaj lahko knjižnica stori za priseljence v mestu. Že vrsto let razvijajo knjižnične zbirke za etnične skupine (povečan nakup gradiva za ciljne skupine) in skrbijo za njihovo vključevanje v družbo (projekti *Multi-kul-praktik*, *Literatura v azilu*, *Svet med nami*, *Hiša svetov*).

Mestna knjižnica Ljubljana je bila v letu 2024 vključena v štiri evropske projekte:

1. Ustvarjalna Evropa, projekt G-BOOK 3: *European teens as readers and creators in gender-positive narratives* (promocija mladinske literature, ki je brez predsodkov o delitvi vlog glede na spol), nadaljevanje projekta G-BOOK 2, ki se je zaključil v letu 2023.
2. Erasmus+, KA220-SCH – Sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja; projekt *Setting up a Reading Motivator in the Digital Age*, ki je namenjen vpeljavi novih pristopov pedagogike branja za užitek v osnovne šole.
3. Obzorje Evropa, projekt *European Citizen Science* (ECS), katerega cilj je izboljšati ozaveščenost knjižničarjev in uporabnikov o občanski znanosti ter tako širiti tudi njihovo

mrežo. Aktivnosti so nadgradili tudi z lokalnim projektom *MINT & znanost vznemirja*, ki temelji na zavedanju, da so področja MINT (matematika, informatika, naravoslovje in tehnika) tista področja, kjer primanjkuje število kvalificiranih delavcev, in področja, ki so zaradi življenjskosti vsebin lahko dodatno zanimiva. Dejavnost je bila izvedena tudi s finančno podporo MVZI, Direktorata za znanost in inovacije in je predstavljala del programa Meseca znanosti 2024.

4. Pridružili so se tudi projektu *Climate for Reading* programa Erasmus+, KA210-ADU – Manjša partnerstva na področju splošnega izobraževanja odraslih, ki je usmerjen v povečanje zanimanja za branje med odraslimi, izmenjavo dobrih praks med knjižnicami za razvoj bralne pismenosti, uporabo sodobnih tehnologij za širjenje branja, krepitev večšin knjižničarjev in izobraževalcev odraslih ter razvoj kreativnih in angažiranih državljanov skozi bralno pismenost.

2. cilj: Razvoj knjižnične mreže

Knjižnično mrežo Mestne knjižnice Ljubljana je konec leta 2024 sestavljalo: 19 knjižnic v MOL (pet knjižnic mestnih območij s 14 krajevnimi knjižnicami) in 14 krajevnih knjižnic v osmih občinah pogodbenih partnericah, specialna knjižnica ter 48 postajališč Potujoče knjižnice. V celotni mreži Mestne knjižnice Ljubljana z okrog 18.800 m² prostorov se redno izvaja prenova prostorov za boljšo uporabniško izkušnjo in dostop do storitev ter uvaja napredna IKT za samostojno uporabo knjižnice (22 knjigomатов, vračalnika gradiva, 70 paketnikov pred vsemi petimi knjižnicami mestnega območja, ter pred šestimi krajevnimi knjižnicami).

Jeseni 2023 je pričela Potujoča knjižnica svojo dejavnost izvajati z novim vozilom – bibliobusom, ki je peti po vrsti od ustanovitve organizacijske enote knjižnice v letu 1974. V letu 2024 so dodali novo postajališče Rakova Jelša pred novonastalo istoimensko sosesko, vključeno v Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana, kjer trikrat mesečno obiskujejo pretežno družine priseljencev, družine s slabšim socialnim položajem, romske družine ter invalide.

Nadaljevale so se aktivnosti za izvedbo celovite prenove Knjižnice dr. France Škerl, posodobljen je bil tudi idejni načrt za zagotovitev nemotenega in varnega delovanja knjižnice, ki bo prijazna za delovanje tako obiskovalcev kot vseh zaposlenih, ter vzpostavitev povezav za gibalno ovirane osebe (dvigalo). Investicijska izvedba se zaključuje v letu 2026.

Nadaljevale so se aktivnosti pri idejnem projektu Stanovanjski objekti Brdo II, kjer bo v skladu z dogovorom med Stanovanjskim skladom RS in MOL umeščena tudi Knjižnica Brdo, ki bo lahko odgovorila tudi na povečane potrebe uporabnikov sedanje Knjižnice Grba ter zagotovila knjižnično dejavnosti za širše območje Četrtna skupnosti Rožnik.

V sodelovanju z Občino Dobrova – Polhov Gradec so potekala usklajevanja glede selitve Knjižnice Dobrova v primernejše prostore. Občina Dobrova – Polhov Gradec je spomladi 2021 MKL obvestila, da je postala lastnica stavbe Zelena dolina, v kateri bo uredilačasne prostore za Knjižnico Dobrova, ki bi bila v teh prostorih do vzpostavitve Centra Emila Adamiča. V letu 2023 se je izkazalo, da so bili načrti preuranjeni in se knjižnica v te prostore še ni preselila. Leta 2024 je bil postavljen nov rok za zaprtje Knjižnice Dobrova na obstoječi lokaciji, na podlagi česar je Občina Dobrova – Polhov Gradec pospešila aktivnosti za preselitev v prostore Zelene doline. Tako so v letu 2024 še vedno delovali v statično neustreznih prostorih, kjer knjižnične dejavnosti ne morejo več izvajati varno, čemur bo potrebno tudi v letu 2025 prilagoditi program dela.

Nadaljevale so se aktivnosti za preselitev Knjižnice Horjul ter umestitev v rojstno hišo Kristine Brenk, ki jo je odkupila Občina Horjul za namene knjižnične dejavnosti in srečevališče občanov. Spomladi 2024 so se pričele usklajevalne aktivnosti za preselitev Knjižnice Podpeč v novo večnamensko zgradbo, ki bo namenjena medgeneracijskemu centru, knjižnici in zdravstvenim ambulantam.

Urejali so statute amaterskih knjižnic in vodili postopke za njihovo postopno profesionalizacijo v skladu z v letu 2023 sprejetim Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, spremembami iz Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic iz leta 2022 ter v letu 2024 izvedenim ugotavljanjem izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične javne službe, ki ga je Narodna in univerzitetna knjižnica zaključila jeseni 2024 za potrebe vpisa knjižnic v Razvid knjižnic.

3. cilj: Storitve za čim lažji dostop do knjižničnega gradiva (paketniki, vračanje gradiva), neformalno izobraževanje

Mestna knjižnica Ljubljana je v letu 2024 širila mrežo paketnikov za zagotavljanje 24/7 samostojnega prevzema gradiva pred Knjižnico Bežigrad, Knjižnico Jožeta Mazovca, Knjižnico Otona Župančiča, Knjižnico Prežihov Voranc, Knjižnico Šiška, Knjižnico Jurij Vega, Knjižnico Črnuče, Knjižnico Polje, Knjižnico Rudnik in Knjižnico Ig, dodali so še dodatni komplet paketnikov pred Knjižnico Horjul. Skupno je bilo uporabnikom na voljo 70 paketnikov. Sklenjena je bila pogodba o vzdrževanju, ki vključuje redne letne preglede delovanja vseh paketnikov ter intervencijsko vzdrževanje z garantiranim odzivnim časom in nadomestnimi deli.

Poleti 2021 so vzpostavili 24/7 knjigomat za vračanje gradiva (vračalnik) v vetrolovu Knjižnice Polje, v letu 2023 pa še v Knjižnici Rog, ki s člansko izkaznico ali kodo na knjigi omogočata vračilo tudi v času, ko je knjižnica zaprta. V Knjižnici Rog je za lažji dostop do časopisov pred knjižnico namenski čitalniški prostor, ki omogoča uporabo gradiva tudi v času, ko je odprt Center Rog in ne samo knjižnica.

V letu 2024 je bil izveden nakup namenskih zabojnikov za vračilo gradiva v času zaprtih enot, nahajajo se pred Knjižnico Gameljne, Knjižnico Glinškova ploščad, Knjižnico Velike Lašče in Knjižnico Zalog, ter so dostopni vsem, označeni s poenoteno podobo, načrtovano je širjenje mreže zabojnikov za knjižnice, ki niso vsak dan oz. ves dan odprte.

Med uporabniki je bila zelo dobro sprejeta možnost vračila gradiva v katerikoli od enot - na ta način je zaokrožilo 50.600 kosov gradiva (2023: 50.320). Storitev naročanja gradiva za prevzem v drugi knjižnici omogočajo od leta 2021, obseg se iz leta v leto povečuje, v letu 2023 so zabeležili 7.059 naročil (ocena 2023: 8.000; v letih 2023 in 2024 pa so na IZUM-u ob prehajanju s COBISS3 na COBISS Lib vzpostavljali ustrezno metodologijo pridobivanja podatkov).

Uporabnikom z oviranostmi, starejšim, bolnim in invalidnim, so nudili storitev Knjiga na dom, dostava in prevzem gradiva na domu - redno so obiskovali trinajst članov (2023: 14), opravili 89 obiskov (2023: 68) ter izposodili 583 enot gradiva (2023: 426). Vzpostavili so lokator gradiva v knjižničnem katalogu, v pilotni fazi za potrebe vseh oddelkov Knjižnice Bežigrad, ter tako uporabnikom olajšali samostojno uporabo knjižnice. Storitve nameravajo širiti v ostale enote knjižnice.

Mestna knjižnica Ljubljana je v vseh postopkih poslovanja z uporabniki visoko informatizirana, zato tudi poudarja uporabo knjižnice preko spleta. Poleg sistema COBISS in sistema za notranje poslovanje je njihova spletna stran izjemnega pomena za uporabnike, ki lahko s pomočjo spletnih storitev bistveno spremenijo in si olajšajo uporabo knjižnice ter hkrati pridejo do informacij na enem mestu. V letu 2024 je bila na knjižnični spletni strani izvedena prenova podstrani Učnega centra, postavitev nove podstrani Centra za promocijo branja odraslih, nadaljevala se je izgradnja strukture Multimedijskega centra MKL.

Na svoji spletni strani aktivno priporočajo gradivo iz svojih zbirk - 23 knjižničarjev/bibliotekarjev je pripravilo 695 (2023: 933) vsebinskih in slikovnih predstavitev s področji leposlovja in stroke, glasbe, filmov in igrac. MKL tudi sodeluje na vseslovenskem portalu Dobreknjige. V letu 2024 je aktivno prispevalo vsebine 15 zaposlenih iz MKL, le-ti so vsako leto tudi nominiranci oz. dobitniki priznanj za najboljše ustvarjalce bralnih priporočil na nacionalnem nivoju.

Mestna knjižnica Ljubljana je v letu 2024 prav tako sodelovala pri vzpostavitvi nove platforme za izposajo e-knjig v slovenskem jeziku COBISS Ela ob ukinitvi platforme Biblos. Dober odziv med uporabniki knjižnice v letu 2024 so beležili tudi na platformi Baza slovenskih filmov za izposajo slovenskih filmov in dokumentarcev ter na razširjenem izboru naslovov zvočnih knjig na platformi Audibook. Uporaba elektronskih knjig in izposoja e-vsebin na spletnih platformah PressReader, Kanopy, Kamra in dLib.si se je v primerjavi s preteklim letom bistveno povečala.

Novim članom ponujajo možnost samostojnega vpisa v knjižnico na daljavo, na ta način se je vpisalo 931 novih članov (2023: 930).

Pri e-obvestilih o svoji dejavnosti za uporabnike, predvsem prireditvenih in izobraževalnih, so beležili 3.976 naročnikov (2023: 3760). Prejemniki novic se lahko naročijo na tri različna e-obvestila: personalizirano priporočeno gradivo, personalizirani dogodki ter uredniško pripravljen mesečni novičnik z novicami, dogodki, gradivom, storitvami in namigi knjižnice.

4. cilj: Nova lokacija osrednje knjižnice v središču mesta

Nadaljevala so se prizadevanja za optimizacijo knjižnične mreže v okviru postopkov sprememb in dopolnitev OPN MOL ID v sodelovanju z Oddelkom za urejanje prostora MOL. Vzpostavljena je delovna skupina za novo osrednjo knjižnico, ki je zadolžena za pripravo programskih, vsebinskih, finančnih in arhitekturnih izhodišč za iskanje ustrezne lokacije ter izgradnjo nove osrednje knjižnice ali morebitno selitev v drugo stavbo.

2.6. Film

1. cilj: Zagotoviti dostopnost do kakovostne filmske produkcije in filmske vzgoje za vse ciljne skupine prebivalstva v mestnem središču

Javni zavod Kinodvor je mestni kino, ki omogoča prikazovanje kakovostne filmske produkcije ter izvaja filmsko in kulturno vzgojo. V letu 2024 je dosegel nov mejnik, saj je prvič zabeležil več kot 140.000 obiskovalcev na skupno 2.031 projekcijah. Program je obsegal 374 različnih filmov in dogodkov, pri čemer je projekt *Film pod zvezdami* na Grajskem dvorišču privabil kar 16.097 obiskovalcev.

Program za mlada občinstva s filmsko vzgojo (družinski program Kinobalon in Kinodvorov šolski program) je v na 577 projekcijah obiskalo 40.660 obiskovalcev. Od tega 16.544 na 338 projekcijah Kinobalonovega rednega programa in 24.116 učencev na 239 šolskih projekcijah. Programa Kinotrip, ki ga mladi pripravljajo za mlade, se je na 12 posameznih dogodkih med letom in v času festivala Kinotrip udeležilo 1.418 obiskovalcev. V Kinobalonovem rednem programu je program za najmlajše *Prvič v kino* obiskalo 2.935 obiskovalcev na 32 projekcijah. V Kinodvorov šolski program je bilo vključenih še dodatnih 9.439 učencev in dijakov prek spletnih ogledov ter projekcij v sklopu projekta Film in duševno zdravje (6.652 učenca), ki potekajo tudi v nekaterih drugih kinematografih po Sloveniji.

Najbolj obiskan film leta je bil *Popolni dnevi* (Perfect Days) s 4.693 gledalci, sledila sta *Nesrečna bitja* (Poor Things) s 4.405 gledalci in *Jutri je še en dan* (C'è ancora domani) s 4.363 gledalci. Poseben poudarek je bil na slovenskem filmu, saj so na 301 projekciji predvajali 36 slovenskih filmov, ki si jih je ogledalo 16.951 gledalcev. Kinodvor je v letu 2024 gostil kar 12 filmskih festivalov, kar utrjuje njegov status kot pomembno središče filmske kulture v Ljubljani in v Sloveniji.

Program *Prvič v kino*, namenjen najmlajšim gledalcem, je obiskalo 2.935 obiskovalcev, priljubljen je tudi program *Kino v plenicih*. Program *Kino na zahtevo*, ki omogoča projekcije za zaključene skupine v Mali dvorani, je obiskal 1.001 gledalec. V sklopu *Filmskih srečanj ob kavi* je 235 abonementov redno obiskovalo projekcije in pogovore z gosti. Projekt *Ponedeljki* prinaša redke in kakovostne filmske naslove ter omogočal (ponovno) odkrivanje filmskih klasik in mojstrov. Program *Za zamudnike* je na sporedu vsako nedeljo zvečer in je namenjen vsem, ki so med rednim predvajanjem v kinematografih film spregledali ali zamudili (v 2024 so predvajali 48 filmov, ki si jih je ogledalo 4.547 zamudnikov).

Po uspehu ciklov *Slovenski filmi, za katere niste še nikoli slišali* in *Slovenski filmi, za katere le redko slišimo*, so lani pripravili filmski maraton *Slovenskih filmov, ki jih vse preredko vidimo* (tudi zato, ker niso dostopni), ponovno po izboru publicista in kritika Marcela Štefančiča, ml.. Maraton je potekal od 14. ure do polnoči. Predvajali so 5 filmov: *Ko zorijo jagode*, *Trst*, *Minuta za umor*, *Po isti poti se ne vračaj* ter *Ovni in mamuti*.

Kinodvor je v letu 2024 izvedel več kot 19 dogodkov s prilagoditvami za gluha in naglušna občinstva, kar je del njegovega širšega prizadevanja za večjo dostopnost.

Uspešno je bil izveden Letni kino na Kongresnem trgu, kjer so s projekcijami filmskih klasik pritegnili približno 4.700 gledalcev.

Kinodvor-Galerija je prostor, v katerem dopolnjujejo, komentirajo in spremljajo filmske vsebine. Leto 2024 so zaznamovale obletnice festivalov *Kino Otok – Isola Cinema*, *FeKK* in *Festivala gejevskega in lezbičnega filma*, ob katerih so v sodelovanju z omenjenimi festivali pripravili tudi razstave.

V letu 2024 so nadaljevali z obeleževanjem obletnic: stoletnico kina na Kolodvorski, dvajsetletnico art kina in petnajstletnico Javnega zavoda Kinodvor oziroma mestnega kina Kinodvor. S tem so utrjevali zavest o pomenu in vlogi mestnega kina kot urbanega kulturnega, ustvarjalnega in družabnega središča.

Za omogočanje dostopa do programov Kinodvora vsem skupinam obiskovalcev so v letu 2024 še okrepili projekte in dejavnosti za doseganje večje dostopnosti v najširšem smislu (ranljive skupine, ljudje z oviranostmi, starejši, otroci v bolnicah, duševno zdravje, ...). Gre za eno od vedno bolj pomembnih nalog sodobnih kulturnih inštitucij, tudi kinematografov, saj je omogočanje dostopa do kulturnih vsebin in dejavnosti ena od prednostnih nalog tudi širšega evropskega in mednarodnega prostora.

Kinodvor že vseskozi tesno sodeluje z MOL pri pripravi na ureditev mestnega minipleksa v podhodu Ajdovščina, ki bo še dodatno razširil dostopnost filmskih vsebin.

Kinodvor se je v letu 2024 utrdil kot ključna nacionalna institucija za film, filmsko vzgojo in mlada občinstva in kot motor *ArtKinoMreže*. Z nenehnim sodelovanjem z mestnimi in nacionalnimi kulturnimi institucijami ter nevladnimi organizacijami je prispeval k širjenju filmske kulture in ohranjanju statusa Ljubljane kot pomembnega kulturnega središča. Kinodvor je v letu 2024 uspešno presegel cilje in utrdil svojo vlogo v lokalnem in slovenskem kulturnem prostoru.

2. cilj: Utrjevati podobo Ljubljane kot filmu prijaznega mesta

Javni zavod Kinodvor je v sodelovanju z Oddelkom za kulturo izdal brošuro *Ljubljana - filmsko mesto*. Namen je predstavitev Ljubljane tujim producentom in oglaševalcem. V brošuri slikovno in podatkovno gradivo dopolnjujejo kontakti vseh institucij in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s filmom. Na začetku so v brošuri na kratko podane splošne informacije o slovenski zgodovini, pokrajinah, filmski produkciji in kulturi ter možnostih prenočevanja v slovenski prestolnici. Večji del knjižice zavzemajo barvne fotografije znanih in manj znanih ljubljanskih lokacij, zaključijo pa se z uporabnimi podatki, na primer o praznikih, vremenu, prometnih povezavah, napetosti električnega omrežja itn. Oddelek za kulturo daje tudi vse informacije v zvezi s podatki, ki so v brošuri, in je prevzel tudi koordinacijsko vlogo z drugimi oddelki Mestne uprave MOL pri izdaji dovoljenj za snemanje in s tem olajšal pridobivanje dovoljenj vsem, ki želijo posneti film na območju MOL. MOL zastavljeni cilj uresničuje tudi s pomočjo pri iskanju in zagotavljanju začasnih prostorov, ki so potrebni pri snemanju.

Izvajanje v strategiji navedenih ukrepov je predvideno za prihodnja leta.

2.7. Podporni kulturni programi

Cilj: Krepitev podpornega okolja v kulturi

Podporni kulturni programi se nanašajo na različne aktivnosti informativnega, izobraževalnega, teoretskega in kritiško-refleksivnega značaja, ki so neposredno vezane na izvedbo kulturnega programa. Gre za nevladne organizacije, ki delujejo predvsem kot podpora drugim izvajalcem kulturnih programov in projektov na enem izmed naslednjih štirih področij: uprizoritvene umetnosti, glasbene umetnosti, vizualne umetnosti in intermedijske umetnosti. To področje zajema aktivnosti, kot so: posredovanje informacij o kulturnem življenju na omenjenih področjih, arhiviranje in dokumentiranje, organizacija seminarjev, celostnih in kontinuiranih izobraževalnih programov, delavnic, predavanj, posvetov, raziskovalni in založniški projekti ter različne oblike predstavljanja kulturne produkcije.

Na programskem razpisu 2024-2027 je bilo na področju podpornih programov v kulturi izbranih v sofinanciranje osem nevladnih organizacij: Zavod SCCA – Ljubljana, SIGIC – Slovensko glasbeno informacijski center, Zavod Radio Študent, Društvo Galerija Boks, Motovila, Center za spodbujanje sodelovanja v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih, Društvo Via Negativa, Društvo Asociacija in Združenje za spodbujanje glasbene kulture, Centralala.

Zavod SCCA – Ljubljana je julija 2024 objavil poziv za vpis v 20. generacijo šole *Svet umetnosti*. Organizirali so več javnih predavanj (Nina Hoechtl, Julia Wieger, Natalija Majsova, Iva Kovač) v okviru šole za kuratorske prakse in kritično pisanje *Svet umetnosti*. Maja so organizirali četrti festival *V-F-X Ljubljana*, v sodelovanju s Slovensko kinoteko in Kino Šiška. Med drugimi projekti velja izpostaviti projekt *Postaja DIVA*, arhiv umetniškega filma, videa in novomedijske umetnosti.

Društvo SIGIC - Slovenski glasbeno informacijski center je skrbelo za povezovanje in promocijo glasbenikov, zlasti preko spletne glasbene revije *Odzven*, ki je imela v povprečju 700 obiskovalcev na dan, ter preko glasbeno informacijskega portala, ki je imel 300 obiskovalcev na dan. Od aprila do decembra 2024 so izvedli tudi več glasbenih delavnic.

Zavod Radio Študent je imel okrog 5.000 dnevni poslušalcev ter okrog 30.000 obiskovalcev spletnega portala na mesec. V okviru *Kulturno-umetniškega spleta* so izvedli 1.383 objav od januarja do decembra 2024. Med spletnimi vsebinami so izstopale še kulturne vsebine v okviru platforme *Radar*, ki je sicer namenjena širši promociji in soustvarjanju umetniških dogodkov v polju intermedijskih in uprizoritvenih umetnosti. V letu 2024 je bilo 10 produkcij oddaje *Radar*.

Zavod Motovila je tudi v letu 2024 nudil strokovno pomoč številnim kulturnim producentkam in producentom v obliki informacij glede EU programa Ustvarjalna Evropa. Njihova strokovna podpora je izjemno pomembna za vpetost ljubljanskih izvajalcev v mednarodne kulturne tokove. Izvedli so več delavnic in srečanj, na katerih so umetnicam in umetnikom posredovali informacije o mobilnosti, virih financiranja ter drugih priložnostih za mednarodno mobilnost v kulturi. Spletna portala Motovila in CED Slovenija (www.motovila.si, www.ced-slovenia.eu): sta imela lani skupaj 39.486 ogledov.

Društvo Via Negativa je v letu 2024 izvedlo izobraževanja in zagotovilo podporo mladim ustvarjalcem. V okviru projekta z naslovom *Zgodovinenja sodobne umetniške prakse* so začeli z obsežnim projektom dokumentiranja in arhiviranja sodobne izvedbene prakse, kar že rezultira v obliki prosto dostopnega gradiva na njihovi spletni strani.

Društvo Asociacija je izvedlo serijo delavnic finančnega, kariernega in administrativnega opismenjevanja samozaposlenih v kulturi. Prav tako so začeli zbirati in posredovati informacije o regijskem projektu *Kulturni vzgib*, ki je še v začetni fazi.

Združenje Centralala je v okviru letnega programa izvedlo 7 projektov, ki so vključevali objavo 60 prispevkov s področja improvizirane in eksperimentalne glasbe na portalu Centralala.si, mentoriranje mladih piscev, delavnico kritičnega pisanja in predavanja v sodelovanju z Radiem Študent.

Društvo Galerija Boks je med drugim v avgustu organiziralo poletno šolo ARIA v Moderni galeriji (MSUM). Prav tako so izdali dve številki revije za kritiko sodobne umetnosti Šum.

Kot posebno obliko podpore programom nevladnih organizacij na področju kulture v letih 2024 in 2025 sofinanciramo 8 festivalov, ki kulturno ustvarjanje povezujejo z družbenokritičnimi in družbeno angažiranimi vidiki mestnega življenja ter hkrati udeležujejo interdisciplinarni pristop k različnim umetniškim področjem, obenem pa pomembno prispevajo k ugledu Ljubljane: Kulturno umetniško društvo Mreža: Mednarodni feministični in kvirovski festival Rdeče zore, Društvo za uveljavljanje kratkega filma Kraken: FeKK - Festival kratkega filma v Ljubljani, MINI TEATER: Festival Hiša strpnosti, Društvo Gledališče Glej: Festival Odpornosti - #SoteskaOpen, Zavod za kulturo raznolikosti Open: Festival Grounded, Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta: Mednarodni festival animiranega filma ANIMATEKA, Društvo študentski kulturni center: Lezbična četrt, Kulturno umetniško društvo Plavajoči grad: KAVČ Festival.

2.8. Transdisciplinarni kulturni programi

Cilj: Spodbuditi delovanje poklicnih NVO-jev s področja kulture, ki izvajajo transdisciplinarne kulturne programe in presegajo tradicionalne delitve med umetniškimi dejavnostmi

Na programskem razpisu 2024-2027 je bilo na področju transdisciplinarnih programov v sofinanciranje izbranih sedem izvajalcev:

Aksioma, Zavod za sodobne umetnosti, je v letu 2024 izvedla številne transdisciplinarne programe, ki so se osredotočali na sodobno umetnost, digitalne medije in družbene fenomene. Med najodmevnejšimi projekti je bila multimedijska instalacija *Republika Ničelnega otoka* Simona Weckerta, ki je s svojo interaktivno naravo pritegnila 139 obiskovalcev. Pomemben del programa je predstavljal tudi cikel *U30+*, namenjen podpori mladim umetnikom. V tem okviru je Blaž Miklavčič razstavil projekt *Spekulativne taksonomije*, prav tako pa je Eva Garibaldi skupaj z Ano Lauro Richter ustvarila instalacijo *Kamni so le navidez neživi*, ki je bila podprta tudi s strani nizozemske fundacije. Poleg razstav je Aksioma izvedla več interaktivnih dogodkov, kot je bil performans *Bitka s prompti*, ki je raziskoval kreativni potencial umetne inteligence in digitalnih tehnologij. Kolektiv Total Refusal je v okviru festivala V.F.X. predstavil video instalacijo *Soočenje z realnostjo*, ki je osvetlila vprašanja družbenega nadzora in virtualnega okolja. Zelo uspešna je bila tudi konferenca *Taktike&Praksa #15*, ki je združila umetnike, teoretike in širšo javnost pri razpravi o vplivu podatkov na sodobno družbo. Eden izmed raziskovalnih projektov Aksiome je bil tudi *Nerealni podatki*, ki je z delavnicami, predavanji in podkasti pritegnil študente umetnosti, sociologije in humanistike ter razširil razpravo o digitalni kulturi. Med odmevnimi umetniškimi projekti je bil tudi *!Mediengruppe Bitnik: Enozvezdične ocene*, ki je raziskoval vpliv spletnih ocen na realnost in bil prilagojen posebej za Ljubljano. Aksioma je v letu 2024 nadaljevala z mednarodnimi sodelovanji, ki so jih podprle tudi Švicarska znanstvena fundacija in Visoka šola za umetnost v Zürichu. Eden takšnih projektov je bil *Akvadukt za mojimi očmi se nenehno samoobnavlja* umetnice Gaie Radić, ki je prejel odličen odziv tako v Sloveniji kot v tujini.

Mesto žensk, društvo za promocijo žensk v kulturi, je v letu 2024 izvedlo obsežen transdisciplinarni program, ki je zajemal 96 dogodkov s skupaj 5.335 obiskovalci. Med osrednjimi projekti je bila razstava *Biba buba baja*, ki je skozi vizuro sodobnosti z razstavo izbora publikacij, ilustracij ter pozicij sodobne umetnosti, pa tudi s filmskim in pedagoškim programom ter predavanji predstavila otroka druge polovice 20. stoletja ter izbrane ustvarjalke za otroke v Sloveniji in na območju bivše Jugoslavije. V okviru dogodka *Nagrade Ženske o ženskah* je bilo

nagrajenih pet izjemnih posameznic in kolektivov, ki so prispevale k opolnomočenju žensk v družbi. Mednarodna konferenca *Povezovalne črte* je združila raziskovalke in umetnike na presečišču ekologije, feminizma in skrbi ter obravnavala trajnostne modele sodelovanja. Blog *Refleksije* je v letu 2024 objavil deset novih prispevkov, ki so obravnavali feministično kuriranje, ekologijo in umetnost. V prizadevanjih za večjo prisotnost v Ljubljanski urbani regiji je društvo vzpostavilo sodelovanja s kulturnimi domovi v Šentjoštu in Medvodah ter izvedlo dogodke v Celju. Pedagoški program *#VsakDan8Marec* je učiteljem in učencem ponudil kviz o enakosti spolov, izvedena pa sta bila tudi dva Tedna odprtih vrat za študente. Strokovni posvet *Sestrstvo* je naslovil teme varnega prostora, reševanja konfliktov in skrbi za dobrobit v vzgojno-izobraževalnih institucijah. Festival Mesto žensk je v svoji 30. ediciji prinesel bogat umetniški program, ki je vključeval plesne in gledališke predstave, kot so *Na tleh*, *Ko se krvavitev ustavi* in *Tričetrť človeka*. Razstava *Sanjamo skupaj* Katarine Jazbec je skozi različne medije raziskovala odnose med ljudmi in okoljem. Glasbeni cikel festivala je ponudil koncerte eksperimentalne in elektronske glasbe ter osvetlil vlogo žensk v glasbeni industriji.

Projekt ATOL je v letu 2024 nadaljeval z izvajanjem transdisciplinarnih programov. Eden najodmevnejših projektov je bila *Terra Xenobiotica* Saše Spačal, ki je bil po uspešni premieri v Berlinu predstavljen tudi v Ljubljani. *PIFcamp* je ob svoji deseti izvedbi gostil udeležence z vsega sveta ter vpeljal ukrepe za bolj uravnoteženo spolno strukturo in trajnostno izvedbo dogodka. V projektu *SPEKTR Z* so raziskovali vpliv podatkov in daljinskega zaznavanja na spremljanje požarov, pri čemer so pritegnili novo občinstvo, vključno z gasilskimi enotami. Razstava *Arhitektura oblaka* Lare Reichmann je bila predstavljena v sodelovanju z galerijo R. ARIA, mednarodni projekt s konferenco v Moderni galeriji in delavnicami v Kruščah, je nadaljeval svojo rast ter povečal mednarodno prepoznavnost. Projekt *Repozitorij hrepeneče hibridke* Saše Spačal je delo o načinih sožitnih povezav z biološkimi mrežami preko kritičnega preučevanja produkcije in organizacije človeškega znanja. Predstavljen je bil na gostovanju v Villi Merkel v Nemčiji v sklopu širše kompleksne razstave z naslovom *The Senses of Plants / Die Sinne der Pflanzen*, ki jo je kurirala Julia K. Thiemann. Instalacija *Od rojstva do bita* Dalee Kovačec in Marka Damiša je bila premierno predstavljena na Izmir Mediterranean Biennial in raziskovala vpliv tehnologije na osebne zgodbe. Serija *Modul@rnice*, ki se je začela s festivalom MENT Kina Šiška, je združevala domače in tuje ustvarjalce, pri čemer je bila pozornost usmerjena na razvoj skupnosti.

Društvo Cirkulacija 2 je v letu 2024 izvedlo 41 javnih dogodkov, pri čemer je 17 dogodkov potekalo v lastni produkciji, 15 pa v soorganizaciji z zunanjimi partnerji. Pomembne produkcije so vključevale sodelovanja z organizacijami, kot so Osmo/za, društvo Niansa, Mesto žensk, FriForma in Zavod sodobnih umetnosti GVR, kar je omogočilo gostovanje mednarodno priznanih umetnikov. V prostorih Podhoda Ajdovščina so potekale razstave, glasbeni performansi, zvočni eksperimenti in interdisciplinarne umetniške produkcije, ki so raziskovale presečišče med zvokom, vizualno umetnostjo in gibanjem. Eden od osrednjih dogodkov je bil projekt *Rastišče*, ki je vključeval multimedijско raziskavo glavnega sveta in bil izjemno dobro sprejet med obiskovalci. Pregledna razstava *Tomaž Kolarič: Dialoškost in empatičnost* je povezala dve umetniški generaciji in raziskovala dialog skozi sodobne vizualne prakse. V okviru programa *Odprti kanali* je bil predstavljen interaktivni projekt *Psycho Soma*, ki je obiskovalcem omogočil aktivno sodelovanje pri ustvarjanju umetniškega dela.

Zavod CONA je v letu 2024 izvedel raznolik transdisciplinarni program, ki je združeval umetnost, tehnologijo in zvočne raziskave. Osrednji dogodek leta je bil *Festival korenite zvočne hoje TO)pot*, ki je v Ljubljani potekal na več prizoriščih, vključno z Galerijo Cukrarna, MGLC -

Plečnikovim avditorijem in parkom Tivoli. Festival je gostil številne domače in mednarodne umetnike ter predstavil osem novih zvočnih sprehodov, štiri zvočne dogodke v živo, dve delavnici in štiri predavanja. Med pomembnejšimi projekti so bili *Nova topotanja*, ki so raziskovala zvočno krajino Plečnikovega stadiona, ter *Zvočna arheologija notranjega glasu*, ki je povezovala sodobno zvočno umetnost s preteklostjo arhitekturnih prostorov. Zavod je sodeloval tudi pri projektu *ZVO.ČI.TI Acousmonium*, ki je bil izveden v Kinu Šiška in je predstavil akuzmatično glasbo priznanih umetnikov. Poleg tega je CONA organizirala cikel *AnimotMUZIK*, ki je skozi medvrstne koncerte raziskoval povezave med zvokom, naravo in živalmi. Festival in spremljevalni dogodki so dosegli širok krog obiskovalcev, kar je bilo podprto tudi s premišljeno medijsko strategijo. Organizacija ostaja pomembno vozlišče za raziskovanje zvočnih umetnosti in povezovanje umetnikov ter občinstva. V prihodnosti bo zavod nadaljeval z razvijanjem inovativnih projektov in širjenjem svoje dejavnosti na mednarodnem nivoju.

Zavod Kersnikova je v letu 2024 uspešno izvedel številne transdisciplinarne projekte na stičišču umetnosti, znanosti in tehnologije. Med najodmevnejšimi je bila razstava *Himera – celica* Ane Rajčević, ki je raziskovala biotehnološke preboje in hibridne identitete ter pritegnila veliko zanimanja v domačem in mednarodnem prostoru. Pomemben dogodek je bila razstava *Zunajzemeljske enote II & III* Dorotee Dolinšek, ki je skozi umetniško raziskovanje astrobiologije postavila v ospredje vprašanja življenja v skrajnih pogojih. Zavod je organiziral tudi *festival ECSITE 2024*, najpomembnejše evropsko srečanje muzejev in centrov znanosti, kjer so gostili več kot 800 strokovnjakov, v okviru katerega je potekala odmevna razstava *Kreativni trki*. V sklopu evropske platforme EMAP je zavod gostil francoskega umetnika Viviena Roussela, ki je raziskoval memorizacijo ne-človeških organizmov v projektu *Cosmo metabolization*. V sodelovanju s festivalom Ars Electronica v Linzu je Kersnikova predstavila projekt *Ex.A.R.U.*, ki je postal del stalne razstave v Centru Ars Electronica do leta 2026. Velik poudarek so dali tudi *Laboratoriju za umetno življenje*, kjer so raziskovali interakcije med biološkimi in tehnološkimi sistemi. Program *BioAwaking* je okrepil regionalno sodelovanje na področju umetnosti in znanosti ter omogočil širitev mreže umetnikov in raziskovalcev. Zavod je nadaljeval z uspešnim povezovanjem umetnosti, robotike in biotehnologije, pri čemer so projekti spodbujali interdisciplinarne pristope in javno razpravo o prihodnosti tehnologij. Čeprav je požar v njihovih prostorih na Likojarjevi vplival na izvedbo nekaterih projektov, so kljub temu uspeli realizirati večino načrtovanega programa.

Kulturno umetniško društvo MOTA – Muzej tranzitornih umetnosti je v letu 2024 izvedlo raznolike programe, ki so povezovali sodobno umetnost, zvok in tehnologijo. Osrednji projekt je bila razstava *Kabinet bodočnosti*, ki je v Železniškem muzeju Ljubljana tematizirala zgodovino in pomen Pionirske proge ter združevala zvočne sprehode, video eseje in ustna pričevanja. MOTA je sodelovala tudi pri *festivalu SONICA*, kjer je v sodelovanju z Muzejem sodobne umetnosti Metelkova predstavila imerzivno avdiovizualno instalacijo *Cascade* katalonskega umetnika Marca Vilanove. V sklopu programa MoTA Lab so organizirali razstavo *MoTA Arte/Fakti*, ki je v sklopu Ljubljana Art Weekenda predstavila nova dela domačih in tujih umetnikov, kot so Vadim Fiškin, Uršula Berlot in Adam Basanta. Mednarodna prepoznavnost organizacije se je okrepila s sodelovanjem na festivalu novomedijske umetnosti *Noise* v Istanbulu, kjer so predstavili kolekcijo MoTA Arte/Fakti. Poseben poudarek je bil na zvočni umetnosti, kar se je odražalo tudi v projektu *Zvočna galerija MoTA Lab*, kjer je bil premierno predstavljen novi ambientalni projekt umetnika KMRU. Organizacija je izvedla številne produkcije, ki so raziskovale interakcijo med umetnostjo, prostorom in tehnologijo, pri čemer je bil pomemben del programa posvečen vprašanjem ekologije in družbene angažiranosti. MOTA je uspešno izpeljala

načrtovane projekte in dosegla široko občinstvo preko razstav, festivalov in medijskih objav. Poleg programskih aktivnosti je organizacija razvijala mreženje s kulturnimi institucijami in podpirala nove oblike umetniškega ustvarjanja. V prihodnje načrtujejo nadaljnje širjenje mednarodnega sodelovanja ter poglobitev raziskav na področju zvočne umetnosti in intermedijskih praks.

3. Župančičeve nagrade

Cilj: Promocija in povečanje zanimanja za vrhunske umetniške stvaritve in umetnike

Župančičeve nagrade za leto 2024, najvišja priznanja Mestne občine Ljubljana za vrhunske umetniške dosežke, smo podelili 12. junija v Centru Rog.

Prejemnik Župančičeve nagrade za življenjsko delo Aldo Kumar danes nedvomno velja za enega najbolj priljubljenih in največkrat izvajanih sodobnih slovenskih skladateljev, ki s svojim opusom predstavlja ključni del sodobne glasbene literature. Svojo glasbeno ustvarjalnost je razširil na mnoga področja, od filma in gledališča do najrazličnejših uglasbitev slovenskih literarnih umetnikov ter koncertov vokalne, vokalno-instrumentalne in instrumentalne glasbe. Njegov opus obsega simfonična dela, kantate, samospeve, komorna dela, izvirno glasbo za gledališke predstave in filme ter multimedijske projekte. Nepresegljiv je tudi opus zborovske glasbe, s katero je dosegel skoraj vsak kotiček Slovenije. Kot redni profesor za glasbo na AGRFT je študentom na svojevrsten in izviren način širil pogled in pomen zvoka ter glasbe v gledališki in filmski umetnosti.

Njegova simfonična dela so redno na programih domačih in tujih orkestrrov. V zadnjih letih se med ostalim ustvarjalnim delom aktivno posveča svoji glasbeni skupini Anbot, s katero redno koncertira tako doma kot v tujini. Letos, ob praznovanju sedemdesetletnice, je bila v Kopru izvedena njegova Istralija za orkester, na Dnevni slovenske glasbe pa Strastra za orkester in orgle. Glasbena revija Primorska poje mu je posvetila svoje koncerte, na katerih 3500 pevcev izvaja skladbe iz njegovega širokega zborovskega opusa. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med njimi Kozinovo (2021), nagrado Prešernovega sklada (2010), tri Borštnikove nagrade za gledališko glasbo (2003, 2004, 2005), Sterijino nagrado za gledališko glasbo (1987) in nagrado Zlata ptica (1984).

Župančičeve nagrade za dveletno ustvarjanje (2022-2024) so prejeli:

Gledališka režiserka, filozofinja in literarna komparativistka **Tjaša Črnigoj** deluje tako na institucionalni kot na neodvisni sceni. Kot režiserka, avtorica besedil, dramaturška sodelavka, performerka, mentorica ter asistentka režije in dramaturgije pomembno sooblikuje gledališko krajino v Ljubljani in tudi širše. Bila je štipendistka programa In the Field festivala Wiener Festwochen, kot izbranka Francoskega inštituta in štipendistka Sklada Jerneja Šugmana je bila na umetniški rezidenci v Cité internationale des Arts v Parizu. Ustvarjanja v gledališču se loteva izrazito snovalno, v zadnjem času pa se še posebej osredotoča na dokumentarno gledališče. Lani je v programu Nova pošta Slovenskega mladinskega gledališča in Maske Ljubljana ter koprodukciji festivala Mesto žensk (so)ustvarila in režirala odmeven projekt Spolna vzgoja II, ki je bila uvrščena v tekmovalni program tako Tedna slovenske drame, kjer je prejela nagrado občinstva in posebno nagrado žirije, kakor Borštnikovega srečanja in je nominirana za nagrado

Društva slovenskih kritikov in teatrologov, za posamezne dele pa se vrstijo povabila na različne festivale.

Gledališka in filmska igralka, pesnica, pripovedovalka, performerka in pevka **Anja Novak** je leta 2015 magistrirala iz dramske igre na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo ter se istega leta zaposlila v Slovenskem mladinskem gledališču. Že desetletje je razpeta med številna področja, tako v institucionalnih kot neodvisnih okvirih in je za svoje delo prejela veliko priznanj: Prešernovo nagrado AGRFT za avtorski projekt – magistrsko predstavo *Imela bi otroke, vrt in petnajst zajcev* (2015) in za predstavo *1981* (2014), vesno za vlogo Jasne v kratkem filmu *Prespana pomlad* (2014). Leta 2017 je skupaj s soigralci iz predstave *Človek, ki je gledal svet* prejela Borštnikovo nagrado za igro, čez dve leti pa Borštnikovo nagrado za mlado igralko za stvaritev v predstavi *še ni naslova* (obe uprizoritvi sta nastali v produkciji Slovenskega mladinskega gledališča), za dramski prvenec *Tekst telesa* pa je lani na Tednu slovenske drame dobila Grumovo nagrado. V zadnjih dveh letih je nizu uspešnih predstav dodala dve izjemni vlogi, ki potrjujeta, da gre za mlado umetnico izjemne širine in občutljivosti. Prva je Paula v *Ljubimkah*, predstavi, ki jo je na oder Mladinskega po romanu nobelovke Elfriede Jelinek postavila Nina Ramšak Marković, druga pa vloga Harper Pitt v *Angelih v Ameriki* iste režiserke. Anja Novak je avtorica pesniškega projekta *Rane rane*.

Vizualna umetnica in scenografka **Urša Vidic** je na Akademiji za likovno umetnost zaključila magistrski študij slikarstva. V času študija se je izpopolnjevala na študijski izmenjavi na Akademiji za upodabljajočo umetnost v Münchnu. Kmalu po vstopu v profesionalni svet je začela razstavljati, tako samostojno kot kolektivno, predvsem v tandemu z umetnico Meto Grgurevič. Po letu 2010 je sprva kot asistentka Branka Hojnika, nato pa samostojno vstopila v svet gledališke scenografije. V njenem dosedanjem opusu najdemo preko 60 scenografij, s katerimi je sooblikovala mnoge odmevne uprizoritve. Nepogrešljiva je kot sodelavka tako treh osrednjih ljubljanskih gledališč – SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko mladinsko gledališče – kakor tudi SNG Nova Gorica, manjših gledaliških institucij ter kot akterka na neodvisni sceni. V obdobju preteklih dveh let je Urša Vidic z vrsto gledaliških uprizoritev, ki so bile deležne najvišjih priznanj, pri čemer izpostavljamo predstavi *Mrakijada* v režiji Nine Rajić Kranjac v SNG Drama Ljubljana ter *Angeli v Ameriki* v režiji iste režiserke v Slovenskem mladinskem gledališču ter s sodelovanjem pri skupinski razstavi *So_OBSTOJ* v Mestni galeriji Ljubljana dokazala, da njeno delo pomeni izjemen prispevek h kulturni krajini Ljubljane.

4. Javni zavodi s področja kulture

Cilj: Krepi stabilne finančne, infrastrukturne in produkcijske razmere za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovil MOL, s programskim poudarkom na krepitvi mednarodne prepoznavnosti Ljubljane kot kulturne prestolnice

Iz razpredelnice so za vsak javni zavod MOL s področja kulture razvidni ključni podatki o programskih in poslovnih dosežkih v letu 2024:

FESTIVAL LJUBLJANA	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	22	23	22	23	26
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	18	18	18	18	18
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	4	5	4	5	8

Število prireditev	162	222	287	351	432
(od tega prireditve Festivala)	138	209	239	267	370
Število obiskovalcev	213.930	231.020	238.558*	282.303	127.975*
(od tega prireditve Festivala)	209.510	226.930	199.258*	240.528	100.045*
Sredstva sponzorjev /donatorjev	765.149 €	869.004 €	1.184.100 €	1.093.347 €	1.245.886 €
Prihodki	3.796.684 €	5.445.407 €	7.485.882 €	7.568.983 €	8.354.972 €
Odhodki	3.774.890 €	5.443.706 €	7.478.153 €	7.565.904 €	8.351.667 €
Delež lastnih prihodkov	28,47 %	30,79%	35,60%	30,28%	33,37%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	18	14	25	12	20
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	4	2	1	0	12
Število tujih koprodukcij	0	1	4	8	0
Število kulturno - turističnih dogodkov	158	234	287	351	432

*zavod od leta 2020 beleži tudi število vseh gledalcev prireditev Festivala Ljubljana, ki so predvajane na spletu

* zavod je v letu 2024 znižal število prireditev, predvajanih na spletu

KINODVOR	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	14	13	14	14	15
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	7	7	7	7	8
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	7	6	7	7	7
Število projekcij	995	1.190	1.786	1.990	2.031
(od tega Kinobalon)	226	403	543	531	577
Število obiskovalcev	46.076	57.921	109.865	125.913	141.328
(od tega Kinobalon)	12.992	25.055	36.930	39.987	40.660
Sredstva sponzorjev /donatorjev	28.836 €	41.118 €	40.727 €	55.735 €	44.344 €
Število prodanih vstopnic	42.392	52.412	98.815	111.373	127.109
Prihodki od prodanih vstopnic	133.953 €	138.269 €	314.402 €	399.005 €	486.526 €
Prihodki	906.089 €	948.595 €	1.157.170 €	1.513.107 €	1.645.169 €
Odhodki	849.301 €	926.994 €	1.154.694 €	1.469.779 €	1.604.262 €
Delež lastnih prihodkov	73%	28%	37 %	40%	42,5 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	3	4	11	14	18
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	5	9	11	13	12
Število tujih koprodukcij	2	5	12	13	11
Število kulturno - turističnih dogodkov	2	1	2	2	2

CENTER URBANE KULTURE KINO ŠIŠKA	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	10	10	10	9	11

(od tega financiranje iz sredstev MOL)	9	9	9	9	10
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	1	1	1	0	1
Število dogodkov	268	327*	424	369	381
(od tega osnovni program)	133	165	218	212	223
Število obiskovalcev	123.048	168.418*	162.713	128.854	142.081
Zasedenost prizorišč	81,7%	72%	72%	75,5 %	79,64%
Sredstva sponzorjev /donatorjev	60.784 €	43.500 €	44.000 €	44.617 €	55.490 €
Število prodanih vstopnic	9.343	7.078	31.718	45.951	48.307
Prihodki od prodanih vstopnic	152.471 €	83.833 €	497.041 €	576.248 €	587.352 €
Prihodki	1.465.642 €	1.417.911 €	2.229.149 €	2.488.250 €	2.566.00
Odhodki	1.463.843 €	1.417.448 €	2.228.478 €	2.478.864 €	2.529.000 €
Delež lastnih prihodkov	37%	27,24%	46%	38,64 %	43,5%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	52	101	13	15	14
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	56	61	107	67	63
Število tujih koprodukcij	6	4	12	19	17
Število kulturno - turističnih dogodkov	36	33	77	53	47

MUZEJ IN GALERIJE MESTA LJUBLJANE	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	55,5	59,5	59,5	61	60,5
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	20	26	28	30	31
(od tega financiranje iz sredstev MzK)	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	7 (2 EU sredstva; 5 arheologija)	5	3 (1 EU sredstva; 2 arheologija)	2 (1 EU sredstva; 1 arheologija)	1 (arheologija)
Obseg zbirke	65.795	66.399	67.003	67.767	68.234
Število razstav	41+2 gostujoči	47	59	58	62
Število vseh dogodkov	469	618	613	664	656
Število obiskovalcev	33.755+ 78.078 ogledi splet	60.290 3396 ogledi splet	129.403	171.553	194.525
Sredstva sponzorjev /donatorjev	11.770 €	16.639 €	18.370 €	19.055	31.670 €
Prihodki	4.378.098 €	5.259.667 €	5.479.068 €	5.693.413	6.091.083 €
Odhodki	4.374.247 €	5.251.015 €	5.463.296 €	5.774.523	5.958.544 €
Delež lastnih prihodkov	22,2%	21,5%	16%	14%	15%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	6	4	1	1	6
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	4	6	6	12	11
Število tujih koprodukcij	6	4	2	2	1
Število kulturno - turističnih dogodkov	29	42	51	50	51

PIONIRSKI DOM – CENTER ZA KULTURO MLADIH	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	32	31	33	28	28
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	19	19	19	19	19
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	13	12	14	9	9
Število vpisanih v dejavnost	1297	1.309	1.368	1.276 (+278 počitniške šole)	1.243 (+332 počitniške šole)
Število vpisanih v kulturno - vzgojne programe	790	814	842	931 (vključene počitniške šole)	1.010 (vključene počitniške šole)
Število prireditev (od tega v Festivalni dvorani)	103 (83)	196 (82)	216 (155 v FD)	379 (160)	347 (137)
(od tega javna služba)		38	92 v FD	83	124
Število obiskovalcev (od tega v Festivalni dvorani)	11.630 (11.330)	15.604 (3.134)	29.359 (21.765 v FD)	44.091 (38.872)	68.306 (51.065)
(od tega javna služba)		1.470	12.908	19.751	26.902
Sredstva sponzorjev /donatorjev	440 €	200 €	35.049 €	40.635 €	32.400 €
Prihodki	1.223.854 €	1.344.259 €	1.856.666 €	2.151.373 €	2.342.758 €
Odhodki	1.222.212 €	1.341.503 €	1.849.821 €	2.144.517 €	2.340.677 €
Delež lastnih prihodkov	34,67 %	33,79 %	55,57 %	51,66 %	54,97 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	1	2	0	0	0
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	3	8	2	3	0
Število tujih koprodukcij	0	22	0	0	0
Število kulturno - turističnih dogodkov	3	2	4	3	3

LJUBLJANSKI GRAD	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	66	70	72	73	74
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	20	20	20	20	20
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	46	50	52	53	54
Število prireditev	254	353	445	450	425
(od tega programske prireditve)	152	215	301	304	307
(od tega nekomercialne prireditve)	12	8	13	19	14
(od tega komercialne prireditve)	90	130	131	127	104
Prevoz z vzpenjačo - vstopnice	97.600	142.274	428.892	543.449	575.222
Število obiskovalcev kulturno-umetniških programov	79.132	108.330	355.828	445.960	453.848
Število obiskovalcev	313.964	460.355	1.004.349	1.190.229	1.265.657
Sredstva sponzorjev /donatorjev	143.461 €	145.927 €	82.592 €	72.565 €	51.303 €
Prihodki	3.876.197 €	4.436.800 €	6.605.839 €	8.874.915 €	9.742.348 €
Odhodki	3.853.308 €	4.199.233 €	6.277.169 €	7.958.645 €	8.672.751 €
Delež lastnih prihodkov	8,13 %	16,19%	78,81%	82,50%	82,38%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	35	22	23	26	32
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	30	45	69	88	79
Število tujih koprodukcij	0	1	3	1	2
Število kulturno- turističnih dogodkov	9	32	46	57	58

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	108,2	108,2	108,2	108,2	108,2
(od tega financiranje iz sredstev MzK)	105,2	105,2	105,2	105,2	105,2
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	3	3	3	3	3
Število premier	11	11	12	12	10
Število naslovov ponovitev	22	18	14	17	23
Število ponovitev iz prejšnjih sezon	81	127	165	197	237
Število vseh predstav	201	220	356	383	405
Število obiskovalcev	45.787	44.450	57.352	76.970	79.630
Število prodanih vstopnic	43.541	27.609	47.726	66.024	65.079
Sredstva sponzorjev /donatorjev	14.831 €	19.630 €	35.186 €	25.715 €	23.822 €
Prihodki	4.953.926 €	4.810.917 €	5.595.162 €	6.215.543 €	6.438.141 €
Odhodki	4.736.720 €	4.795.003 €	5.504.579 €	6.086.171 €	6.405.813 €
Delež lastnih prihodkov	7,7 %	6,7 %	12,1 %	15,1 %	17,1 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	1	0	0	1	1
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	0	0	0	0	0
Število tujih koprodukcij	0	0	0	1	0
Število kulturno - turističnih dogodkov	0	1 (Junij v LJ)	0	0	0

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	60	60	62	61	62
(od tega financiranje iz sredstev MzK)	60	60	62	61	62
Število premier	5	6	5*	6+2 iz leta 2022	7
Število dogodkov	147	242	268	237	248
Število gostovanj	36	53	59	56	59
(od tega v tujini)	2	15	17	20	18
Število obiskovalcev	23.347	21.850	24.547	29.385 (niso vključeni obiskovalci Bobrov)	27.510 (in 14.000 obiskovalcev Bobrov)
Število prodanih vstopnic	11.207	11.808	13.433	17.474	14.190
Sredstva sponzorjev /donatorjev	27.555 €	/	38.860 €	53.891 €	27.990 €
Prihodki	3.071.590 €	3.047.364 €	3.290.655 €	3.615.398 €	3.757.423 €
Odhodki	3.042.583 €	3.035.561 €	3.255.523 €	3.611.198 €	3.753.307 €
Prihodek na trgu	135.216 €	174.786 €	225.881 €	241.381 €	253.429 €
Delež lastnih prihodkov	4,40%	5,74%	6,93%	6,67 %	6,74 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	1	1	1	1	2
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	3	2	2	3	1
Število tujih koprodukcij	1	1	1	-	1
Število kulturno - turističnih dogodkov	1	-	-	2	-

* dve premieri sta bili zaradi bolezni realizirali v januarju in februarju 2023. Skupno število realiziranih premier bi bilo torej 7

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	68	68	67	64	64
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	19	19	19	19	19
(od tega financiranje iz sredstev MzK)	44	44	44	44	45
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	5	5	4	1	0
Število premier	5	13	12	10	11
Število ponovitev iz prejšnjih sezon	26	26	31	44	46
Število vseh prireditev	330	459	797	931	918
Število obiskovalcev	28.064	33.872	88.490	109.737	115.794
Število prodanih vstopnic	19.758	25.863	72.168	93.125	85.073
Sredstva sponzorjev /donatorjev	2.101 €	71.259 €	72.143 €	34.093 €	34.693
Prihodki	3.373.175 €	3.633.557 €	4.223.772 €	4.617.268 €	5.056.784 €
Odhodki	3.371.433 €	3.631.719 €	4.220.124 €	4.610.211 €	5.191.446 €
Delež lastnih prihodkov	2,63 %	1,8%	12,41%	14,87 %	20,3%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	2	1	1	1	1
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	1	4	1	0	1
Število tujih koprodukcij	1	2	2	2	2
Število kulturno - turističnih dogodkov	1	0	3	3	3

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	14,5	15,5	16	16	15,5
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	4	4	4	4	5
(od tega financiranje iz sredstev MzK)	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	0	1	1,5	1,5	0
Obseg zbirke	8.634	8.643	8.683	8.744	9.155
Število razstav	12	12	21	20	13
Število vseh dogodkov	196	248	361	462	572 (splet 11)
Število obiskovalcev	56.600 (vkl. splet)	85.591 (splet 55.331)	43.794 (splet 24.945)	84.600 (splet 8.222)	49.734 (splet 19.211)
(od tega Grafični bienale)	0	35.758 (splet 19.977)	0	36.125 (splet 2.871)	1.539
Sredstva sponzorjev /donatorjev	2.754 €	20.892€	1.920 €	24.497 €	7.803€
Prihodki	1.029.368 €	1.403.092€	1.339,556 €	1.618.907 €	1.622.914 €
Odhodki	998.607 €	1.349.861€	1.313.252 €	1.619.778 €	1.594.712 €
Delež lastnih prihodkov	5%	19%	12%	9,5%	9,75%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	12	28	11	12	24
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	13	30	14	20	28
Število tujih koprodukcij	4	11	4	10	12
Število kulturno - turističnih dogodkov	27	1	23	24	21

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA	2020	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	221	219	219,5	219	221,5
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	196,5	196,5	196,5	196,5	197,5
(od tega financiranje iz sredstev ostale občine)	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
(od tega financiranje iz drugih virov: MzK, ZRSZ)	4	2	1	1	2
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	3	3	4,5	4	4,5
Obseg knjižnične zbirke	1.793.851	1.791.551	1.805.424	1.808.931	1.812.301
Število dogodkov	1.069	1.234	2.718	3.556	3.394
Število obiskovalcev	1.791.295	1.723.440	1.668.581	1.817.211	1.766.322
Število knjižnic MOL	23	23	23	21	21
Število izposojališč druge občine	14	14	14	14	14
Število postajališč potujoče knjižnice	47	47	47	47	48
Prirast knjižničnega gradiva	70.158	70.754	59.790	62.108	59.277
Število obiskovalcev spletne strani	144.681	219.687	248.436	252.273	350.370
Število izposoj	2.916.675	3.264.691	3.731.860	3.907.504	3.970.854
Sredstva sponzorjev /donatorjev	1.669 €	3.124 €	18.741 €	13.261 €	27.633 €
Prihodki	9.189.535 €	9.927.219 €	9.948.777 €	10.785.675 €	11.389.921 €
Odhodki	9.048.693 €	9.830.943 €	9.863.500 €	10.697.361 €	11.301.919 €
Delež lastnih prihodkov	8,86%	9,40%	10,05%	12,18 %	10,79 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	11	55	81	80	82
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	-	-	-	-	-
Število tujih koprodukcij	-	-	4	5	6

CENTER ROG	2021	2022	2023	2024
Število zaposlenih	3	4	13	17
(od tega financiranje iz sredstev MOL)	3	4	12,5	16,5
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	0	0	0,5	0,5
Obseg zbirke	-	-	-	-
Število razstav	0	0	1	6
Število dogodkov	24	224	318	628
Število obiskovalcev	375	438	6.000	11.000
Število članov	120	170	323	2100
Sredstva sponzorjev /donatorjev	0	30.000 €	50.000 €	64.796 €
Prihodki	105.000 €	391.270 €	891.383 €	2.180.546 €
Odhodki	105.000 €	375.898 €	883.929 €	2.115.474 €
Delež lastnih prihodkov	3%	15,9%	10,41 %	32,42 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	6	4	4	6
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	4	9	11	16
Število koprodukcij s podjetji in organizacijami kulturno-ustvarjalnega sektorja	2	7	8	30*
Število tujih koprodukcij	7	5	5	4
Število kulturno - turističnih dogodkov	0	17	25	30

* vključeni so posamezniki z dejavnostjo iz kreativnega sektorja (samozaposleni, s. p. ...), predvsem v okviru koprodukcij iz poziva za programska partnerstva

5. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture

Cilj: Ohraniti stabilne finančne in druge razmere za delovanje profesionalnih NVO-jev s področja kulture, ki bodo izvajali javne kulturne programe v obdobju 2024–2027, ob proračunski podpori MOL-a

Iz skupne razpredelnice so razvidni podatki, na podlagi katerih kontinuirano spremljamo poslovanje in programsko delovanje 61 izvajalcev štiriletnih javnih kulturnih programov, ki so bili izbrani na podlagi javnega razpisa 2024-2027. Podatki v stolpcih se nanašajo na:

- obseg programa (število programskih enot)
- število obiskovalcev,
- število dogodkov,
- prihodke:
 - od tega:
 - sredstva iz državnega proračuna,
 - sredstva iz proračuna MOL,
 - sredstva EU,
 - lastna sredstva,
- število koprodukcij z javnimi zavodi,
- število koprodukcij z drugimi NVO-ji s področja kulture,
- število mednarodnih sodelovanj (tuje koprodukcije, gostovanja ipd.).

Izvajalec	Obseg progr. (št. programskih enot)	Število obiskovalcev	Število dogodkov	Sredstva iz državnega proračuna	Sredstva iz proračuna MOL	Sredstva EU	Lastna sredstva (koproducenti, sponzorstva, donacije, vstopnice...)	Prihodki	Koprodukcije z javnimi zavodi	Koprodukcije z NVO	Mednarodna sodelovanja
Bunker, Ljubljana	8	17.117	101	170.500	93.500	133.276	19.652	416.928		1	23
Društvo Gledališče Ane Monro	5	38.260	134	29.700	42.033	1.400	72.736	145.869	4	1	6
Zavod Bufeto	5	9.250	94	37.000	32.000	7.200	142.317	218.517	4	13	13
Zavod Delak	7	1.830	33	32.660	48.000	0	22.531	103.191	6	4	4
Dum Društvo Umetnikov	12	4.500	52	18.928	39.600	0	20.202	78.730	4	14	10
Emanat	76	7.284	98	116.980	67.500	2.000	84.722	271.202	2	1	19
Zavod Federacija	9	3.167	38	40.230	38.000	0	29.100	107.330	9	12	9
Flota, Ljubljana	13	1.694	33	0	40.000	0	73.324	113.325	2	9	2
Društvo Gledališča Glej	19	2.779	122	139.676	82.500	0	35.500	257.676	2	3	5
Društvo Hiša Otrok In Umetnosti	16	13.445	397	14.592	41.852	0	161.338	217.782	0	3	11
Maska	12	3.469	65	137.127	62.200	34.076	51.076	284.479	5	2	2
Mini Teater	52	23.814	235	152.702	160.000	35.486	277.779	625.967	3	1	10
Nomad Dance Academy Slovenija	11	12.217	82	63.515	40.000	14.170	8.498	126.183	14	14	13
Zavod En-Knap	29	17.476	357	130.000	164.000	84.947	239.862	618.809	1	3	3
Društvo Pekinpah	10	4.602	58	80.000	35.000	0	19.044	134.044	3	7	5
Plesni Teater Ljubljana	12	10.931	116	149.822	32.500	4.146	81.894	268.362	5	9	7
Slovensko Komorno Glasbeno Gledališče	11	12.890	57	96.780	41.000	0	183.209	320.989	10	1	5
Društvo Kapa	9	8.121	62	86.310	38.000	0	375.823	500.133	0	3	5
Zavod Sploh	19	7.260	121	123.500	50.000	40.000	137.898	353.398	10	121	17
Društvo Slovenskih Skladateljev	8	1.625	18 + 5 zgoščen k	92.800	39.000	0	69.754	201.554	0	0	7
Kulturno Društvo Glasbena Matica Ljubljana	3	3.497	11	22.000	23.000	0	71.069	116.069	2	1	1
Društvo za ENO glasbo	3	4.100	48	0	18.000	8.000	20.941	46.941	5	1	38
Društvo Glasbena Mladina Ljubljanska	10	15.700	71	50.200	80.000	0	96.360	226.560	63	8	0
Zavod Druga Godba	4	5.346	24	115.000	27.000	0	132.627	274.627	2	3	3

Izvajalec	Obseg progr. (št. programskih enot)	Število obiskovalcev	Število dogodkov	Sredstva iz državnega proračuna	Sredstva iz proračuna MOL	Sredstva EU	Lastna sredstva (koproducenti, sponzorstva, donacije, vstopnice...)	Prihodki	Koprodukcije z javnimi zavodi	Koprodukcije z NVO	Mednarodna sodelovanja
Društvo Za Trobilno Komorno Glasbo Sibrass	2	2.600	26	41.500	36.000	0	72.050	149.550	1	1	14
Harmonia Antiqua Labacensis	4	980	12	16.236	15.000	0	36.733	67.969	2		3
Kud Channel Zero	6	11.363	43	18.680	26.000	0	80.878	125.558	3	9	1
Staroljubljanski Zavod za kulturo	3	7.066	23	0	30.000	0	64.741	94.741	4	18	14
KD Veseli dihurčki	1	14.887	50	16.600	18.000	0	310.017	344.617	0	0	0
APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani, kulturno društvo	7	2.000	8	1.780	15.000	0	44.550	61.330	0	0	4
RAVNIKAR GALLERY SPACE	9	80.000-100.000	37	46.431	40.300	0	50.141	136.871	3	6	11
Galerija EQURNA ZAVOD,	9	4.434	15	0	16.300	0	25.328	41.628	1	1	0
Forum Ljubljana	10	39.000	36000	82.671	81.900	0	123.118	287.688	10	6	1
KUD MREŽA	14	3284	41	90.000	34.000	0	99.311	223.311	2	9	1
Zavod P.A.R.A.S.I.T.E.	19	205.903	112	125.830	53.000	0	10.450	189.280	2	3	6
Galerija Photon	14	3.500 LJ	20	108.000	36.000	0	22.000	166.000	4	2	8
Društvo likovnih umetnikov Ljubljana	20	5.800	25	379	15.200	0	18.095	33.674	4	9	2
ŠKUC	29	42.906	335	170.750	95.000	10.500	257.852	534.102	6	14	9
Društvo Ljudmila	8	5.100	12	46.910	30.000	41.524	41.042	159.476	6	5	4
Zavod Aksioma	10	1.421	22	81.000	60.000	0	6.841	147.841	5	1	6
Zavod Projekt Atol	14	10.220	36	108.008	34.500	44.500	133.543	320.551	4	4	4
Cirkulacija 2	9	2.266	41	6.386	23.500	0	1.024	30.910	1	2 (+15soo rganiz acij)	4
Zavod Kersnikova	11	18.256	42	90.721	56.000	159.085	40.386	346.191	3	3	10
Mesto žensk, Društvo za promocijo žensk v kulturi	16	5.335	96	38.000	61.000	6.600	115.009	220.609	6	9	4

Izvajalec	Obseg progr. (št. programskih enot)	Število obiskovalcev	Število dogodkov	Sredstva iz državnega proračuna	Sredstva iz proračuna MOL	Sredstva EU	Lastna sredstva (koproducenti, sponzorstva, donacije, vstopnice...)	Prihodki	Koprodukcije z javnimi zavodi	Koprodukcije z NVO	Mednarodna sodelovanja
Kulturno društvo MoTA - Muzej tranzitornih umetnosti	8	3.000	10	5.118	32.000	15.733	6.500	59.351	2	2	4
CONA zavod za procesiranje sodobne umetnosti	8	10.200	54	66.330	30.000	7.600	8.059	111.989	4	7	17
Založba Beletrina	13	92.940	185	176.248	48.000	360.048	317.937	902.233	2	0	19
Društvo slovenskih pisateljev	4	22.261	69	71.450	9.100	5.000	41.647	127.197	3	3	9
Zavod DIVJA MISEL	8	50.000	760	124.457	254.616	1.000	88.230	468.303	18	24	8
Društvo slovenskih književnih prevajalcev	2	360	11	3.534	6.700	2.021	1.343	13.599	0	0	0
Via Negativa	41	6.271	101	135.000	15.500	0	86.777	237.277	11	3	0
Društvo Asociacija	4	1.067	17	49.600	11.000	23.348	20.538	104.486	1	14	7
Galerija Boks	3	6187	9	12.900	6.500	0	2.200	21.600	4	2	0
Zavod Motovila	3	130	4	11.333	8.000	0	0	19.333	2	2	2
Zavod Radio Študent	7	17.700	1538	53.688	37.500	0	159.453	250.640	5	14	1
SCCA-Ljubljana	18	3.546	42	33.140	49.000	0	117.585	199.725	14	15	10
SIGIC	8	262.068	70	140.000	26.000	85.454	6.703	258.157	5	5	30
Združenje Centralala	8	54.166	23	11.900	6.500	0	4.336	22.736	0	2	0
Zavod ETC.	6	2.000	10	9.600	8.000	2.000	30.500	50.100	2	2	4
Kulturno društvo Skladišče 172	3	500	25	10.140	6.000	0	7.000	23.140	3	3	0
SONICA	3	1.500	17	41.500	6.000	24.500	6.500	78.500	5	2	15

6. Ljubiteljske kulturne dejavnosti

1. cilj: Ohranjanje stabilnih razmer za uspešno delovanje deležnikov na področju ljubiteljske kulture v MOL-u

Podpora ljubiteljskim kulturnim društvom, ki delujejo na območju MOL je tudi v letu 2024 potekala kontinuirano in v okviru načrtovanega programa 2024. Območna izpostava JSKD Ljubljana (v nadaljevanju: JSKD OI Ljubljana) je izpeljala postopek javnega programskega razpisa za izbor kulturnih programov na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in postopek zadnje triade sofinanciranja uprizoritvenih dejavnosti Šentjakobskega gledališča za leto 2024.

V letu 2024 so bila v okviru obveznega programa JSKD OI Ljubljana izvedena pregledna srečanja in revije na glasbenem, gledališkem, plesnem, folklornem, likovnem in literarnem področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. V izvedbi obveznega in dodatnega programa 2024 je bil realiziran 101 dogodek, vanje je bilo vključenih 5.844 nastopajočih, nastope si je ogledalo 14.580 obiskovalcev. 81% finančnih sredstev, ki jih zagotavlja MOL za sofinanciranje ljubljanske ljubiteljske kulture, je bilo namenjenih sofinanciranju programskih vsebin izpostave in transferjem kulturnih društev, 18% sredstev pa je bilo namenjenih za stroške zaposlenih.

V okviru letnega razpisa za sofinanciranje celoletnih ljubiteljskih kulturnih dejavnosti je bilo razpisanih 213.000 eur, odobren oziroma sofinanciran pa je bil 101 program. V okviru triletnega razpisa za sofinanciranje uprizoritvene ljubiteljske kulturne dejavnosti so zagotovljena sredstva (135.000 EUR) za nemoteno delovanje Šentjakobskega gledališča. V Šentjakobskem gledališču so bile realizirane štiri nove produkcijske enote in preko 50 postprodukcijskih enot.

2. cilj: Razvoj novih programov, ki pripomorejo k opolnomočenju in večji prepoznavnosti ljubiteljskih kulturnih društev

V februarju 2024 je bil premierno izveden prenovljen projekt *Po Prešernovih stopinjah*, v katerega so bili enakovredno vključeni profesionalni in ljubiteljski kulturni izvajalci. Projekt z naslovom *Advent v Ljubljani – ulični nastopi ljubljanskih pevskih zborov in vokalnih skupin* je vsako decembrsko sredo spremenil dve lokaciji (stopnice Frančiškanske cerkve na Prešernovem trgu in stopnice Mesarskega mostu) v prizorišče prepevanja prazničnih skladb in k vključitvi vabil mimoidoče.

Mednarodna konferenca *Dance and the Child International* (daCi) 2024 je bila v začetku julija 2024 izvedena v sodelovanju JSKD in Pedagoške fakultete, ob podpori MOL-a in pod častnim pokroviteljstvom Unesca. Konference se je udeležilo 650 udeležencev iz 32 držav. Konferenca ni bila zgolj platforma za izmenjavo znanj in predstavitev umetniških praks in procesov, ampak je odprla tudi možnost za dvig ozaveščenosti pomena plesa kot primarne izrazne forme, dodatno je nagovorila širšo javnost ter odprla različne prostore za nove kreativne in pedagoške pristope.

3. cilj: Priprava in razvoj novih programskih smernic, vsebin in pilotnih projektov, ki bodo z ljubiteljskimi kulturnimi aktivnostmi podprli gradnjo mikroskupnosti, povečevali družbeno vključenost ter zviševali kakovost življenja in zdravja deležnikov

JSKD OI Ljubljana je v 2024 izoblikoval projekte pilotnega značaja, ki so z novimi vsebinami doprinesli h kakovostnejšemu kulturnemu utripu. V začetku leta 2024 so izvedli delavnico

ozaveščanja in ohranjanja psihofizične aktivnosti ljubiteljskih kulturnih ustvarjalcev. V poletnih mesecih so za širše občinstvo pripravili in izvedli delavnice skupinske vokalne improvizacije *Osvobajanje glas*, na katerih so udeleženci raziskovali pomen glasu v vsakdanjem življenju, v odnosih z drugimi in osebnem razvoju. V jesenskem času so bili vključeni v projekt *Izobraževanje za vodenje pevskih skupin oseb z demenco*, katerega nosilca sta JSKD in Združenje glasbenih terapevtov Slovenije. Projekt je namenjen izboljšanju kakovosti življenja oseb, ki se soočajo z demenco.

7. Varstvo kulturne dediščine

1. cilj: Varovanje in spodbujanje trajnostne rabe kulturne dediščine v MOL-u

Mednarodni grafični likovni center (Grad Tivoli)

V začetku leta 2024 je potekalo nadaljevanje obnovitvenih del na objektu. Zaradi kompleksnosti obnove trenutno poteka pridobivanje potrebne projektne dokumentacije.

Mestna galerija Ljubljana (Javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljana)

Upravljelec prostora Mestne galerije, javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane, je v letu 2024 pripravil projektno dokumentacijo DIIP (dokument identifikacije investicijskega projekta) v zvezi s predvideno celovito prenovo in posodobitvijo prostorov (predvsem namestitev dvigala za prilagoditev galerije gibalno oviranim osebam). V začetku leta 2025 je bila naročena izdelava projektne dokumentacije IP (Investicijski program), kar bo omogočilo naročila projektne dokumentacije DGD (Dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja), gradbenega dovoljenja ter PZI (Projekt za izvedbo gradnje).

Palača Cukrarna (Javni zavod Mladi zmaji)

Junija 2024 so se pričela gradbena dela, ki potekajo skladno s časovnico in bodo predvidoma zaključena konec leta 2025.

Ljubljanski grad

Javni zavod Ljubljanski grad je v skladu z letnim programom dela uspešno zaključil investicijo v obnovo vstopnega mostu.

Križanke (Javni zavod Festival Ljubljana)

Zavod Festival Ljubljana si še vedno prizadeva urediti lastništvo celotnega kompleksa Križank, zato sta v letu 2024 potekali dve medijski srečanja, ki pa nista privedli do zaključka. Z ureditvijo celotnega lastništva kompleksa Križank na način, da bi Festival Ljubljana prevzel v upravljanje celoten kompleks, bi zavod lahko celovito pristopil k idejnim zasnovam za obnovo stavbe kot celote s ciljem vzpostavitve kulturnega centra v enovitem kompleksu Križank.

V letu 2024 se je začel postopek vzpostavitve lastninske pravice za MOL, kar bo omogočilo, da bomo v letu 2025 začeli z usklajevalnimi sestanki s solastniki (RS), da bi skupaj pristopili k pripravi projektne dokumentacije (konservatorski načrt, DIIP, IP,...) za celovito obnovo spomenika.

AKC Metelkova mesto

Zaradi izjemno slabega stanja strehe na stavbi Pešci v območju AKC Metelkova mesto smo v letu 2024 pridobili projektno dokumentacijo DIIP za prenovo strehe. V začetku leta 2025 smo pridobili popis predvidenih del in v marcu začeli z javnim naročilom. Prenova strehe je

predvidena v poletnih mesecih 2025 in sicer v času, ko se v stavbi ne izvajajo programi. Pri vseh aktivnostih neposredno sodelujemo z uporabniki Metelkove.

Baragovo semenišče

V letu 2024 je bil izveden in zaključen javni arhitekturni natečaj za prenovu objekta in je trenutno v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja.

Mestno gledališče ljubljansko

V letu 2024 smo pričeli z iskanjem možnosti za dodatno dvorano za Mestno gledališče ljubljansko.

Vzdrževanje javnih spomenikov in spominskih obeležij

V letu 2024 smo nadaljevali z rednim vzdrževanjem in obnovo spomenikov in spominskih obeležij, ki so v lasti MOL. Prav tako smo zagotavljali vzdrževanje zelenih površin ob spomenikih. Izvedena je bila montaža in demontaža zimske zaščite treh spomenikov: spomenika NOB na Urhu, spomenika Železničarjem na Zaloški in spomenika Primožu Trubarju. Izvedeno je bilo redno čiščenje Mežnarije na Urhu in čiščenje spomenikov na Zmajskem mostu, na Trgu republike, Dečka s piščalko pred RTV Slovenija, spomenika Petru II Petroviću Njegošu, čiščenje okolice in spomenika Vidi Pregarc, spomenika VOS na Medvedovi ulici, spomenika Ivanu Hribarju, spomenika talcem v Tivoliju, spomenika Kurirček, Vodnjaku na Novem trgu ter arboristični pregled kostanja v Podutiku. Izvedena je bila sanacija spomenika padlim borcem v Dravljah, konservatorsko restavratorska dela na kamnitem križu v Podutiku ter na kipu sv. Janeza Krstnika na Trnovskem mostu, predstavitev spominske plošče družini Kefer, konservatorska obnova vodnjaka na Novem trgu, sanacija kiparske kompozicije Mojce Smerdu v Botaničnem vrtu, sanacija spomenika Ivanu Cankarju na Rožniku ter čiščenje in manjša popravila spomenikov pred praznikom dnevu spomina na mrtve.

2. cilj: Zvišanje stopnje varovanja in upravljanja Plečnikove dediščine

Plečnikova Ljubljana – območje svetovne kulturne dediščine (UNESCO)

MOL pri varovanju vrednot Plečnikove dediščine, vpisane na UNESCO seznam, sodeluje s krovnim upravljavcem območja, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje (v nadaljevanju: MAO) in drugimi deležniki. Že v času med evalvacijo Plečnikove nominacije je Mednarodni svet za spomenike in spomeniška območja (ICOMOS) podal usmeritev za razširitev spomeniškega območja vpisanih del. Razširjena vplivna območja posameznih sestavnih delov in dodano širše vplivno območje v središču Ljubljane pomenijo okrepitev sistema varovanja Plečnikovih del in ureditev, predvsem na nivoju presoje vplivov na dediščino.

Krovni upravljavec in koordinator vpisanega območja MAO je v letu 2024 v sodelovanju z deležniki določil, da se za Plečnikovo Ljubljano (UNESCO območje) vzpostavi celostna grafična podoba ter samostojna spletna stran, kjer se bo (zainteresirana) javnost informirala in krepila zavest o izjemni univerzalni vrednosti vpisanega območja. Na natečaju za vizualno identiteto vpisa izbranih Plečnikovih del v Ljubljani je bil izbran idejni predlog skupine AA+Studio Kruh. Predvidevamo, da bo MAO celostno grafično podobo uveljavil leta 2025.

3. cilj: Izdelava smernic za programsko primernost dogodkov in vsebin, ki se izvajajo na območjih kulturne dediščine MOL-a

V začetku leta 2024 je bil opravljen sestanek s predstavniki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), kjer smo se dogovorili, da bo ZVKDS, OE Ljubljana pripravila usmeritve glede primernih dogodkov na območjih kulturne dediščine v MOL.

4. cilj: Vzpostavitev novega projektnega razpisa s ciljem oživljanja dediščine in večanja njene prepoznavnosti

Z vzpostavitvijo ciljnega projektnega razpisa na področju kulturne dediščine želimo omogočiti obstoj vrednot dediščine in njeno uporabo ter tako zagotoviti javni interes varstva kulturne dediščine. V skladu z ukrepi Strategije razvoja kulture v MOL 2024-2027 in finančnimi zmožnostmi bomo v letu 2025 pripravili razpisne kriterije.

5. cilj: Mednarodno povezovanje za vzpostavitev dolgoročnih partnerstev na področju varstva dediščine

V novembru 2024 smo uspešno organizirali XIX. Svetovno konferenco *Lige zgodovinskih mest*. MOL, ki je tudi član upravnega odbora Lige, je gostil predstavnike 29 mest iz 15 držav. V okviru konference je potekal tudi Sestanek Upravnega odbora Lige, kjer sta bili izglasovani mesti naslednjih dveh konferenc. V letu 2026 bo XX. svetovna konferenca potekala v japonskem mestu Himeji, leta 2028 pa v iranskem mestu Isfahan. Ob zaključku konference so člani Lige in predstavniki gostujočih mest podpisali *Ljubljansko deklaracijo*, ki govori o varovanju kulturne dediščine, trajnostnem urbanem razvoju, kulturnih izmenjavah in sodelovanjih ter izobraževanju in ozaveščanju o kulturni dediščini.

8. Medpodročno sodelovanje

8.1 Kulturno-umetnostna vzgoja

Leto 2024 je bilo za Pionirski dom – Center za kulturo mladih polno raznolikih in ustvarjalnih dejavnosti, ki so obogatile kulturno življenje Ljubljane in omogočile številne priložnosti za otroke, mlade in odrasle. V tem letu so izvedli širok spekter programov in projektov, ki so se dotaknili različnih umetniških in izobraževalnih področij.

Med ključne dejavnosti, ki so bile izvedene v letu 2024, sodijo:

- 22 celoletnih kulturno-umetniških programov, ki so vključevali različne umetniške discipline, od glasbe in plesa do likovnega ustvarjanja in gledališča,
- 12 jezikovno-kulturnih programov, ki so otrokom in mladim omogočili poglobljanje znanja jezikov in spoznavanje različnih kultur,
- krajši programi za otroke, mlade in odrasle, kjer so udeleženci lahko raziskovali svoje umetniške in ustvarjalne talente skozi različne aktivnosti,
- 7 festivalov, ki so obiskovalcem ponudili edinstveno priložnost, da uživajo v različnih kulturnih doživetjih,
- 6 tednov poletnih počitniških šol, 2 počitniški šoli med zimskimi in 2 med jesenskimi šolskimi počitnicami, ki so zagotavljale kakovostno in kreativno preživljanje prostega časa za otroke.

Pomembni projekti in novosti Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih v letu 2024:

- odprtje prvega otroškega laboratorija nove generacije, ki so ga ustvarili v sodelovanju s podjetjem Lek, s ciljem spodbujanja raziskovanja in znanstvenega ustvarjanja med otroki,
- projekt *ARTFEST – NAJ barva otrok Ljubljane*, v katerem so raziskovali najljubše barve ljubljanskih osnovnošolcev, kar je ponudilo vpogled v ustvarjalni svet otrok,
- kulturni dnevi za osnovne in srednje šole, ki so vključevali različne tematske delavnice in predstave na področju glasbe, likovnega ustvarjanja, gledališča in znanosti,
- teden odprtih vrat Pionirskega doma, ki je obiskovalcem omogočil spoznavanje programov in dejavnosti,
- tradicionalno pustovanje v Festivalni dvorani ter plesi v Festivalni dvorani, ki so postali priljubljeni dogodki v kulturnem koledarju Ljubljane,
- premiera otroške predstave *Skakalki*, ki je navdušila mlado občinstvo.

Pionirski dom – Center za kulturo mladih je letos izdal tudi tretjo knjigo v zbirki dramskih besedil *Gledališke sanje 3*, ki spodbuja otroško in mladinsko gledališče, knjigo *Methodology for Bringing Contemporary Poetry in the Classrooms* v okviru mednarodnega projekta *Pesniki sedanosti – Glasovi prihodnosti*, ki zajema pedagoške pristope za vključevanje sodobne poezije v učilnice ter publikacijo *Izobraževanje, umetnost in družbena angažiranost, priročnik za umetnostno vzgojo*, ki je nastal v okviru projekta *Elpis*. V letu 2024 so uspešno izvedli in zaključili projekt *Pang – Uprizoritvene umetnosti za naslednjo generacijo* ter projekta *Elpis* in *I AM HOPE* v okviru programa Erasmus+. Uspešno so nadaljevali mednarodni projekt *Pesniki sodobnosti – Glasovi prihodnosti*, kjer so se sodelujoče države osredotočile na promocijo sodobne poezije. V okviru programa Ustvarjalna Evropa so začeli s projektom *Mind the Gap*, ki povezuje umetnost, izobraževanje in duševno zdravje.

Preko javnih razpisov in v sodelovanju z javnimi zavodi MOL smo tudi v 2024 spodbujali sodelovanja in povezovanja med kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami. Vzgojno – izobraževalne ustanove v Ljubljani preko platforme Kulturni bazar mesečno obveščamo o kulturno-vzgojnih vsebinah, na razpisih pa prednostno podpiramo programe in projekte, kjer je predvideno sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi. V letu 2024 smo podprli 11 izvajalcev javnih kulturnih programov, ki so prijavili program na področju kulturno-umetnostne vzgoje:

- zavod Divja misel: Delavnice v sklopu *Nedeljskega otroškega programa Nedelce* in *Otroškega knjižnega festivala/ Pravljični studio*,
- zavod Bunker: *Šola v kulturi*,
- zavod Forum Ljubljana: *Mali laboratorij Svetlobne gverile, Stripsrečanja*,
- zavod EN-KNAP: *Gibalnice, Sprehod po zaodru, Skok v umetnost* (refleksije), *En-Knapovo Gibališče I. II. III., Oder360 (pozor hud ples3!)* in plesna delavnica,
- društvo Hiša otrok in umetnosti: *Delavnice lepih umetnosti, Lutkarjenje s predmeti, Umetnost z babico in/ali dedkom, Zvoki gledališča*,
- zavod SCCA: *Delavnica animiranega filma* (FeKK),
- društvo Gledališče Ane Monroe: *Kultura po meri*,
- PTL - Plesni Teater Ljubljana: *Plesni živžav, Kreativ-ni ples(ni) preprihi*,
- društvo Študentski kulturni center: *Ustvarjalno2, Škucove packarije*,
- Društvo likovnih umetnikov Ljubljana: *Domišljijske živali* - kiparska delavnica z Uršo Toman, Grafične delavnice linorez/lesorez z Miho Eričem, Stripovska delavnica z Mihaelom Rudlommelom,

- zavod P.A.R.A.S.I.T.E.: *Knjiga v fokusu, p.a.r.a.s.i.t.k.i.*

Na razpisu za sofinanciranje kulturnih projektov smo na področju kulturno-umetnostne vzgoje podprli 14 projektov, ki so bili namenjeni otrokom in mladim do 19. leta.

Šestnajsti festival kulturno-umetnostne vzgoje *Bobri* je potekal med 16. marcem in 6. aprilom. Osrednja tema festivala so bila Prepletanja. Program (gledališke, filmske, plesne, pripovedovalske, glasbene prireditve, delavnice in vodstva ter druge dejavnosti) je na različne načine spregovoril o grajenju vzajemnih odnosov in spodbudil premislek o tem. Razmišljali smo o načinih, kako se lahko povezujemo in sklepamo vezi v času, ko smo priča vedno večji odtujenosti in rastočim občutkom osamljenosti. Pritiski hiperprodukcije, tekmovalnost, odvisnost od elektronskih naprav in poudarek na individualizmu pogosto vodijo v stiske in nezdrave odnose, predvsem pa v težave pri navezovanju stikov. Pod drobnogled smo vzeli, kako pomembni so pri povezovanju in grajenju skupnosti ljubeznivost, sočutje, občutljivost, empatija in uvidevnost. Posebno pozornost smo namenili umetnosti kot enemu izmed sredstev za povezovanje. Ima moč, da poveže ideje in domišljijo, pa tudi ljudi; da odpira nova obzorja in ponuja varen prostor za izražanje in spodbujanje dialoga med posamezniki. Skozi kulturno-umetnostne vsebine smo raziskovali potencialne, s pomočjo katerih lahko premagamo odtujenost in v sodobnem svetu spletemo trdne vezi.

Na Bobrih 2024 je sodelovalo 62 producentov, ki so pripravili 140 dogodkov, le-teh se je udeležilo več kot štirinajst tisoč obiskovalcev. Potekali so na osemindesetih prizoriščih.

1. cilj: Povečati obisk kulturnih ustanov in prireditev mladih do 29. leta

Javni zavodi MOL na področju kulture v svojih zavodskih strategijah naslavljajo tudi področje vzgoje občinstva, skladno z napovedanim ukrepom, smo jih spodbudili, da pripravijo strategijo kulturno-umetnostne vzgoje do konca leta 2026.

2. cilj: Vzpostavitev dolgoročnih partnerstev med vzgojno-izobraževalnimi zavodi in kulturnimi ustanovami

Ljubljanske kulturne ustanove in vzgojno-izobraževalni zavodi aktivno sodelujejo na Kulturnem bazarju, ki je nacionalna platforma za kulturno-umetnostno vzgojo. Preko mreže kulturnih koordinatorjev v ljubljanskih vzgojno-izobraževalnih zavodih jih obveščamo o pomembnih projektih in dogodkih na področju kulturno-umetnostne vzgoje, preko javnih razpisov pa prednostno podpiramo projekte, ki povezujejo kulturne ustanove z vzgojno izobraževalnimi.

3. cilj: Vzpostavitev programa spoznavanja uprizoritvene umetnosti po vzoru programa Kinobalon – MOL generacije (filmska vzgoja)

S pripravo programa (vzpostavitev delovne skupine in priprava osnutka programa) bomo pričeli v letu 2025.

8.2 Kulturni turizem

1. cilj: Povečati število prihodov domačih in tujih obiskovalcev, ki obišejo Ljubljano predvsem zaradi njenih kulturno-dediščinskih znamenitosti in bogate kulturne ponudbe

Kar zadeva število prihodov domačih in tujih obiskovalcev, ki obišejo Ljubljano predvsem zaradi njenih kulturno-dediščinskih znamenitosti in bogate kulturne ponudbe, se je v letu 2024 nadaljeval trend vračanja stanja na predkoronsko obdobje. Javni zavod Turizem Ljubljana redno spremlja obiskanost muzejev, galerij in drugih turističnih znamenitosti v Ljubljani, delno pa tudi v Osrednjeslovenski statistični regiji. Informacije o izbranih kulturnih prireditvah objavlja na spletni strani www.visitljubljana.si in komunikacijskih kanalih na socialnih omrežij. Turizem Ljubljana je v letu 2024 objavil informacije o 50 festivalih, 25 koncertih, 18 razstavah in 13 drugih kulturno-turističnih prireditvah.

Podatke za leto 2024 je sporočilo 15 muzejev, galerij in kulturno-turističnih organizacij iz Ljubljane, ki jih je obiskalo skoraj milijon obiskovalcev (912.635), od tega je bilo 52,5% domačih obiskovalcev. Delež domačih obiskovalcev se razlikuje med posameznimi muzeji in galerijami: Ljubljanski grad tako obiskujejo večinoma tujci (7,2% domačih obiskovalcev), prav tako Plečnikovo hišo (35,3% domačih obiskovalcev) in Muzej novejšje zgodovine (39,6% domačih obiskovalcev), medtem ko je 71,8% domačih obiskovalcev Narodne galerije.

Med osnovnimi motivi za prihod tujih obiskovalcev v Ljubljano je kultura na drugem mestu (20,8%), za mestnim oddihom (25,8%), pred naravo in njenim raziskovanjem (16,6%), nakupovanjem (10,6%), kulinariko in vinom (6,7%) in aktivnimi športnimi počitnicami (7,1%) (Vir podatkov: Raziskava o značilnostih tujih obiskovalcev, 2024. n=762).

2. cilj: Razvoj kulturnih četrti za promocijo privlačne kulturnoturistične ponudbe zunaj ožjega mestnega središča

Javni zavod Turizem Ljubljana je v letu 2024 izvajal dva projekta z namenom razvoja ljubljanskih kulturnih četrti:

1. pričeli so z razvojem kulturne četrti Moste, kjer bodo izpostavili lokalne zgodbe, dogodke in zanimive točke ter povabili obiskovalce k odkrivanju tega dela mesta; določili so geografska izhodišča, ključne elemente identitete Most ter raziskali zgodovino četrti; identificirali so točke interesa ter ključne partnerje, s katerimi bodo četrt tudi razvijali; izvedli so tudi dve srečanja z deležniki v Mostah in izvedli poglobljene intervjuje z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje, KD Španskimi borci in predsednikom Četrtna skupnosti Moste;
2. kulturno četrt Šiška so predstavili na dogodku Cela Šiškarija; podprli so 19 partnerjev (javnih kulturnih zavodov in nevladnih organizacij) iz Šiške, ki so svoje programe predstavili tako Šiškarjem kot tudi domačim in tujim obiskovalcem, ki si želijo pristno lokalno izkušnjo mesta; v sklopu projekta so v sodelovanju z Botaničnim vrtom Ljubljana zasadili 10 avtohtonih trajnic v cvetlične lonce iz recikliranih gum, ki so okrasile pročelja stavb sodelujočih partnerjev.

Kar zadeva Oddelek za kulturo MOL, spodbujanje razvoja četrtnih skupnosti poteka vzporedno s posodabljanjem javne kulturne infrastrukture MOL. Trenutno nastaja nova kulturna četrt na območju Petkovškovega nabrežja in Poljanskega nasipa, ki bo vključevala Galerijo Cukrarna, Center Rog in Palačo Cukrarna kot osrednji mladinski center. Ne gre samo za objekte, temveč tudi za obnovo zunanjih površin, ki so sestavni del urbane regeneracije območja kot nova odprta prizorišča. Poleg tega sodi prenova in dozidava Baragovega semenišča med največje investicijske projekte MOL na področju kulture v tem strateškem obdobju. To vidimo kot odlično priložnost

za oblikovanje kulturne četrti Bežigrad, zlasti v povezavi z Bežigrajskima galerijama 1 in 2 ter Knjižnico Bežigrad, ki so prav tako del javne kulturne infrastrukture MOL.

3. cilj: Razvoj kulturnega turizma na območju Ljubljanske urbane regije

Cilj je izoblikovan kot podpora MOL-a projektu z naslovom *Neznani Plečnik*, ki je regijski projekt strateškega značaja v Strategiji razvoja kulture v Ljubljanski urbani regiji 2023-2027. Za izvajanje tega projekta je pristojna Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije v sodelovanju s Plečnikovo hišo. Regionalna razvojna agencija LUR bo predvidoma v drugi polovici aprila 2025 z občinskimi koordinatorji in izvajalci projektov definirala akcijski načrt za izvedbo šestih regijskih projektov strateškega značaja, vključno s projektom *Neznani Plečnik*.

4. cilj: Vzpostavitev dodatnega promocijskega kanala za nevladne kulturne organizacije in druge akterje kulturnega življenja v četrtnih skupnostih

Poleg številnih ljubiteljskih tudi nekatere poklicne nevladne kulturne organizacije že vrsto let intenzivno sodelujejo s svojimi četrtnimi skupnostmi. Zavod En-knap, ki je programski upravitelj Centra kulture Španski borci, je nosilec kulturnih aktivnosti v okviru Četrtna skupnosti Moste. Zavod Divja misel, ki je programski upravitelj Vodnikove domačije, je skupaj z nevladnimi organizacijami, ki imajo svoje prostore v nekdanji upravni stavbi Šiška, aktivno vključen v izvajanje dejavnosti v okviru kulturne četrti Šiška. Gledališče Glej od leta 2019 organizira festival skupnosti in odpornosti *Soteska*, ki je jedro, okrog katerega je že nastala majhna kulturna četrt v najožjem mestnem središču.

Vzpostavitev dodatnega promocijskega kanala za nevladne kulturne organizacije v okviru sodelovanja s sedemnajstimi četrtnimi skupnostmi je dolgoročen cilj, ki bo uresničen najpozneje do konca tega strateškega obdobja (2027). Cilj je vzpostaviti trajne partnerske odnose nevladnih kulturnih organizacij s četrtnimi skupnostmi na način, ki bo v obojestransko zadovoljstvo. V sodelovanju s Službo za lokalno samoupravo bomo v letu 2025 pripravili načrt, ki bo spodbudil tesnejše sodelovanje poklicnih in ljubiteljskih kulturnih organizacij s četrtnimi skupnostmi.

8.3 Mladi v kulturi in umetnosti

MOL si na področju mladinskega sektorja prizadeva za ustvarjanje spodbudnega okolja za mlade, kjer lahko razvijajo svoje potencialne, pridobivajo nova znanja in aktivno sooblikujejo družbo. Pri tem posebno pozornost namenja metodam mladinskega dela, ki temeljijo na vključevanju, participaciji ter osebnem in družbenem razvoju mladih. Skozi podporo različnim programom in projektom spodbujamo ustvarjalnost, kritično mišljenje ter odgovorno državljanstvo, s ciljem krepitve mladinskih pobud in dolgoročnega razvoja kulturnega sektorja. V okviru Mreže mladinskih centrov Ljubljana, ki predstavlja ključen del mladinskega dela in neformalnega učenja, spremljamo podatke o aktivnostih s pomočjo spletnega orodja *Logbook*. Leta 2024 je mrežo sestavljalo pet četrtnih mladinskih centrov javnega zavoda Mladi zmaji, mobilni mladinski center Ljuba in Drago, skupnostni center Borc, osem mladinskih centrov v upravljanju nevladnih organizacij ter dve enoti Centra za socialno delo Ljubljana na šestih lokacijah.

Podatki za leto 2024 kažejo, da so bili na področju kulture in umetnosti v okviru mladinskih centrov izvedeni 2.204 dogodki oziroma 6.870 ur aktivnosti. Te aktivnosti so zabeležile 19.400 obiskov, pri njihovem izvajanju pa je sodelovalo 734 mladih prostovoljcev. Mladi so sami

soustvarili 51 % programa, kar potrjuje visoko stopnjo njihove vključenosti. Aktivnosti in teme se oblikujejo glede na interese in potrebe mladih. Cilj ni zgolj obisk mladinskih centrov, temveč aktivna vključenost mladih v program, s poudarkom na angažiranem sodelovanju.

Med 85 projekti in programi lokalnih mladinskih aktivnosti, podprtih v letu 2024, jih je 26 osredotočenih na umetniško izražanje in produkcijo, pri čemer se uporabljajo metode mladinskega dela. Njihov cilj je podpora osebnemu in družbenemu razvoju mladih, pri čemer vsebine sodijo na področje kulture in umetnosti.

Javni zavod Mladi zmaji – Center za kakovostno preživljanje prostega časa mladih

Javni zavod Mladi zmaji je organiziral, sodeloval in izvedel več projektov, ki povezujejo mlade in umetnost. Med najpomembnejšimi so:

- Mestni inkubator – V letu 2024 so bile tri od 14 pobud neposredno povezane s promocijo kulture in umetniškega ustvarjanja. Mestni inkubator je pri tem sodeloval z Mladim Rogom.
- Filmska šola Mladih zmajev – Mladim omogoča pridobivanje neformalnega znanja s področja filmske umetnosti. Program in vsebine ustvarjajo ter izvajajo mladi filmski profesionalci.
- Zgodbe iz govorilnic – Projekt predelanih telefonskih govorilnic na Špici. V letu 2024 je bilo pripravljenih šest razstav: *Call you maybe*, *TARDIS*, *Gostilnica pri Palmici*, *Nightshade*, *Retrofon* in *Poscana Ljubljana*. Ena govorilnica je postala razstavni prostor sodobne umetnosti, druga pa knjigobežnica, pri kateri sodeluje Mestna knjižnica Ljubljana.
- Mednarodni projekt *BITE of Art 2.0 – Nadaljevanje projekta BITE of Art 1.0*, ki prispeva k ekonomski vzdržnosti evropskih izvajalcev kulturnih dejavnosti na področju sodobne vizualne umetnosti. Projekt spodbuja uporabo digitalnih praks in inovativnih poslovnih modelov.
- Radio Eter – Po potrditvi nove urednice na svetu zavoda je prešel v fazo 2.0. Gre za digitalno platformo, ki deluje kot podcast in združuje različne serije oddaj ter radijske eksperimente. Vsebine prihajajo izključno od mladih, ki sami izkušajo vse faze produkcije. V letu 2024 je bilo objavljenih 55 novih epizod, v programu pa aktivno sodeluje 30 mladih.

Center mladih Ljubljana – osrednji mladinski center v Palači Cukrarna

V letu 2024 so se pričela gradbena in obrtniška dela za prenovo Palače Cukrarna, ki bo postala osrednji ljubljanski mladinski center. Upravljal ga bo Javni zavod Mladi zmaji, ustvarjalnost in kultura pa bosta pomembna poudarka novega mladinskega centra.

Glede na strukturo in vsebine novih programov Centra mladih Ljubljana bodo nova občinstva nastajala in se širila v petih koncentričnih krogih:

- *novo mladinsko kulturno in družabno središče* z novo ponudbo in programi učne kavarne in kuhinje za mlade ter inovativnimi kulturno-umetniškimi programi mladih za mlade;
- *izobraževalno središče* za mlade, ki iščejo prostor in priložnosti za (mednarodno) druženje v debatah, posvetih o družbeno pomembnih temah ter programe neformalnega izobraževanja na različnih, zlasti pa humanističnih področjih;

- *digitalno in medijsko središče* za mlade, ki potrebujejo dostopno opremo in prostor za razvoj digitalnih kompetenc ter se želijo ozaveščati in izobraževati o ustrezni rabi novih tehnologij;
- *mestni in regijski inkubator* za uresničevanje idej mladih z novimi prostori in kapacitetami za izvedbo ustvarjalnih procesov, ki imajo lokalne, regijske in nacionalne učinke;
- *zdravje in dobro počutje* je sklop programov za mlade, ki potrebujejo pomoč in podporo glede strokovne obravnave oziroma si želijo razvijati navade, ki pripomorejo k zdravemu življenju in dobremu počutju.

Mladike – prvi projekti in programi

V okviru štiriletnega programskega razpisa 2024-2027 smo v letu 2024 uvedli posebno razpisno področje mladike – prvi programi. Na ta način smo prvič omogočili nevladnim kulturnim organizacijam, ki so jih ustanovili mladi umetniki in ustvarjalci (do 35 leta starosti), da pridobijo sredstva za svoje letne programe in ne zgolj za svoje posamične projekte. Na programskem razpisu so bile izbrane v sofinanciranje tri nevladne organizacije: ETC., zavod za kulturno dejavnost, Kulturno društvo Skladišče 172 in Zavod Festival sodobne glasbe in umetnosti Sonica.

Zavod ETC. je v okviru svojega programa 2024 izdal tretjo številko Revije ETC. Prav tako so organizirali razstavo Razprodaja – Midas Ljubljana v okviru Ljubljana Art Weekend-a. V okviru mednarodnega sodelovanja so organizirali razstavo *Razprodaja – Brno (Industra Art)* in soorganizirali Konferenco BAL na Dunaju. Zavod ETC. je prepoznan kot povezovalna platforma za umetnike iz vzhodne in srednje Evrope.

Kulturno društvo Skladišče 172 je v okviru programa izvedlo tri osrednje projekte: plesno intervencijo v javnem prostoru *Objem*, plesno-glasbeno predstavo *Flamenko in omara*, in plesno predstavo *Goldbergove variacije*. Sodelovali so na 13. mednarodnem festivalu sodobnega plesa Cofestival 2024 in mednarodni konferenci plesne pedagogike daCi.

Zavod Sonica je v Kinu Šiška organiziral koncertni večer v koprodukciji z britansko platformo Iklectik in evropsko mrežo Shape+ ter projekt *Sonica serija x Krak*. Njihov umetniški program temelji na zvočni umetnosti, eksperimentalni elektroniki in aktualnih družbenih temah.

Na enoletnem projektnem razpisu smo sofinancirali devet projektov, ki so jih ustvarili mlade umetnice in umetniki: Timotej Novaković, Anamaria Bagarić, Sara Gorše, Eva Debevc, Mojca Špik, Tanja Činč, Ema Krečič, Nace Slak in Filipa Valenčič.

Cilj: Sistemsko reševanje problematike ateljejskih in drugih prostorov za mlade umetnike in ustvarjalce

Zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov in hkratnega naraščanja potreb po le-teh, skušamo z javnimi razpisi delno reševati problematiko. V letu 2024 smo oddali 4 prostore prijaviteljem iz prednostne liste, ki so se prijavili na javni razpis, ki je bil objavljen leta 2023. Nevladnim organizacijam na področju kulture trenutno v MOL oddajamo v brezplačno uporabo 248 prostorov v obsegu okrog 18.000 m².

8.4 Kultura za trajnostni razvoj

1. cilj: Trajnostnejše delovanje javnih zavodov MOL-a in nevladnih organizacij v kulturi, ki se sofinancirajo iz proračuna MOL-a

Trajnostno delovanje nevladnih kulturnih organizacij, ki jih MOL sofinancira na podlagi programskega razpisa 2024-2027, smo spodbujali tako, da smo v letu 2024 prvič uvedli nov razpisni kriterij: *trajnostna naravnost programa (večletna produkcijska in finančna vzdržnost), ki vključuje tudi skrb za okoljsko trajnost v vseh fazah priprave in izvedbe programa*. Izbrani izvajalci javnih kulturnih programov so tako zavezanih k trajnostnemu delovanju. Pri izvedbi programov tako javnih zavodov kot nevladnih organizacij v kulturi smo spodbujali souporabo opreme in prostorov, pri čemer se je pokazalo, da številni institucionalni in zunajinstitucionalni izvajalci že imajo utečeno prakso sodelovanja, ki jo nadgrajujejo.

Zavod Motovila, ki ga sofinanciramo na področju podpornih programov v kulturi, je v letu 2024 organiziral več strokovnih, informativnih in svetovalnih dogodkov na temo trajnostnega delovanja kulturnih producentov. V Računalniškem muzeju so 17. 12. 2024 organizirali delavnico za predstavnike kulturno-ustvarjalnega sektorja, na kateri so razpravljali tudi o načinih in izzivih vključevanja okoljskih trajnostnih praks v delovanje kulturnih organizacij, ki se mednarodno povezujejo. Dr. Renata Karba iz Umanotere je udeležencem poglobljeno predstavila smernice ozelenitve in načine, kako takšne ukrepe uvesti v svojo dejavnost. Predstavila je tudi nov vodnik za ocenjevanje zelenih vidikov evropskih projektov (razpisi Ustvarjalna Evropa – Kultura), s pomočjo katerega bodo evaluatorji ocenjevali, v kolikšni meri prijavitelji na razpise EU upoštevajo zelene vidike. Vodnik je hkrati orodje za prijavitelje, saj predstavlja ključne koncepte, naslavlja bistvena vprašanja in ponuja praktične napotke za prijavitelje. Zavod Motovila je v sodelovanju z On the Move (OTM) lani pripravil slovensko različico orodja za sprejemanje odločitev glede izbire lokacij za organizacijo dogodkov in/ali udeleževanja na le-teh. Cilj je spodbuditi trajnostne potovalne navade predstavnikov kulturnega in ustvarjalnega sektorja. Orodje je prosto dostopno na: <https://motovila.si/dejavnosti/mobilnost/>

2. cilj: Izboljšanje energijske učinkovitosti stavb javne kulturne infrastrukture v MOL-u

Načrtovana je energetska prenova nekdanje upravne stavbe v Šiški, v kateri ima svoje pisarniške in razstavne prostore več nevladnih kulturnih organizacij.

Zanjo si bomo prizadevali pridobiti tudi EU sredstva. Uporabnike teh prostorov smo na usklajevalnih sestankih o pogodbenih obveznostih tudi v letu 2024 spodbujali k iskanju tehničnih rešitev za zmanjšanje porabe energije.

Prav tako je obnovljena stavba Centra Rog je opremljena s solarnimi paneli.

3. cilj: Spodbujanje razvoja krožnega gospodarstva na področju uprizoritvenih umetnosti z izvedbo pilotnega mednarodnega projekta GREENSTAGE

Namen projekta Greenstage je zagotoviti okoljsko trajnost na področju uprizoritvenih umetnosti z uvedbo novih praks trajnostne produkcije predstav in festivalov. MOL je podprl Zavod Bunker, ki se je s tem projektom prijavil na razpis EU. Zavod Bunker bo v sodelovanju z Oddelkom za kulturo in Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije v letu 2025 poiskal potencialne partnerje znotraj Ljubljanske urbane regije. Projekt se bo zaključil leta 2026, ko bo v Ljubljani srečanje vseh mednarodnih partnerjev.

8.5 Kultura za duševno zdravje in dobro počutje

Cilj: Izboljšati ozaveščenost javnosti o pomembni vlogi kulture in umetnosti pri izboljšanju duševnega zdravja in dobrega počutja

Pilotni projekt pod geslom *KULTURA ZDRAVI*, ki bo povezoval umetnostjo in duševno zdravje, bo izveden v letu 2025. V letu 2024 smo v sodelovanju z Oddelkom za zdravje in socialno varstvo MOL pripravili operativni načrt aktivnosti. Prav tako smo natančneje definirali ključne cilje projekta:

- povečanje ozaveščenosti širše javnosti o pomenu umetnosti in kulture za duševno zdravje in dobro počutje,
- spodbujanje vseh kulturnih izvajalcev, ki se sofinancirajo iz proračuna MOL, da v svoje programe vključujejo tudi projekte, ki lahko pozitivno vplivajo na osebe z razpoloženskimi, stresnimi in drugimi psihičnimi motnjami,
- vključevanje čim večjega števila zdravstvenih, socialnovarstvenih, mladinskih, izobraževalnih in drugih javnih zavodov in podjetjih MOL, kakor tudi nevladnih organizacij s teh področij, v sodelovanje pri pripravi in izvedbi tovrstnih projektov,
- vključevanje čim večjega števila znanstvenikov in strokovnjakov za umetnostno terapijo in druge oblike psihoterapevtskega zdravljenja, ki temeljijo na kulturnem udejstvovanju, zlasti profesionalcev s praktičnimi izkušnjami na tem področju,
- vključevanje čim večjega števila oseb, ki jim lahko tovrstni projekti pomagajo pri reševanju miselnih, čustvenih in vedenjskih težav, zaradi katerih ne morejo uresničiti svojih intelektualnih, kreativnih in drugih potencialov,
- krepitev medsektorskega sodelovanja na tem področju.

V aprilu 2025 bo objavljen javni ciljni razpis, na podlagi katerega bo MOL prvič sofinanciral projekte kulturnega udejstvovanja, ki so namenjeni izboljšanju duševnega zdravja in dobrega počutja. V oktobru 2025 je predviden javni posvet, ki bo posvečen vprašanju učinkov kulture in umetnosti na duševnega zdravja.

8.6 Kultura v četrtih skupnostih

Cilj: Povečati dostopnost kakovostnih kulturnih vsebin in vključenost četrtih skupnosti v kulturno življenje MOL-a

Obdobje za izvedbo tega strateškega cilja je 2025-2027, zato v letu 2024 še nismo pričeli z izvedbo aktivnosti za njegovo realizacijo, kot sta na primer oblikovanje koordinacijske skupine in priprava novega ciljnega razpisa za programe in projekte, ki tematsko obravnavajo življenje v lokalnem okolju ter v kulturno življenje vključujejo lokalne prebivalce. Ne glede na to smo v sodelovanju s Službo za lokalno samoupravo MOL izvedli načrtovani ukrep, ki se nanaša na zagotavljanje prostorov v četrtih skupnostih za izvedbo kakovostnih kulturnih dogodkov. Četrtna skupnost Posavje in Četrtna skupnost Šmarna gora sta v začetku leta 2024 zagotovili prostore Društvu za sodobni ples za plesne vaje v skupnostnih dvoranah.

Tudi izvajalci kulturnih programov povečujejo svojo prisotnost v četrtih skupnostih izven mestnega središča. Kot dober primer navajamo organizatorje uličnega festivala Ana Desetnica,

ki so v letu 2024 začeli izvajati načrt, da bi ulično gledališče sčasoma pripeljali v vseh 17 mestnih četrti z začetkom v Šiški.

9. Ustvarjalni sektor

Center Rog

1. cilj: Izboljšanje infrastrukturnih razmer in podpornih programov za ustvarjalce in proizvedence na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja s ciljem povečanja produkcije na teh področjih in zvišanja kakovosti projektov in izdelkov

Center Rog na področjih izdelovalništva, urbanega rokodelstva, uporabnih umetnosti, oblikovanja in arhitekture v štirih etažah (skupaj 8.500 m²) ponuja v pritličju in v drugem nadstropju proizvodne prostore in skupne laboratorije tako s sodobnimi računalniško vodenimi tehnologijami kot s tradicionalnejšimi tehnikami:

1. 3D izdelovalni laboratorij ali fablab z reciklirnico in elektro laboratorijem,
2. tekstilni laboratorij,
3. lesarski laboratorij,
4. kovinarski laboratorij,
5. zeleni laboratorij,
6. steklarski laboratorij,
7. keramičarski laboratorij,
8. delavnica za izdelovanje nakita,
9. kuharski laboratorij.

V prvem nadstropju je večnamenska razstavno-prireditvena dvorana s predavalnico, kavarna in enota Mestne knjižnice Ljubljana – Knjižnica Rog. Drugo in del tretjega nadstropja sta namenjena individualnim projektnim studiem in skupinskim projektnim prostorom. Tu se nahajajo tudi večnamenski prostori za potrebe programskih partnerjev. V tretjem nadstropju je ob tem še 5 rezidenčnih projektnih prostorov namenjenih mednarodnim izmenjavam.

2. cilj: Meddisciplinarno in medsektorsko sodelovanje

Center Rog je v okviru razstavno-prireditvenega programa v letu 2024 izvedel naslednje dejavnosti:

- izvedba letnega poziva za programska partnerstva, s katerim je podprl sodelovanje različnih ustvarjalcev in organizacij,
- partnerska sodelovanja pri izvedbi dogodkov kreativnega sektorja, med drugim Artish, Makers Market in LJFW,
- partnerska sodelovanja pri izvedbi razstav, kot so razstave Oloop, Teden nakita, Slovenske gline in druge,
- izvedba festivala Rog Dizajn Dnevi, ki je vključeval Razstavo RogExpo in konferenco RogForum. Prvi mednarodni festival Rog Dizajn dnevi je iskal odgovore na izzive trajnostnega oblikovanja za potrebe sodobne družbe tudi s tistimi, ki med drugim tudi ustvarjajo v Centru Rog. Potekal od 18. do 22. novembra 2024, vse vsebine pa so se vrtele okoli osrednje teme: *Kaj se lahko naučimo od prednikov?* Ta letni dogodek poudarja sodelovanje med oblikovalci, ustvarjalci in javnostjo ter spodbuja vzpostavitev okolja, kjer ideje prosto tečejo in kjer se slavi ustvarjalnost v vseh njenih oblikah.

Te dejavnosti so okrepile sodelovanje z ustvarjalnim sektorjem ter prispevale k razvoju in promociji sodobnega oblikovanja in izdelovalništva.

Center Rog je lani izvedel tudi številne dejavnosti na področju izobraževalnega programa, ki so krepile sodelovanje z izobraževalnimi in strokovnimi institucijami ter spodbujale razvoj kreativnih in podjetniških pobud.

Med ključne aktivnosti sodijo:

- izvajanje strateških partnerstev s strokovnimi inštituti s področja varilstva, kemije ter celuloze in papirja,
- strateško partnerstvo s Fakulteto za dizajn, ki omogoča izmenjavo znanj in razvoj novih oblikovalskih praks,
- strateško partnerstvo z Univerzo v Ljubljani, s poudarkom na interdisciplinarnem povezovanju in inovacijah,
- vzpostavitev strateškega partnerstva z javnim zavodom Mladi Zmaji, osredotočenega na podporo mladim prek programov Mestni inkubator in Mladi Rog,
- sodelovanje v izborni komisiji Centra za kreativnost za vključitev startupov v Kreativni inkubator,
- izvedba javnega razpisa za oddajo POP-UP trgovine na ciljnih področjih Centra Rog,
- vključitev v Kompetenčni center za dizajn management, s ciljem razvoja strateškega oblikovanja,
- izvedba festivala Rog Dizajn Dnevi, ki je združeval strokovne dogodke in predstavitve inovativnih oblikovalskih praks.

Vse te dejavnosti so pomembno prispevale k razvoju ustvarjalnega sektorja, povezovanju mladih talentov in podpori inovativnim projektom.

Na področju mednarodnega sodelovanja so bili ključni dogodki v letu 2024:

- EU projekt Made In, ki spodbuja inovacije in trajnost v ustvarjalnih industrijah,
- EU projekt CraftWork4.0.ForAll, osredotočen na razvoj digitalnih in obrtniških spretnosti,
- festival Rog Dizajn Dnevi, ki je vključeval Razstavo RogExpo, Konferenco RogForum in tekmovanje RogKreaton.

Ti projekti in dogodki so prispevali k mednarodnemu povezovanju, izmenjavi znanja in krepitvi ustvarjalnega sektorja.

3. cilj: Družbena kohezivnost in vključenost

Center Rog je v letu 2024 izvedel tudi številne dejavnosti v okviru razstavno-prireditvenega programa, kar je prispevalo k povezovanju skupnosti, podpori mladih ustvarjalcev in spodbujanju participativnih procesov.

Med ključne dejavnosti, ki so bile izvedene v letu 2024, sodijo:

- izvedba prvega *Dneva soseda*, ki je okrepil lokalno skupnost in spodbujal medsebojno sodelovanje,
- prva generacija programa *Mladi Rog*, namenjenega podpori ustvarjalcem do 30. leta starosti,
- načrtovanje in izvedba participativnih procesov, vključno z razvojem demokratičnih orodij, kot so hišni proračun, vključevanje v strokovne komisije ter posvetovalna telesa,
- sodelovanje pri projektu *Socialna aktivacija*, namenjenem dolgotrajno brezposelnim osebam,
- izvedba posveta o vključevanju otrok v načrtovanje programov in infrastrukture, prilagojenih njihovim potrebam,
- podpora programom partnerskih organizacij, izbranih prek javnega poziva za programska partnerstva,
- spodbujanje brezplačne rabe prostora: steklenega prizidka in drugih javno dostopnih prostorov v upravljanju Centra Rog,
- RogExpo: razstavo letne produkcije Centra Rog v okviru prireditve RogDizajnDnevi je odlikoval inovativen vključujoč pristop, saj so bili na istem dogodku predstavljeni tako izdelki profesionalcev, kot tudi ljubiteljev in otrok.

Ta sklop dejavnosti odraža prizadevanja Centra Rog za vključujoč in sodelovalen razvoj ustvarjalnega in družbenega prostora.

Center Rog je v letu 2024 izvedel tudi številne dejavnosti na področju izobraževalnega programa, ki so bile namenjene spodbujanju družbene vključenosti:

- usposabljanja za uporabo strojne opreme, ki omogočajo večjo dostopnost in razvoj praktičnih veščin,
- odprti termini za dostop do strojne opreme, ki omogočajo samostojno ustvarjanje,
- delavnice in tečaji za odrasle in otroke, prilagojeni različnim znanjem in interesom,
- brezplačni ali cenovno dostopni krožki, med drugim klekljanje, skupnostna tapiserija, kvačkanje, biomateriali, modelarstvo in vrtnarstvo,
- izvajanje počitniških varstev v sodelovanju z javnim zavodom Mala ulica in drugimi partnerskimi organizacijami,
- rezidenčni program za domače in zamejske ustvarjalce, ki ne živijo v Ljubljani, a želijo ustvarjati v Centru Rog,
- izvajanje programov partnerskih organizacij, izbranih prek poziva za programska partnerstva.

Zgoraj navedene dejavnosti v letu 2024 odražajo prizadevanja Centra Rog za odprt in vključujoč izobraževalni program, ki krepi ustvarjalnost, sodelovanje in dostopnost za vse generacije.

Družbeno kohezivnost in vključevanje so spodbujali tudi preko mednarodnih programov kot sta na primer:

- Rog Kreaton – prva izvedba dogodka, namenjenega ustvarjalcem do 30. leta, ki so se pridružili iz celega sveta,
- rezidenčni programi – v sklopu katerih so potekali študijski obiski, organizirane rezidence za tuje ustvarjalce ter posebne rezidence za domače ustvarjalce izven Ljubljane.

Te dejavnosti so prispevale k mednarodni izmenjavi znanj in izkušenj ter krepitvi globalne in lokalne skupnosti.

4. cilj: Spodbujanje razvoja družbeno in okoljsko koristnih izdelkov

Na področju spodbujanja razvoja družbeno in okoljsko koristnih izdelkov so v letu 2024 izvedli naslednje aktivnosti:

- RogExpo – razstava letne produkcije družbeno in okoljsko odgovornih izdelkov, ustvarjenih v Centru Rog,
- dodeljevanje projektnih studiev profesionalnim kreativcem, ki razvijajo družbeno in okoljsko odgovorne izdelke,
- izbor rezidenčnih gostov, s posebnim poudarkom na projektih z družbeno in okoljsko odgovorno naravnostjo,
- izvedba prostovoljskega programa *Oskrbniki Parka izbrisanih*, ki vključuje aktivno skrb za ta simbolni prostor.

Vse te aktivnosti so prispevale k razvoju trajnostnih praks, spodbujale družbeno odgovorno ustvarjanje in krepile zavest o pomenu okoljske trajnosti.

5. cilj: Vpetost v mednarodno mrežo sorodnih centrov in mednarodno sodelovanje

V letu 2024 je bil Center Rog še posebej aktiven pri mednarodnem povezovanju, saj se je želel hitro uveljaviti kot referenčna institucija na globalni ravni. Ključne dejavnosti so vključevale:

- predstavitve na referenčnih dogodkih v tujini, s ciljem promocije in mreženja,
- študijske obiske v tujini, ki so bili namenjeni pridobivanju novih znanj in vzpostavljanju partnerstev,
- prijave na mednarodne razpise, v sodelovanju z različnimi mednarodnimi konzorciji,
- včlanjenje v mednarodne mreže, kar omogoča večjo prepoznavnost in dostop do globalnih priložnosti,
- izvedbo mednarodnega posveta o rezidenčnih programih, z namenom vzpostavitve bilateralnih rezidenčnih izmenjav,
- rezidenčne programe in gostovanje tujih oblikovalcev ter izdelovalcev, ki prispevajo k izmenjavi znanja in praks,
- program študijskih rezidenčnih gostovanj v Centru Rog, osredotočen na vzpostavljanje novih partnerstev,
- izvedba mednarodnega dogodka *Rog Kreation*, oblikovalskega šprinta za mlade kreativce v sklopu festivala Rog Dizajn Dnevi,
- sodelovanje predstavnikov sorodnih organizacij na RogForumu, ki je potekal v okviru festivala Rog Dizajn Dnevi.

Te aktivnosti so pomembno prispevale k mednarodni prepoznavnosti Centra Rog ter krepitvi sodelovanja s ključnimi akterji na področju ustvarjalnega sektorja v EU in globalno.

10. Regionalno kulturno sodelovanje

Cilj: Vzpostaviti mrežo partnerskih odnosov, ki bo omogočala kontinuiran prenos umetniških in kulturnih vsebin znotraj Ljubljanske urbane regije, in sicer na podlagi koordiniranega sodelovanja med izvajalci kulturnih programov in projektov

V okviru programskega razpisa 2024-2027 so lahko predlagatelji programov na vseh razpisnih področjih prijavi tudi posamezne projekte (t. i. programske enote), ki so bili v letu 2024

realizirani na območju drugih občin Ljubljanske urbane regije. Zlasti izvajalci festivalov (Bobri, Ana Desetnica...) povečujejo število gostovanj v okviru regionalnega sodelovanja. Na ta način smo tudi v letu 2024 podpirali sodelovanje ljubljanskih kulturnih producentov s partnerji iz drugih občin Ljubljanske urbane regije.

Vzpostavitev nove mreže partnerskih odnosov, ki bo omogočala kontinuiran prenos umetniških in kulturnih vsebin znotraj Ljubljanske urbane regije, je dolgoročen cilj, ki bo v celoti realiziran do leta 2027. Nosilec aktivnosti je Društvo Asociacija, ki je predvideno tudi kot bodoči koordinator mreže. V letu 2024 so začeli vzpostavljati informacijsko bazo kulturnih organizacij znotraj regije, ki so zainteresirane za sodelovanje.

Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije je odgovorna za izvajanje Strategije razvoja kulture v Ljubljanski urbani regiji 2023-2027. Predvidoma v drugi polovici aprila 2025 bo organiziran sestanek z izvajalci šestih regijskih projektov strateškega značaja. Sestanka se bodo udeležili tudi občinski koordinatorji, tj. predstavniki vseh 25 občin. Nosilci strateških projektov, ki imajo sedež na območju MOL, bodo predstavnikom občin predstavili operativen načrt izvajanja projektov.

11. Mednarodno kulturno sodelovanje

11.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture

1. cilj: Krepitev mednarodne vloge MOL-a na področju kulture s ciljem globalne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta kulture in ustvarjalnosti

Kulturni forum Eurocities

V letu 2023 je bila Ljubljana izvoljena za predsednico Kulturnega foruma mreže Eurocities. Predsedovanje forumu traja dve leti, do junija 2025. Skupaj s podpredsednikom foruma, mestom Toulouse, smo se v letu 2024 zavzemali za uveljavljanje projektov družbene vključenosti, trajnosti na področju kulture kot tudi na spodbujanju mest, ki niso aktivna v mreži, za čim večjo vključenost mest osrednje in vzhodne Evrope v delo Eurocities. Kot plod tega prizadevanja je bilo odločeno, da bo redna letna konferenca Kulturnega foruma za leto 2025 v mestu Brno.

Ljubljana je med mesti, ki so v okviru Eurocities mreže podpisala dokument z naslovom *Lille - Poziv k ukrepanju - za nizkoogljično in bolj vključujočo*. Gre za dokument, ki temelji na načelih trajnostnega razvoja na področju kulture. Kot predsedujoče mesto smo se zavezali k uveljavljanju trajnostnih meril v obliki predlogov za institucije na področju kulture, zaposlene v njih ter obiskovalce kulturnih dogodkov in druge uporabnike javnih kulturnih storitev. Gre za politično zavezo mest, da bodo izvajala lokalne kulturne politike in dejavnosti, ki so bolj zelene in vključujoče. Dokument je do sedaj podpisalo 53 mest. Pri Eurocities – Kulturnem forumu pripravljajo javno spletišče in publikacijo, v kateri bodo objavljeni konkretni primeri, kako v mestih udeležujejo 16 načel iz omenjenega poziva. Iz Ljubljane smo izpostavili dva primera in sicer *Poletje v Tivoliju*, ki ga organizira Mednarodni grafični likovni center in projekt *Greenstage*, evropski projekt, pri katerem sodeluje Zavod Bunker. Projekta sta primera dobre prakse na področju trajnostne kulture z vidika prednostne naloge (opredeljene v dokumentu *Lille – Poziv k ukrepanju*), ki se nanaša na ohranjanje narave v urbanih območjih pri organizaciji dogodkov. Da

bi čim bolj zmanjšali vpliv kulturnih prireditev na okolje, se mesta zavezujejo, da bodo pri organizaciji prireditev v naravnih okoljih spoštovala biotsko raznovrstnost naravnih območij.

V okviru predsedovanja Kulturnemu forumu Eurocities je podžupan Dejan Crnek oktobra prevzel funkcijo komisarja za trajnostno kulturo v senci. Na pobudo MOL je Mestna knjižnica Ljubljana pristopila k sodelovanju pri projektu *Eurocities library exchange*. Projekt vodi mesto Berlin in je del širšega evropskega projekta urbane agende za EU partnerstvo in sicer v okviru kulture in kulturne dediščine. Predstavniki evropskih knjižnic se sestajajo dvakrat do trikrat na leto in izmenjujejo izkušnje.

Mreža mest zatočišč preganjanih pisateljev ICORN

S sklepom Mestnega sveta MOL je Ljubljana 21. marca 2011 postala mesto zatočišče za preganjane pisatelje v Mednarodni mreži ICORN. Projekt vodi in koordinira MKL v sodelovanju z Oddelkom za kulturo in Slovenskim centrom PEN. Do sedaj so v Ljubljani bivali preganjani pisatelji in pisateljice iz Maroka, Etiopije, Iraka in Irana. Poleti 2023 je v Ljubljano prispel zakonski par iz Irana, ki se mu leta 2025 izteka obdobje dveletnega bivanja. V letu 2024 sta se udeležila tečaja slovenskega jezika, potekale pa so aktivnosti za vključevanje v kulturno življenje mesta ter preučevanje možnosti za novo rezidenco po izteku bivanja v Sloveniji.

Evropsko združenje festival EFA

Ljubljana je članica Evropskega združenja festivalov (European Festival Association - EFA) od leta 1977. Združenje povezuje evropska mesta in umetniške festivale z namenom izmenjave dobrih praks delovanja festivalov. V obdobju od 2005 do 2017 je združenju predsedoval direktor Festivala Ljubljana, Darko Brlek, ki ostaja častni član Združenja. Pomemben vidik v okviru EFA je izvajanje projekta EFFE program: *Europe for Festivals, Festivals for Europe*, s katerimi se sofinancirajo aktivnosti za promocijo in sodelovanje med festivali, člani Združenja.

Ljubljana je skupaj z mesti Beograd, Bergen, Edinburgh, Ghent, Krakow, Leeuwarden med pobudniki iniciative z naslovom *EFFE Seal for Festival Cities and Regions*. EFFE Seal za festivalska mesta in regije je priznanje in povabilo mestom, ki želijo svoj razvoj in podobo povezati s trdno festivalsko, kulturno in evropsko zavezo. Cilj pobude je razviti izmenjavo med različnimi deležniki družbe, vključno z mesti, občinstvom, umetniki in drugimi vključenimi akterji. Pobuda temelji na skupnem akcijskem načrtu in skupnem naboru vrednot. Festivali so ena izmed najbolj učinkovitih kulturnih platform za uresničevanje socialnih rezultatov v skupnosti in med drugim vplivajo na turizem, urbani razvoj, gospodarstvo, blaginjo, izobraževanje ter so odraz identitete mest in regij.

Poti pisateljic – Women Writers Route

Ljubljana je aktivna članica kulturno-turistične Poti pisateljic (*Women Writers Route*), ki je leta 2022 prejela certifikat Evropskega inštituta za kulturne poti pri Svetu Evrope. Pot pisateljic je prva med 48 kulturnimi potmi Sveta Evrope, ki ima sedež v Sloveniji, in sicer v Vili Zlatici. Pot pisateljic je posvečena avtoricam z začetka XX. stoletja, njen cilj je povezati dela in življenja evropskih pisateljic ter jih občinstvu predstaviti z dinamičnimi in navdihujočimi aktivnostmi, obenem pa poglobiti strokovno, kulturno in turistično raziskovanje ženske literature pa tudi

lokacij in življenjskih zgodb, ki so v veliki meri prispevale k oblikovanju evropskih vrednot in današnjih družbenih ureditev.

34. Dnevi evropske kulturne dediščine so bili v letu 2024 posvečeni kulturnim potem, mreženju in povezavam. Izmed 48 kulturnih poti Sveta Evrope jih trenutno 13 predstavlja Slovenijo. Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru je slovenska članica Akademске mreže Kulturnih poti Sveta Evrope. Svoje poslanstvo izpolnjuje tako, da pomaga pri povezovanju in iskanju dolgoročnih rešitev trajnostnega združevanja kulture in turizma. V ta namen je fakulteta oktobra 2024 organizirala vseslovensko srečanje Kulturnih poti Sveta Evrope, ki je vključevalo tudi okroglo mizo *Kulturne poti Sveta Evrope – Povezovanje v imenu miru in medkulturnega sodelovanja*. Na srečanju so bile predstavljena kulturne poti in njihov potencial.

2. cilj: Krepitev mednarodne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta z Unescovo dediščino

V okviru Unescovega naziva bomo v sodelovanju z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje, ki je nosilec priprave celostne podobe in označevanja Plečnikovih del na Unescovi listi, v prihodnjih dveh letih uredili označitev vpisanih Plečnikovih del. Označitev območja svetovne dediščine bo pripomogla k boljši ozaveščenosti o dragocenosti vpisanih spomenikov, da ti spadajo med najpomembnejše spomenike človeštva in so bistvenega pomena tako za skupnosti v mestu kot za celotno mednarodno skupnost.

V letu 2024 je bila določena lokacija informativne table ter izveden natečaj za vizualno identiteto vpisa izbranih Plečnikovih del v Ljubljani na Unesco seznam. Informacijska tabla bo umeščena na že obstoječo infrastrukturo, tj. pergolo na Tromostovju, saj se na ta način zmanjšajo pretirani posegi v javni prostor, ki je že tako zasičen z raznovrstnimi (oglasnimi, informativnimi, usmerjevalnimi) tablam.

Zmagovalno vizualno pogodbo vpisa po izboru komisije je pripravila skupina AA+ Studio Kruh, ki bo v letu 2025 nadaljevala z oblikovanjem celostne grafične podobe.

3. cilj: Uspešna izvedba XIX. svetovne konference Lige zgodovinskih mest v Ljubljani z naslovom *Ustvarjanje živahnega, za promet zaprtega mestnega središča s pomočjo trajnosti in urbane mobilnosti*

Med 12. in 14. novembrom 2024 je v organizaciji MOL (Oddelka za kulturo in Odseka za mednarodne odnose in protokol) v Centru Rog potekala XIX. svetovna konferenca Lige zgodovinskih mest z naslovom *Ustvarjanje živahnega, za promet zaprtega mestnega središča s pomočjo trajnosti in urbane mobilnosti*. Na konferenci je sodelovalo 95 udeležencev iz 29 mest iz 15 držav.

Konferenca je kot osrednjega govorca gostila profesorja Janeza Koželja, ki je pojasnil pobude in prizadevanja, da se je že pred več kot 15 leti ožje mestno jedro Ljubljane zaprlo za motorni promet in se ga prilagodilo pešcem in drugim oblikam trajnostne mobilnosti. Gostje konference so lahko prisluhnili tudi strategijam, ki jih zgodovinska mesta Kyoto, Shiraz, Andong, Himeji, Zhengzhou, Masouleh, Koln, Sanliufra, Dunaj, Korint in Konya udejanjajo na področju izvajanja trajnostne mobilnosti.

Gostje so poleg strokovnih srečanj obiskali zgodovinsko mesto Škofja Loka in si ogledali Plečnikovo Ljubljano. V okviru konference smo izvedli natečaj med osnovnošolci, ki so z likovnimi deli predstavili svoj pogled na Plečnikova dela v našem mestu. Likovna dela so bila razstavljena v Centru Rog in v atriju Mestne hiše.

11.2 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU

Cilj: Letno sofinanciranje najmanj petih kulturnih projektov, ki so sofinancirani iz proračuna EU-ja

Nova petčlanska strokovna komisija za projekte, ki so sofinancirani v okviru programa EU Ustvarjalna Evropa, podprogram Kultura, je na podlagi javnega poziva v sofinanciranje izbrala 5 projektov. Gre za mednarodne projekte naslednjih nevladnih organizacij: Zavod Aksioma, Kulturni center Danilo Kiš, Društvo Mesto žensk, Zavod Bunker in Kulturno društvo MoTa – Muzej tranzitornih umetnosti. Za kulturne projekte, ki so sofinancirani tudi iz proračuna EU, je bilo namenjenih 15.000 EUR.

12. Digitalna preobrazba v kulturi

1. cilj: Izboljšati dostopnost kulturnih vsebin in informacij o kulturnih dogodkih v digitalni obliki

V okviru zaključnih poročil o realizaciji programa tako javnih zavodov, ki jih je ustanovil MOL, kot tudi nevladnih organizacij, ki se sofinancirajo na podlagi štiriletnih programskih pogodb, smo v letu 2024 začeli sistematično zbirati podatke o številu obiskovalcev spletnih strani. V naslednjih letih bomo lahko natančno ugotavljali spremembe za vsak javni zavod in nevladno organizacijo posebej.

Pri projektnem razpisu 2024 se je ponovno potrdilo, da je potrebno čim prej preiti na digitalizacijo razpisnih postopkov, tj. oddajanje vlog izključno v obliki digitalni prijav. Eden izmed ključnih pogojev za izvedbo razpisov izključno v digitalni obliki je, da imajo prijavitelji elektronski podpis. Na razpisih, ki omogočajo tudi fizičnim (in ne zgolj pravnim) osebam, je ta pogoj še posebej težko uresničljiv. Strateški cilj je, da bomo najpozneje do konca leta 2027 prešli na izključno digitalno prijavo. Načrtujemo, da bomo do takrat ta cilj tudi uresničili, vsaj na programskem razpisu, na katerega se lahko prijavijo zgolj pravne osebe.

2. cilj: Dokumentiranje in vzpostavitev arhiva javnih spomenikov MOL-a

Načrtovano 3D skeniranje Zmaja na Zmajskem mostu se je premaknilo v leto 2025. V začetku leta ga je izvedlo podjetje iz Medvode, ki se ukvarja s CAD/CAM programsko opremo, 3D tiskanjem in 3D skeniranjem. Za namen predstavitve tehnologije 3D skeniranja so izvedli skeniranje zmaja na Zmajskem mostu brezplačno s posebno napravo, ki ne poškoduje in ne vpliva na objekt. Po skeniranju bodo 3D model zmaja 3D natisnili v plastiki in ga uporabljali kot razstavni eksponat. Kopijo 3D skeniranja bodo posredovali tako MOL-u kot Zavodu za varstvo kulturne dediščine, OE Ljubljana za hrambo v arhivu.

13. Delež za umetnost pri investicijskih projektih MOL-a

Cilj: Izvajanje sheme deleža za umetnost pri investicijskih projektih MOL-a

Strateški cilj je zastavljen kot nadaljevanje dobre prakse, ki jo je začel izvajati MOL že v prejšnjem strateškem obdobju (2020-2023), in sicer kot prva slovenska občina, ne glede na to, da je t. i. *delež za umetnost* zgolj zakonsko priporočilo (79.a člen ZUJIK-a). Javni stanovanjski sklad MOL je 23. januarja 2024 objavil javni anonimni natečaj za izbiro umetniške intervencije v odprtem prostoru za projekt stanovanjska soseska Novi center – Povšetova. Vsi natečajni predlogi so predstavljeni tudi v posebni e-knjigi z naslovom *Umetniške intervencije v mestnem kareju Povšetova*. Sedemčlanska strokovna komisija je izbrala naslednje najboljše predloge:

- enakovredna 1. nagrada - avtorja: Aleksander Vujović, Vuk Ćosić
- enakovredna 1. nagrada - avtor: Boštjan Drinovec
- enakovredna 1. nagrad - avtorja: Cvetko Kunešević, Zoran Srdić
- povišano priznanje - avtorja: Tajda Tomšič, Aljoša Lipolt
- priznanje - avtorica: Uršula Berlot Pompe.

Izbrane umetniške intervencije bodo kultivirale prostor novega mestnega kareja Povšetova, ki je trenutno največji stanovanjski projekt JSS MOL.

14. Statistika kulturnega dogajanja, spremljanje in poročanje

Statistika kulturnega dogajanja

Cilj: Izpopolnitev sistema zbiranja in analize podatkov o kulturnem življenju v MOL-u

Eden izmed dveh ukrepov za uresničevanje tega cilja je krepitev sodelovanja z Ministrstvom za kulturo RS in Statističnim uradom RS (v nadaljevanju: SURS) s ciljem uporabe poenotene metodologije zbiranja, beleženja in obdelave podatkov o kulturnih dogodkih. Na našo pobudo je bil organiziran sestanek s predstavniki SURS-a, na katerem je bilo dogovorjeno, da bo Oddelek za kulturo posredoval SURS-u podatke, ki jih zbira v okviru letnih poročil o izvajanju strateškega dokumenta na področju kulture. Po drugi strani pa bo SURS preučil možnost obdelave in objave podatkov za Ljubljano v podatkovni bazi SiStat. Na SURS-ovi spletni strani se trenutno objavljajo izključno podatki za celotno državo. SURS nas bo obvestil o svoji odločitvi najpozneje do poletja 2025.

Drugi ukrep se nanaša na nadaljevanje raziskovalnega projekta prenove in izboljšanja metodologije zbiranja in analize podatkov. V letu 2024 smo definirali ključne točke, na katere se bo morala osredotočiti kvalitativna analiza stanja s ciljem konkretizacije metodološkega pristopa. Izvedba tega ukrepa je predvidena v letu 2025.

Pripravili:

Davor Buinjac, Saša Ogrizek, Vanda Straka-Vrhovnik, Dejan Tešović, Semira Osmanagić, Urška Pleše Berishaj, Dario Seraval, Špela Knol, Mateja Veble, Ksenja Šoštarič Ferkulj, Katja Košuta, Katarina Gorenc in Mateja Demšič.